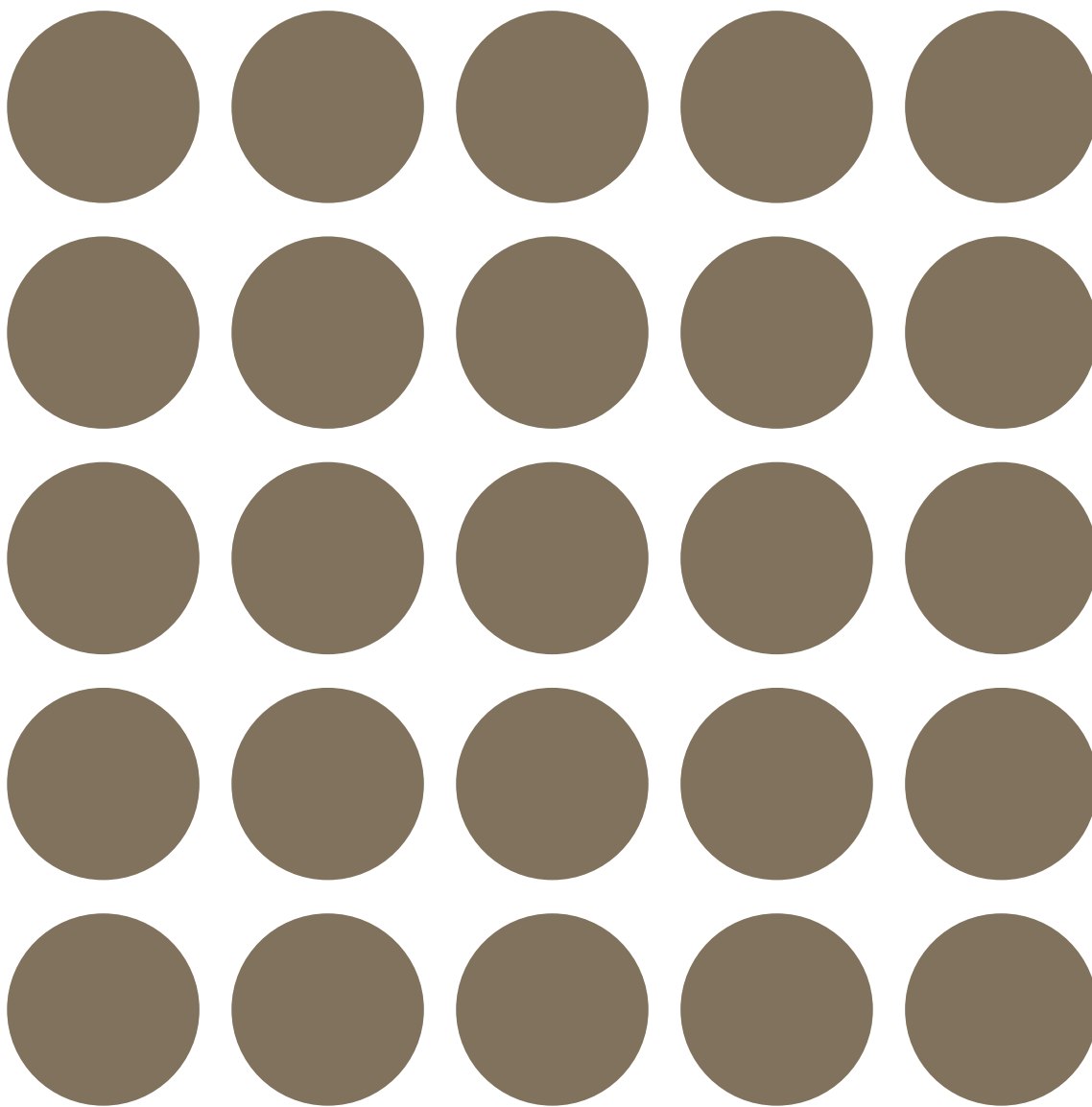

PRIROČNIK

VRTEC IN LOKALNO OKOLJE

Tatjana Devjak • Sanja Berčnik • Monika Ivančič Fajfar

»PROFESIONALNO USPOSABLJANJE STROKOVNIH DELAVCEV ZA IZVAJANJE ELEMENTOV POSEBNIH PEDAGOŠKIH
NAČEL KONCEPTA REGGIO EMILIA NA PODROČJU PREDŠOLSKE VZGOJE V LETIH 2008–2013«

predgovor

Darija Skubic predstojnica oddelka za predšolsko vzgojo

Priročnik je nastal v okviru projekta *Profesionalno usposabljanje strokovnih delavcev za izvajanje elementov posebnih pedagoških načel koncepta Reggio Emilia na področju predšolske vzgoje v letih 2008–2013*, katerega nosilka je Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani, financirata pa ga Evropski socialni sklad ter Ministrstvo za šolstvo in šport.

Priročnik je zapis po vsebini različnih, a nedvomno presežnih projektov, ki so se v okviru usposabljanja odvijali v vrtcih. Izvajalci oz. izvajalke projektov (vzgojitelji oz. vzgojiteljice in ostali strokovni delavci) so pridobljeno znanje iz 224-urnega izobraževanja in svoje izkušnje uspešno implementirali v praksi. Pri tem so upoštevali načela koncepta Reggio Emilia, npr. nujnost izhajanja iz otrokove različnosti, njegove ustvarjalnosti, želja, dosledno izhajanje iz pedagogike poslušanja, upoštevanje dejstva, da so otroci kompetentna bitja in državljani v nastajanju ter so sposobni aktivnega sodelovanja s sovrstniki, odraslimi in širšo lokalno skupnostjo, omogočanje izražanja v sto jezikih, dokumentiranje svojega dela in dela otrok v besedi, sliki in na filmu. V projekte so bili aktivno vključeni ne le otroci, vzgojitelji oz. vzgojiteljice ter ostali strokovni delavci v vrtcu, ampak tudi starši, strokovnjaki z različnih področij in predstavniki lokalne skupnosti. Mnogi projekti so bili predstavljeni tudi v lokalnih časopisih in medijih.

Priročnik je prikaz uspešne implementacije načel koncepta Reggio Emilia v Kurikulum za vrtce, zato ga toplo priporočam v branje strokovni javnosti.

UVODNIK

urednice

Tatjana Devjak, Sanja Berčnik, Monika Ivančič Fajfar

Priročnik z naslovom *Vrtec in lokalno okolje* je nastal v okviru projekta *Profesionalno usposabljanje strokovnih delavcev za izvajanje elementov posebnih pedagoških načel koncepta Reggio Emilia na področju predšolske vzgoje v letih 2008–2013*, ki ga pridobila Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani konec leta 2008 in ga financirata Evropski socialni sklad ter Ministrstvo za šolstvo in šport. Med cilji projekta je bila tudi implementacija posameznih elementov posebnega pedagoškega koncepta za predšolsko vzgojo Reggio Emilia, kot so: vpetost vrtca v kulturo okolja, različnost otrok, razvoj in uporaba vseh čutov v spoznavnem procesu, spodbujanje in omogočanje različnih oblik izražanja, prednost učenja pred poučevanjem, kakovostna interakcija in komunikacija, timsko delo vzgojiteljev in drugih delavcev v vrtcu, projektno delo, dokumentacija in arhiviranje izdelkov ter življenja in dela v vrtcu in prostor v vrtcu.

Skozi 24-urno izobraževanje v prvem letu projekta in skozi 200-urno izobraževanje v drugem in tretjem letu projekta smo ciljno izobraževali preko 700 vzgojiteljic in vzgojiteljev predšolskih otrok, njihovih pomočnic in pomočnikov, svetovalnih delavk in ravnateljic v vrtcih o pedagoškem konceptu Reggio Emilia. Strokovne delavke in delavci v vrtcu so usposobljeni premišljenega vnašanja in integracije tistih posameznih elementov posebnega pedagoškega koncepta, ki so v skladu s filozofijo slovenskega koncepta predšolske vzgoje – skladno s Kurikulumom za vrtce. Skupna točka koncepta Reggio Emilia in slovenskega kurikuluma je, da oba temeljita na človekovih in otrokovih pravicah, demokratičnih vrednotah in na pravni državi ter zagovarjata pluralnost vednosti in konceptualno integracijo različnih znanosti. Namesto o »usmerjenosti v otroka« in nujnosti izhajanja iz otrokovih potreb oba koncepta poudarjata pravice otrok. Naj omenimo, da je koncept Reggio Emilia sodoben koncept predšolske vzgoje, katerega cilj je po besedah soavtorja koncepta Lorisa Malaguzzi vzgojiti otroke v kritične mislece in varuhe demokracije.

V okviru projekta so morali udeleženci v posameznih vrtcih pridobljeno znanje »uporabiti« pri načrtovanju življenja in dela v svoji skupini otrok in svojem vrtcu kot celoti na način, da so pridobljeno znanje in izkušnje prenašali in integrirali v svojo sredino – v vrtec, med otroke in sodelavce. Pri delu so izhajali iz različnosti otrok, spodbujali so otrokovo ustvarjalnost, upoštevali njihove želje, izhajali so iz pedagogike poslušanja in prepričanja, da so otroci kompetentna bitja, sposobni aktivne participacije, dajali so prednost učenju pred poučevanjem, bili pozorni na kakovostno interakcijo in komunikacijo, dopuščali so izražanje otrok v 100 jezikih, predvsem pa so se na novo učili dokumentirati svoje delo, slikati, snemati, zapisovati izjave otrok itn. V svoje delo so aktivno vključevali starše, različne strokovnjake ter ljudi različnih poklicev in profilov ter obiskovali različne ustanove, organizacije, društva in podjetja. Med projektom so vzgojiteljice oziroma vrtci naredili velik korak v komunikaciji z lokalno skupnostjo, s svojim ustanoviteljem. Drug drugega so na novo spoznavali, se pogovarjali, dogovarjali – veliko vrtcev je spremenilo gledanje na svojo ustanoviteljico – občino – in veliko županov je na novo odkrilo, kaj vse zmorejo otroci in njihove vzgojiteljice – na skupnih sestankih in prireditvah, odprtjih razstav izdelkov otrok, vrtci so svoje

delo predstavljali v lokalnih časopisih in medijih. Na koncu vsakega leta izobraževanja so strokovne delavke vrtcev predstavile svoje projekte, ki so nastajali v posameznem šolskem letu. Proces drugega dela je dokumentiran v besedi, sliki in na filmu.

V priročniku bomo prikazali 22 projektov vrtcev na temo *Vrtec in lokalno okolje*. Sestavljen je iz petih delov. V prvem delu predstavljamo strukturo priročnika. Drugi, tretji in četrti del so namenjeni predstavitvi projektov posameznih vrtcev o temah: Življenje v našem kraju, Umetnost in ekologija ter Značilnosti lokalnega okolja. Pred posameznim poglavjem bo uvodna predstavitev poglavja, dopolnjena s prevedenimi mislimi o delu z otroki po konceptu Reggio Emilia avtorjev Lorisa Malaguzzi in Carline Rinaldi. Predstavitev posameznega projekta poteka po naslednjih elementih: ime vrtca, naslov projekta, kraj kjer je projekt potekal, podatki o projektu, kot so udeleženci v projektu (osebe, organizacije, zavodi, društva ...), trajanje projekta in imena ključnih posameznikov v projektu (razvrščena po pomembnosti in abecednem redu), predstavljena fotografija ali slika, namen, cilji, opisi dejavnosti, sodelavci, evalvacija projekta ter na koncu še fotografije in izdelki otrok, ki so nastale v času trajanja projekta. Na koncu bo predstavitev urednic ter vseh sodelujočih in na platnici seznam vseh vrtcev, ki so sodelovali v priročniku z odgovorno osebo (ravnateljica oz. ravnatelj vrtca ali šole, pod okriljem katere deluje posamezen vrtec) in kontaktnimi podatki (telefonska številka, spletni naslov).

Kot že omenjeno, predstavitev posameznih dejavnosti bomo obogatili s slikami, ki bodo odraz dela otrok, poteka dejavnosti, evalvacije ali dela na projektu. Slika v besedilu je osnovna, slikovna informacija in je namenjena tudi »branju« in ne le gledanju. Pogled na sliko nam posreduje neki popolnoma določen vtis. Vsaka od slik – pa naj gre za fotografijo, skico, risbo ali ilustracijo – nam pove svojo zgodbo. Z nekaterimi smo želeli le dopolniti pravo predstavo o tem, kar je zapisano v besedilu, dodati neko novo, drugačno informacijo, ki je vidna le s sliko in je ne moremo pričarati z besedo, z drugimi pa pričarati razpoloženje, prikazati čar dela z otroki, njihov interes, zadovoljstvo ob »učenju« in spoznavanju novega. Slike smo opremili z drobnimi opombami in ponekod zapisali tudi izjave otrok.

Pri pisanju predstavitev projektov smo se dogovorili, da ne smejo biti daljša od štirih strani, pa nam to vedno ni uspelo. Naj na koncu zapišemo, da izbor projektov ni bil lahek; izbrali smo projekte drugega leta izobraževanja v Mariboru in Ljubljani. Vsem sodelujočim vrtcem pri nastajanju priročnika se iskreno zahvaljujemo za sodelovanje. Prav tako pa priročnik ne bi bil to, kar je, če nam pri izboru slik z nasveti in oblikovanjem ne bi profesionalno pomagali mag. Breda Jontes, slikarka in višja predavateljica za likovno vzgojo, in Anja Delbello, diplomantka grafičnih komunikacij (UN).

PREKMURSKO GOSTÜVANJE Vrtec Beltinci • Enota »Slamica« Lipovci **6** HLEBEC KRUHA Vrtec Krško • Enota Pravljičica **10** MOJ KRAJ IN GRADOVI Vrtec Murenčki pri Osnovni šoli Davorina Jenka Cerklje **14** ŠPORT NAS DRUŽI VIZ vrtec Ormož **18** POTEPI PO NAŠEM KRAJU Vrtec Sežana • Enote Sežana, Štanjel in Senožče **22** IGRAMO SE S KAMENČKI Vrtec pri oš Oskarja Kovačiča Škofije **26** MED VRTCEM IN DRUŽINO Vrtec Zarja Celje **30**

Vidik **sodelovanja** je izobraževalna strategija, ki označuje naš način razumevanja vrtca in šole. Sodelovanje otrok, družin, vzgojiteljev in učiteljev, vključuje ne le »sodelovati« v nečem, ampak tudi **biti del** nečesa – del bistva, esenca skupne identitete, »mi«, ki oživi s pomočjo sodelujočih. Tako da se glede na naše izkušnje, izobraževanje in sodelovanje zlijeta skupaj: kaj (izobraževanje) in kako (sodelovanje) postaneta **oblika in vsebina** enotnega postopka oblikovanja.

• **Carla Rinaldi, pedagoginja**

ŽIVLJENJE V NAŠEM KRAJU

dr. Tatjana Devjak

Vpetost vrtca v kulturo okolja je eden od pomembnih elementov vzgojnega pristopa Reggio Emilia na področju predšolske vzgoje. Vpetost vrtca v širši družbeni prostor omogoča soustvarjanje kulture, hkrati pa ravno ta vpetost vpliva na otrokov odnos do življenjske realnosti, življenjska realnost pa vpliva posredno in neposredno na nastajanje novih vzgojnih vsebin in praks, novih problemov in skozi vzgojni proces s participacijo otrok na njihovo rešitev in ne nazadnje – vpetost vrtca v kulturo okolja vpliva na možnost doživljanja skupnosti.

Otroci so udeleženi v projektih in v številnih drugih aktivnostih: spontani igri notri in zunaj, v igrah vlog, v dramatizacijah, v umetnostnih dejavnostih ipd. Skozi vodeno raziskovanje, igro in samoizražanje se uvajajo v pomembne simbole in sisteme znanja odraslih, s čimer pridobijo poglobljen občutek za svojo zgodovino, dediščino in kulturno tradicijo kraja, v katerem živijo. Človek je na nek način določen s svojo kulturo, kultura pa na nek način določa človeško percepcijo, zato je še kako pomembno, da otroci aktivno s pomočjo odraslih – s pomočjo »pomembnih drugih« – vzgojiteljic, staršev in vseh tistih, ki jih poznajo ali se z njimi samo srečujejo, spoznavajo, soustvarjajo in spreminjajo svet okoli sebe. Otroci spoznavajo neznano, spoznavajo drugačnost in s pomočjo druženja, povezovanja in sodelovanja razumejo, sprejemajo in se naučijo spoštovati tuje, neznano, drugačno in različno – to pa je še kako pomembno v našem tako raznolikem svetu. In svet se začne na domačem pragu.

S projektnim delom so otroci poglobili in izpopolnili smisel za dogodke in pojave v svojem okolju. Tako so si pridobili izkušnje, ki so bile vredne njihove pozornosti. Projekti, predstavljeni v tem poglavju, pričajo o tem, kako so vzgojiteljice skupaj s predstavniki širšega lokalnega okolja omogočile otrokom soustvarjanje, jih spodbujale k odločitvam, da so sami, največkrat pa skupaj s sovrstniki izbirali, kaj in kako bodo delali. Omogočale so jim izražanje v mnogih jezikih.

Živel so s svojim krajem, z njegovo naravno, kulturno in zgodovinsko dediščino – projekti Vrtca Sežana, Vrtca Murenčki iz Cerkelj na Gorenjskem, Krškega, iz Beltincev, Ormoža, Vrtca Zarja iz Celja in Vrtca Škofije, prikazujejo, kako so otroci spoznavali, raziskovali, ustvarjali in se predstavili staršem in drugim na sto in en način.

VRTEC BELTINCI • ENOTA »SLAMICA« LIPOVCI

PREKMURSKO GOSTÜVANJE Beltinci

 vključeni otroci 	2 oddelka
 starost otrok 	1-4, 4-6
 trajanje 	3 tedne
 izvajanje 	Bernarda Koren, Simona Vöröš, Metka Sobočan in Tanja Zver

⇒ *Otroci očitno nimajo težav z izražanjem starodavnih vsebin v modernem jeziku.*

NAMEN PROJEKTA

Otroci so se večkrat igrali igro vlog gostüvanje (poroka), ker so se v tem času starši dveh otrok odločili za poroko. Otroka sta prinesla fotografije s poroke in tako smo se o tem začeli pogovarjati. Otroke smo želeli seznaniti s prekmursko tradicijo in jim približati gostüvanje (poroko) z običaji, ki so ta obred spremljali. Skupaj z otroki smo spoznavali razlike med poroko danes in nekoč. Doma so se otroci o tem pogovarjali s starimi starši; ti so jim pripovedovali, kako je bilo nekdanj, kakšne so bile poroke nekoč, kakšne so danes, kaj sta nevesta in ženin dobila za darilo, kakšna darila dobijo danes. Ob prinašanju starih fotografij in ob pogovoru ob tem so si otroci vse to lažje predstavljali. Pozorni smo bili na medgeneracijski stik, sožitje vrtca s krajem, kjer živimo in delamo, na krepitev sodelovanja z družinami, s Turističnim društvom kraja Lipovci, ki je precej razgibano. Pri tem smo tesneje sodelovali s Krajevno skupnostjo Lipovci in z društvu.

GLAVNI CILJ

Otroke želimo seznaniti s tradicijo in z njenim ohranjanjem.

STRANSKI CILJI

- Spodbujanje radovednosti in veselja do umetniških dejavnosti.
- Spoznavanje gostüvanja, narodnih noš – oblek in glasbil (harmonika, cimbale, kontrabas, vugaš).
- Spoznavanje osebe pozvačin, njegove obleke, govora, ko vabi na gostüvanje, in njegovih pripomočkov.
- Sodelovanje s frizerko in Turističnim društvom Lipovci.
- Sodelovanje na pustni povorki v vasi Lipovci.

OPIS DEJAVNOSTI

OBISK GLASEBENE ŠOLE

Obiskali smo glasbeno šolo v Beltincih, kjer so nam predstavili glasbila kontrabas, vugaš, cimbale, harmoniko. Otroci so na glasbila zaigrali, primerjali njihove zvoke, zraven zapeli in se ob tem zabavali.

FOLKLORA

V vrtcu kot obogatitvena dejavnost poteka folklor otrok, kjer otroci plešejo po izročilu beltinske folklor, ki je znana v Sloveniji. Otroci folklorne skupine so zaplesali prekmurske ljudske plesne ter s folkloro, z oblačili in s plesom seznanili tudi druge otroke.

POZVAČIN

Obiskal nas je Franc Jerebic, ki nam je predstavil osebo pozvačin; ta vabi ljudi na poroko. Pred otroki se je oblekel v pozvačinovo obleko, predstavil pripomočke, povedal »pozvačinov guč« (govor), s katerim vabi ljudi na poroko. Na koncu smo z njim zaplesali ples čindara.

PRIPRAVE NA GOSTÜVANJE

V pripravi na gostüvanje nas je obiskala frizerka, ki nam je uredila frizure za gostüvanje. Očka enega izmed otrok pa je ob pomoči otrok pripravil testo za flancate in jih ocvrl. Ker so bili zelo okusni, smo jih hitro pojedli.

GOSTUVANJE

Po dogovoru s krajevno skupnostjo in Turističnim društvom Lipovci smo se skupaj s starši otrok udeležili sobotne pustne povorke. V njej smo predstavili gostüvanje, na pustni torek pa smo izvedli tudi povorko po vasi Lipovci; udeležili so se je tudi nekateri našemljeni starši.

SODELOVANJE

Sodelovali smo s pozvačinom, frizerko, pekom,¹ starši in s starimi starši, z Glasbeno šolo Beltinci, s Turističnim društvom Lipovci, Krajevno skupnostjo Lipovci ter z glasilom Občine Beltinci Mali rijtar in s časopisom Kmečki glas.

EVALVACIJA

Otroci so pokazali veliko znanja, bili so govorno in miselno aktivni. V izražanju jim je nagajalo prekmursko narečje, čeprav posameznih izrazov ne bi mogli drugače povedati, saj so avtohtoni za naš kraj in običaj. Pozorni smo bili na posameznike, ki se niso želeli vključevati, in zanje pripravili motivacijski načrt, ki je pomagal, da so vsi otroci aktivno sodelovali v projektu.

Vsak otrok je v vrtec prišel z novimi informacijami o gostüvanji, nekateri tudi z izdelki (šopki iz krep papirja), glasbila. Tako se je pokazalo dobro sodelovanje na ravni vrtec – otrok – starši.

Otroci so bili zelo aktivni in vztrajni pri izdelovanju dekoracije in krašitvi prostora. Razvijali smo fino motoriko, utrjevali poznavanje barv. Zelo dobro smo načrtovali sklepni del projekta – sklop z vključitvijo v povorko po vasi Lipovci. Vključeni so bili otroci in starši, sodelovali smo s turističnim društvom in krajevno skupnostjo. Pri izvajanju projekta smo uspešno vnesli elemente koncepta Reggio Emilia, posebej je bilo poudarjeno dobro sodelovanje z okoljem, v katerem vrtec živi in dela. Krajevna skupnost je ponosna na naše delo in nam je za dobro sodelovanje podarila videokamero za še boljše dokumentiranje dela.

¹ Franc Jerebic, Drago Berden, Elizabeta Horvat

➡ Starodavna poroka.

VRTEC KRŠKO • ENOTA PRAVLJICA
HLEBEC KRUHA Krško

 vključeni otroci	4 oddelki
 starost otrok	1-2, 2-3, 3-6
 trajanje	5 tednov, od 4.5.2010 do 8.6.2010
 izvajanje	Andreja Beribak, Anita Gomilšek, Irena Gošek, Darja Les, Jožica Tonkovič, Mojca Dobovšek, Simona Fridrih, Vera Krajnc in Maruša Rekettye Barbara

➔ *Stik s testom otrokom
omogoča veliko ugodja.*

NAMEN PROJEKTA

Otroke seznaniti, kako nastane kruh, kakšen je njegov pomen za preživetje družbe in jih naučiti odgovornega odnosa do hrane – kruha. Prehranske navade se oblikujejo že od rojstva otroka in nanje lahko vplivajo družina, vrtec in širše okolje. Spreminjanje navad je dolgotrajen proces, zato je prav, da že otroke v vrtcu navajamo na pravilen in spoštljiv odnos do kruha ter na ravnanje s kruhom.

GLAVNI CILJ

Otroke in odrasle ozaveščamo o pomenu primerne odnosa do kruha, hkrati otroci spoznavajo, da morajo vsi ljudje v določeni družbi pomagati in sodelovati, da bi lahko ta delovala ter omogočila preživetje, dobro počutje in udobje.

STRANSKI CILJI

- Otroci se navajajo na pravilno ravnanje s kruhom in si skozi procese dejavnosti pridobivajo spoznanje, da se kruh ne vrže v smeti; izkoristimo ga za druge namene.
- Otroci spoznavajo proces od zrna do kruha ter se seznanjajo s poklici in z delovnimi okolji ter spoznavajo različne načine zbiranja, shranjevanja in prenosa informacij.
- Otroci spoznavajo vrste žita, ga sejejo, spoznavajo pogoje za rast in življenje, ga opazujejo in zapisujejo spremembe rasti.
- Otroci spoznavajo različne vrste moke, kruha in različne postopke priprave le-tega. Ob delitvi kruha z drugimi si otrok razvija socialno občutljivost, empatijo do sočloveka.
- Otroci ob pripravi razstave evalvirajo in podoživljajo posamezne dejavnosti v projektu.

OPIS DEJAVNOSTI

NAČRTOVANJE PROJEKTA

Prek projekta Pika Nogavička potuje po svetu in spozna različna ljudstva smo naleteli na fotografije sestranih ljudi. Ker v vrtcu otroci večkrat ne pojedjo kruha, smo si zastavili vprašanje, kaj lahko naredimo z ostanki. Dogovorili smo se, da bomo vsakodnevno ločevali čisti kruh od ostankov in si v ta namen pripravili različne posode (košare, kartonske škatle). Zbrane ostanke kruha smo posušili in odnesli na kmetijo Uršič, kjer smo v dogovoru z gospodarjem hranili oslička, koze, kokoši, nekaj kruha pa je še ostalo za ribe in račke na bližnjem ribniku. Obiskali smo tudi Karitas, kjer so nam povedali, kako pomagajo ljudem v stiski in kako lahko pomagamo mi.

KJE DOBIMO KRUH

Izjave otrok smo zapisali na plakat in uredili kruhov kotichek. Pripravili smo anketo za starše, prek katere smo dobili recepte, pesmice o kruhu in pravlјice. Ugotovili smo, da kruh kupimo v pekarni, in se odpravili na obisk. Pek nam je razkazal pekarno, nam predstavil poklic, dobrote, ki jih pripravljajo, ter potek priprave kruha. Nato so nas še pogostili in napotili v mlin, od koder pripeljejo moko. V okolici našega mesta smo odkrili star mlin na vodo in spoznali, kako so včasih z velikimi mlinskimi kamni mleli žito. V modernem mlinu smo se pogovarjali z mlinarjem, videli celoten postopek mletja različnih žit in kupili različne vrste moke za naš kruh.

SETEV ŽITA TER DELAVNICE Z ŽITOM IN MOKO

Ogledali smo si posevke žitnih polj pšenice in koruze ter prišli do ideje, da bi tudi sami posejali različna semena. Sejali smo jih na gredo, v cvetlične lončke, na čutno pot ter posevke dnevno zalivali, opazovali in zapisovali njihovo rast. Ustvarili smo zbirko različnih mlinčkov (starinski, ročni, električni

žitni mlinček ...), ki so jih otroci dobili doma, pri babicah, znancih, mleli različna žita, primerjali moko in žita po barvi, debelini, ugotavljali, kateri mlinček zmelje najbolj fino, kateri najbolj grobo moko. Naša računovodkinja Vesna nam je predstavila svoj veliki električni mlin, ki je zmel najbolj fino moko. Z moko smo se igrali, jo mešali s soljo, postopno dodajali vodo in zgnetli slano testo, iz katerega so nastali različni izdelki.

KAKO BI SAMI SPEKLI KRUH

Razmišljali smo, kako bi spekli kruh, in se odločili, da povabimo Benjaminovega očeta, ki je pek. Predstavil nam je postopek, opozoril na higieno in zamesil ogromen slasten kruh. Pozneje smo tudi sami zbrali različne recepte, pripravili material in se lotili peke kruha. Nekateri so oblikovali žemljice, hlebčke, najmlajši pa kruhove polčke, gosenice. S pečenimi kruhovimi dobrotami smo pogostili starše, prijatelje v sosednjih skupinah, kuharice, računovodkinjo Vesno, našo vodjo Anito ... Hlebček kruha pa smo odnesli tudi na Karitas.

ZAKLJUČEK PROJEKTA – RAZSTAVA IZDELKOV

Za zaključek projekta smo predvideli razstavo izdelkov iz slanega testa. Otroci so predlagali, da bi razstavili vse, kar je nastajalo skozi projekt, ter zaigrali tudi gledališko predstavo Rdeča kokoška. Sami so zasnovali ideje za kostume, sceno, si razdelili vloge. Predstavo smo obogatili s pesmicami in z ritmičnimi glasbami, izdelali mlin iz kartona z delujočo vetrnico, dolgo potko do mlina, obloženo s kamenčki, dom za kokoško ... Izdelali smo tudi vabila in gledališki list ter povabili starše, otroke sosednjih skupin, mlinarja, kuharice, osebje Karitasa, delavce pekarnе, vodstvene delavce vrtca ter predstavnico KS. Zaključek se je odvijal v avli našega vrtca, obiskovalce pa smo na koncu s kruhom še pogostili.

SODELOVANJE

Sodelovali smo s starši, pekom, predstavnico električnega mlina, z lastnikom kmetije, Izletnikom Krško, Mlinom Katič, s pekarno Dan in noč ter Krajevno skupnostjo Krško in z dobrodelno organizacijo Karitas.

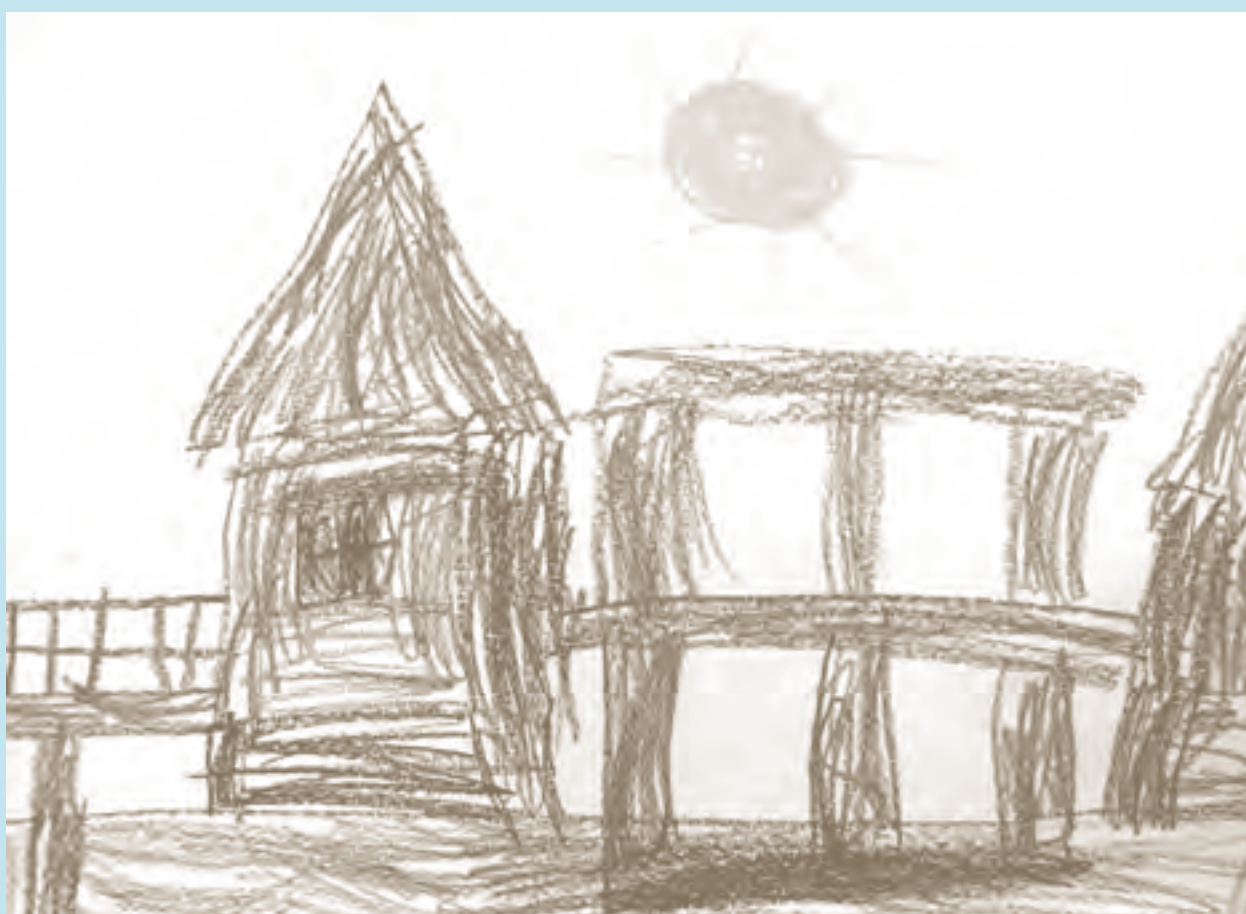
EVALVACIJA

Projekt je nastal na pobudo otrok. Vseskozi smo upoštevali njihove ideje, predloge, ki smo jih sproti vnašali in realizirali. Zavestno smo se trudili v projekt vključevati elemente pedagogike Reggio. Timsko delo nas je pripeljalo do večjega sodelovanja, kakovostne interakcije in do komunikacije. S projektno načrtanim delom smo poglobljali in širili nova spoznanja, in prav participacija otrok nas je spodbudila, da smo še bolj iskali možnosti povezave s širšim okoljem. V naši občini in tudi zunaj nje smo poiskali obrtnike, podjetnike, ki so nas z veseljem sprejeli in nam predstavili svojo dejavnost. Predstavniki Karitasa pa so nas prosili za nadaljnje sodelovanje pri dobrodelnih akcijah (razstava likovnih del otrok). Z veseljem pa so se na naša vabila ob zaključku projekta odzvali tudi predstavniki lokalne skupnosti, saj z zanimanjem spremljajo naše delo. V konkretnem spoznavnem procesu so dejavnosti potekale tako, da smo upoštevali prednost učenja pred poučevanjem, in sicer z uporabo vseh čutil in izražanjem na čim več mogočih načinov. Vse dejavnosti otrok smo pozorno opazovali, zapisovali, fotografirali, shranjevali gradiva, zbirke in izdelke otrok. Naša nova spoznanja smo skupaj z otroki zapisovali na plakate. Pri izvajanju projekta smo skozi skupno delo vseh udeleženi izboljšali način dela v iskanju najboljšega, kar smo lahko ponudili otrokom. Prav participacija otrok, njihove ideje, pobude, lastna aktivnost in motiviranost so prispevali k primernejšemu odnosu do hrane.

☞ *Stari mlini.*

VRTEC MURENČKI PRI OSNOVNI ŠOLI DAVORINA JENKA CERKLJE

MOJ KRAJ IN GRADOVI

Cerklje na Gorenjskem

vključeni otroci : 4 oddelki drugega starostnega obdobja
 starost otrok : 3–6
 trajanje : 8 tednov, od oktobra 2009 do junija 2010

izvajanje : Mateja Čadež, Miroslava Ravnikar,
Stanka Grilc, Marija Habjan, Vida Juvan,
Suzana Martinjak, Irena Naglič, Marija Vrhovnik,
Martina Zmerznikar in Nataša Zorman

➔ Bogata grajska večerja.

NAMEN PROJEKTA

Idejo za projekt so dali otroci, saj imamo v bližini osrednje enote nekaj gradov, ki jih otroci lahko vsakodnevno videvajo na poti domov, sprehodih in na bližnjih ogledih okolice. Ker je bilo zanimanje otrok veliko, smo se odločili, da izpeljemo celoletni projekt na to temo, s pomočjo katerega bodo otroci spoznali, kaj vse nam lahko različni gradovi ponudijo. Namen projekta je, da otrok spozna svoj kraj in njegovo kulturno dediščino. Otroci so s pomočjo različnih dejavnosti spoznali različne gradove, življenje na njih, grajske plesne igre, glasbo, grajsko hrano, oblačila ter igre.

GLAVNI CILJ

Glavni cilj našega projekta je bil spremljati otrokove ideje, predstave, občutke, vprašanja, hipoteze prek vseh oblik dokumentiranja z namenom, da bolje razumemo otrokovo razmišljanje in učenje.

STRANSKI CILJI

- Otroku smo skušali zagotoviti, da s pomočjo posredovanih informacij prek odraslega in s svojo mentalno aktivnostjo (z načrtovanjem, s koordiniranjem pojavov in z abstrahiranjem) razvije predstavo o določenem zgodovinskem obdobju.
- Želeli smo, da otrok dojame trajanje časa ter pridobiva izkušnje o hitrosti spreminjanja in zgodovinskih spremembah.
- Otroku v vsakdanji komunikaciji poslušaj jezik in je vključen v komunikacijske procese z otroki in odraslimi (besedno in nebesedno sporazumevanje, kulturna komunikacija, slogi komuniciranja in vljudnost).
- Otroka smo seznanili z verjetnostjo dogodkov in da ob tem otrok uporablja izraze za opisovanje verjetnosti dogodkov.
- Otroku je spoznal elementarne igre in športne zvrsti, značilnih za naša in druga kulturna okolja v sedanjosti in preteklosti.

OPIS DEJAVNOSTI

SPOZNAVANJE PRAVLJIC, KI SE DOGAJAJO NA RAZLIČNIH GRADOVIH

Iskali smo informacije ter zbirali slikovno gradivo in literaturo na temo gradov, nato pa smo izdelali makete na temo pravljič (Sneguljčica, Trnuljčica ...).

SPOZNAVANJE GRADU STRMOL IN NJEGOVIH ZNAČILNOSTI

Ogledali smo si zunanost in notranost gradu Strmol in spoznali njegovo zgodovino. Izdelovali smo svečnike in svečane pogrinjke ter spoznavali renesančne plesne igre ob instrumentalni glasbi. Pogovarjali smo se o lepem vedenju in bontonu. V novoletnem času smo izdelali dekoracije na temo Sneguljčice.

IGRA VLOG – IGRA NA GRADU

Oblikovali smo kotichek »Na gradu« in skupaj z otroki izdelovali pripomočke za igro v tem koticčku. Igrali smo se igro vlog »Na gradu«, prebirali različne pravljične vsebine, ki so jih prinesli otroci v vrtec. Slikali smo portrete z baročnim okvirom.

PRIPRAVA PRIREDITVE ZA STARŠE IN OBISK GRADU V ŠKOFJI LOKI

Seznajali smo se s srednjeveško glasbo, plesom in s pesmimi ter se srečali z renesančno skupino Lonca iz Škofje Loke. Prebirali smo različne pravljične vsebine in iskali ideje za prireditve za starše. Odločili smo se za pripravo pravljičnice/igrice »Grajska pravljičica«, ki so si jo v celoti izmislili otroci. Zaigrali smo pravljičnico za starše, se odpravili na orientacijski pohod skozi vas Grad do novega gradu na Pšati. Izdelali smo makete gradov ter obiskali Škofjo Loko in Loški grad.

PRIPRAVA RAZSTAVE ZA ŠIRŠE OBČINSTVO

Pripravili smo načrt za razstavo ter razstavo maket in likovnih izdelkov na temo »Gradovi«. V vrtcu smo organizirali večerno zabavo na temo »Gradovi« in noč preživeli v vrtcu.

SODELOVANJE

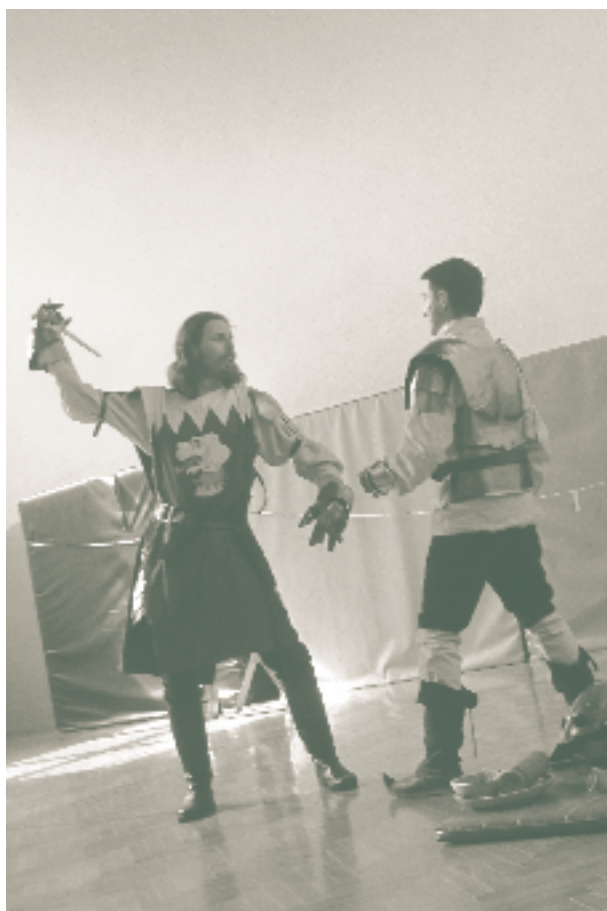
Sodelovali smo z vodičko po gradu Strmol in vodičko po Loškem gradu, županom Občine Cerklje,¹ vitezom, JGZ Brdo – Protokolarne storitve Republike Slovenije, Loškim muzejem, Zavodom za šolstvo Kranj, s Folklorno skupino Lonca in z občinskim glasilom Novice izpod Krvavca.

EVALVACIJA

Projekt Spoznavam svoj kraj in kulturno dediščino gradov smo v šolskem letu 2009/2010 izvedli na nekoliko drugačen način kot vsa prejšnja leta. V načrtovanje dejavnosti, izvedbo in v evalviranje smo veliko bolj vključevali otroke, kot to narekuje koncept Reggio Emilia. Otroci so predlagali temo, pot nas je vodila popolnoma po njihovih željah in poteh, a vseeno smo ohranili rdečo nit in ves čas raziskovali gradove in našo kulturno dediščino. Tema je otroke zelo pritegnila, saj je bila zanimiva, pestra, razgibana in nevsakdanja. Izhajali smo iz otroka, njegovih interesov in potreb, v delo smo vključevali smernice koncepta Reggio Emilia in našega kurikulumu. Otroci so spoznali resnično veliko novih stvari: v živo so odkrivali grad Strmol in Loški grad, nekatere druge gradove pa so spoznavali prek različne literature. Pot jih je peljala skozi zgodovino kraljev, kraljic, princesk in princev na gradovih pa vse do viteških iger in starodavnih renesančnih plesov, ob katerih so preprosto uživali.

Spoznavali so različno instrumentalno glasbo, izdelovali različne pripomočke za igro vlog, pripravljali svojo »Grajsko pravljičico«, razstavo, na katero so povabili vse bližnje in daljne prijatelje (celoten vrtec, sosednji vrtec, lokalno skupnost, osnovno šolo, starše, stare starše, občane Občine Cerklje ...) ter izdelali svojo knjigo o življenju na gradovih. Vse dogodke smo sproti dokumentirali; na koncu so lahko tudi otroci sami prek fotografij naredili evalvacijo projekta, ki smo ga izvedli, in tako utrdili svoje znanje, ki so ga pridobili prek celotnega šolskega leta. Sodelovali smo z različnimi zunanjimi sodelavci: z lokalno skupnostjo, osebjem na različnih gradovih, s plesno skupino Lonca, z različnimi mediji ... Po končanem projektu smo veliko bolj povezani z zunanjimi sodelavci in z njimi nekoliko bolje sodelujemo. Zelo dobro smo med seboj povezovali področja, ki so zapisana v Kurikulumu za vrtce; vsa ta področja so bila enakovredno zastopana in so jih otroci doživljali z vsemi čutili in čuti. »Pika na i« tega projekta je bila večerna zabava v vrtcu, na kateri so otroci podoživljali življenje na gradu prek plesa, viteških iger, svečane grajske večerje ob soju sveč in seveda prespane noči na gradu (v vrtcu). S projektom smo v celoti dosegli in celo presegli cilje, ki smo si jih zastavili; te smo nadgradili. Otroci so usvojili veliko novega znanja in veščin, ki jim bodo ostali v spominu za vse življenje. S pomočjo izvajanja projekta smo razvijali govorne kompetence otrok, saj so ves čas bogatili besedišče.

VIZ VRTEC ORMOŽ

ŠPORT NAS DRUŽI Ormož

vkjučeni otroci

6 oddelkov, 3 enote

starost otrok

1–6

trajanje

eno šolsko leto, od septembra 2009 do junija 2010

izvajanje

Marjeta Meško, Milena Školiber, Mihaela Vočanec,
Marija S. Fištravec, Slavica Horvat, Lidija Janežič,
Milena Kosec, Slavica Kosec, Marija Kranjc,
Hilda Plohl, Janja Plohl, Mateja Rakuša, Renata Šimunič,
Darinka Tinko, Petra Trstenjak in Mihelca Vajda

➔ *Medgeneracijsko
druženje v zdravem
duhu.*

NAMEN PROJEKTA

Namen je bil spodbuditi odrasle in otroke k skupnemu načrtovanju dejavnosti ter omogočiti druženje otrok, staršev, zaposlenih v vrtcu in drugih krajanov v različnih gibalno-športnih aktivnostih, ob koncu šolskega leta 2009/2010 pa izvesti skupno gibalno-športno prireditev, v kateri bi sodelovali odrasli in otroci iz treh vrtcev in širše lokalne skupnosti.

Z organizacijo prireditve smo želeli tudi širši javnosti pokazati pomembno vlogo sodelovanja vrtca s pomembnimi ustanovami v kraju pri razvijanju ključnih kompetenc predšolskega otroka za življenje.

GLAVNI CILJ

Z gibalno-športnimi aktivnostmi družiti otroke in odrasle iz ožje in širše lokalne skupnosti, tj. z namenom promoviranja zdravega in aktivnega življenjskega sloga.

STRANSKI CILJI

- Sodelovanje odraslih in otrok pri pripravi, organizaciji in pri izvedbah dejavnosti ter sklepne prireditve.
- Spoznavanje in upoštevanje ukrepov za varno in organizirano izvajanje aktivnosti.
- Razvijanje timske harmonije.
- Razvijanje in urjenje naravnih oblik gibanja ter motoričnih sposobnosti
- Vključevanje medijev in širše lokalne skupnosti.

OPIS DEJAVNOSTI

NAČRTOVANJE PROJEKTA

Za načrtovanje in pripravo akcijskega načrta smo oblikovali ožji projektni tim, ki so ga sestavljale strokovne delavke. Starše smo o razvoju projekta sproti obveščali (roditeljski sestanki, oglasne deske, pisna sporočila, vabila), glavni del njihovega vključevanja pa je bil na prireditvi in ob evalvaciji projekta. Otroci so sodelovali pri izboru gibalnih iger in športnih pripomočkov, oblikovanju vabil in pri izdelavi oznak za vadbene postaje.

ZAGOTAVLJANJE VARNOSTI IN TEKOČEGA POTEKA PRIREDITVE

Ob prihodu na prireditev so otroci prejeli priponke, s pomočjo katerih so se pozneje razdelili po skupinah. Z oznakami za gibalne postaje so se udeleženci prireditve brez težav orientirali na igrišču in prehajali med dejavnostmi. Gasilci so pomagali pri zagotavljanju prometne varnosti ob prihodu vseh udeležencev na prireditev.

GIBALNE IGRE ZA RAZVOJ TIMSKE HARMONIJE

Vsi sodelujoči vrtci smo se najprej skupno, nato pa še posamično predstavili z gibalno-plesnimi točkami, ki so temeljile na timski harmoniji. Z istim namenom pa smo uporabljali tudi igralna padala, žoge in »bean bage« (vrečke, napolnjene z rižem), kjer je potrebno medsebojno sodelovanje vseh udeležencev v igri.

VADBA PO GIBALNIH POSTAJAH

Gibalne dejavnosti so se odvijale na šestih postajah, med katerimi so posamezne skupine prehajale. Na vsaki postaji sta dejavnosti vodili po dve vzgojiteljici, otroci pa so sodelovali v paru z enim od staršev.

SODELOVANJE MEDIJEV IN ŠIRŠE LOKALNE SKUPNOSTI

Gibalno-športno prireditev so spremljali novinarji lokalnih medijev: Radia Prlek iz Ormoža, Kabelske televizija in časopisa Štajerski tednik. Športno

društvo Mladost iz Miklavža pri Ormožu je aktiven člen lokalne skupnosti in je s svojo prisotnostjo pomembno vplivalo na doseganje osrednjega cilja.

SODELOVANJE

Sodelovali smo z ravnateljico, s kuharico, hišnikom, z Osnovno šolo Miklavž pri Ormožu, Zdravstvenim domom Ormož, s Športnim društvom Mladost iz Miklavža, z Gasilskim društvom Miklavž pri Ormožu ter novinarko Radia Prlek, novinarko časopisa Štajerski tednik in z novinarji KTV Ormož.

EVALVACIJA

Uspelo nam je združiti otroke in starše v skupno načrtovanje, pripravo in realizacijo skupne športne prireditve. Med posameznimi dejavnostmi je bila močno vidna vloga otrok – od načrtovanja do realizacije. Odrasli, predvsem vzgojiteljice v skupinah so več časa namenjali dokumentiranju in opazovanju otrok. Vzgojiteljice so se vključevale le, ko so začutile, da je to potrebno.

S timskim delom in z vključevanjem vseh udeležencev v vse faze projekta smo uspeli vzpostaviti ustrezno in pozitivno interakcijo ter komunikacijo z ožjim okoljem in s širšo lokalno skupnostjo. S tem smo življenje in kulturo vrtca še bolj odprli in razširili v družine ter v širše okolje. Pokazali smo različne gibalne načine preživljanja časa v vrtcu in aktiven slog življenja, ki nas zdravstveno in socialno krepí in bogati. Skozi posamezne faze projekta smo se naučili, kako pomembno je vključevanje in upoštevanje vseh akterjev, otrok in odraslih, saj je občutek pomembnosti ob soustvarjanju ključ do povezanosti, medsebojne pripadnosti in uspeha vsakega posameznika.

➤ *Pestro dogajanje na športnem igrišču.*

VRTEC SEŽANA • ENOTE SEŽANA, ŠTANJEL IN SENOŽEČE

POTEP PO NAŠEM KRAJU

Sežana

vključeni otroci : 3 oddelki, prvo in drugo starostno obdobje
 starost otrok : 1-2, 4-6
 trajanje : od 2 do 3 mesecev

izvajanje : Nadja Božeglav, Jelka Orel, Jana Štok Pavlin
: Maja Anderlič Može in Ines Poplašen

➔ *Spoznavanje značilnosti
okolja skozi sodobno
tehnologijo.*

NAMEN PROJEKTA

Projekt Odpravimo se na potep po našem kraju smo izvajale v treh precej oddaljenih enotah Vrtca Sežana in v obeh starostnih obdobjih. Zaradi tega so se naši projekti od skupnega izhodišča, ki smo ga izbrale, razvijali v različne smeri. Naš namen je bil z otroki raziskati bližnjo okolico vrtca, pri tem slediti pobudam in idejam otrok ter z izsledki raziskovanja seznaniti starše in lokalno skupnost.

GLAVNI CILJ

Otrok spoznava značilnosti okolja, ki so pomembne za lokalno skupnost.

STRANSKI CILJI

- Otrok odkriva lastnosti kamna in jih med seboj primerja ter spoznava, kako se snovi mešajo in se pri tem spreminjajo lastnosti.
- Otrok spoznava, da odrasli in otroci pripadajo družbi in so pomembni.
- Ob spoznavanju bližnje okolice negujemo, spodbujmo in razvijamo otrokovo čutno doživljanje z usmerjanjem povečane pozornosti v občutenje telesa, tipanje, okušanje, opazovanje in v poslušanje izbranih virov iz okolja.
- Z razstavo otroških izdelkov in s predstavitvijo projekta opozorimo lokalno javnost na propadanje stavbne kulturne dediščine v kraju.
- Z izdelavo turističnega vodnika Otroci otrokom prispevamo k turistični ponudbi kraja.

OPIS DEJAVNOSTI

RAZISKOVANJE KAMNOV

Z mlajšimi otroki smo dejavnost začeli v peskovniku, ki je bil napolnjen s kamenčki, kjer so jih otroci tipali, prenašali, metali v zrak, z njimi polnili kanglice ter ustvarjali figure. Kamenčke smo prenesli tudi v igralnico. Raziskovali so mivko, vodo in zemljo; snovi so tipali, okušali, vonjali, prisluhnili zvoku kamnov in mešali, tiskali z barvami, oblikovali glino in odtiskovali kamenčke. Starejši otroci so kamne opazovali na starih stavbah in ruševinah gradu, jih razvrščali, urejali, s poskusi ugotavljali trdoto in trdnost kamna ter izvedli poskus o prisotnosti apnenca v njem. Preskusili so se tudi v gradnji stolpov iz kamnov.

FOTOGRAFIRANJE STARIH STAVB IN MITNICE TER LIKOVNO IZRAŽANJE

Med sprehodom po kraju so otroci fotografirali stare kamnite hiše. Pri mitnici so iskati motive za fotografiranje (stara okna, udrte strehe, grmovje na strehi); pozneje smo tam pripravili še likovno dopoldne. Otroci so opazili barve, odtenke, sence, detajle na stavbi in vse to skušali prenesti na sliko. Risali smo na temo gradov, slikali štanjelski grad s tempera barvicami ter ustvarili kolaž iz časopisnega papirja.

RAZISKOVANJE GRADU Z UPORABO VSEH ČUTIL, SIMBOLNA IGRA GRAD

Na sprehodih po gradu, grajskem dvorišču, parku in po okolici so se otroci igrali in prosto raziskovali. Grajske prostore so vonjali, tipali, poslušali so zvoke vetrov med grajskimi zidovi ter odmeve. Otroke je zanimalo, kdo je na gradu živel; podatke so iskali pri starših, v knjižnici in se povezali s TIC Štanjel. Turistična vodnica nas je popeljala po mestu Štanjel in nam predstavila svoj poklic. S pomočjo staršev, vaščanov, interneta, enciklopedij in knjig smo izvedeli veliko o življenju na gradovih in oblikovali plakat. Igrali smo se igro »Grad«, izdelali grad iz kartonskih škatel, izdelovali obleke, ščite in sablje za viteze ter krone in nakit iz različnih materialov.

IZDELAVA ZLOŽENKE IN TURISTIČNO VODENJE OTROCI OTROKOM PO ŠTANJELU

Otroci iz Senožeč so nam pisali, da je k njim prišla kraljična Zala, ki si želi videti pravi grad, zato bodo prišli na izlet v Štanjel. Otroci so sami predlagali, kaj naj jim pokažemo, kaj naj se igramo. Skupaj smo določili nekaj pomembnih točk ter narisali načrt. Raziskovali smo zemljevide in narisali zemljevid za turistični vodnik Otroci otrokom, ki je od takrat v ponudbi TIC Štanjel.

PREDSTAVITEV PROJEKTOV JAVNOSTI

V Vrtcu Sežana smo pripravili razstavo fotografij in izdelkov otrok v avli vrtca. V Vrtcu Senožeče smo projekt predstavili širši lokalni skupnosti, pripravili razstavo v sklopu Pastirskih iger v Senožečah in prostorih občine Divača ob kulturnem prazniku občine. V Vrtcu Štanjel smo del projekta predstavili na sklepnem prireditvi vrtcev v Komnu ter pripravili razstavo fotografij in izdelkov otrok v prostorih kulturnega doma. Na prireditvi so otroci predstavili splet iger Na gradu. Zloženko smo odnesli v prostore TIC Štanjel, kjer je na voljo najmlajšim turistom.

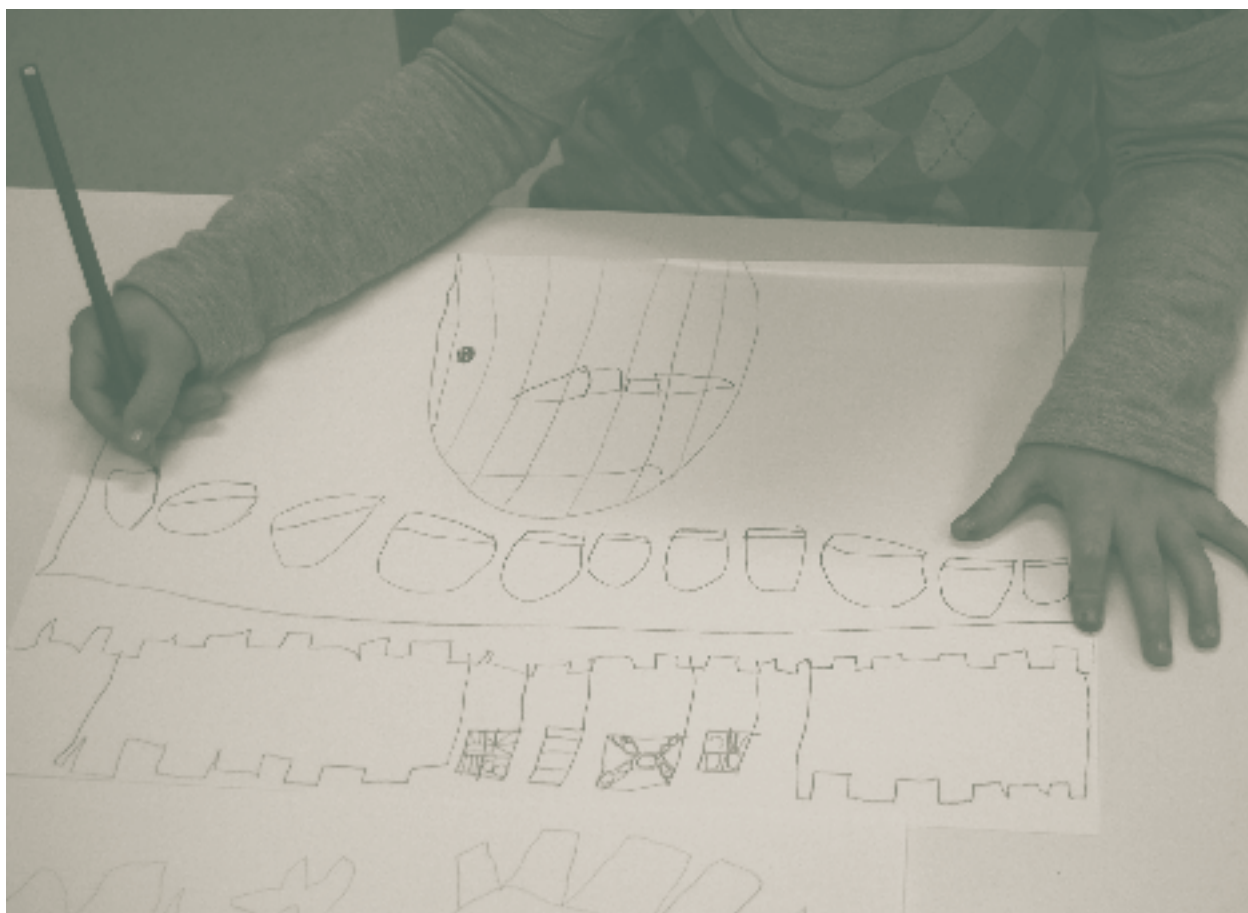
SODELOVANJE

Sodelovali smo z ravnateljico, s kuharico, hišnikom, z Osnovno šolo MiSodelovali smo s starši, turistično vodičko, kočijažem, TIC Štanjel, krajevno skupnostjo, KUD Pepce Čehovin Senožeče, z Goriškimi opekarnami in občinskim glasilom.

EVALVACIJA

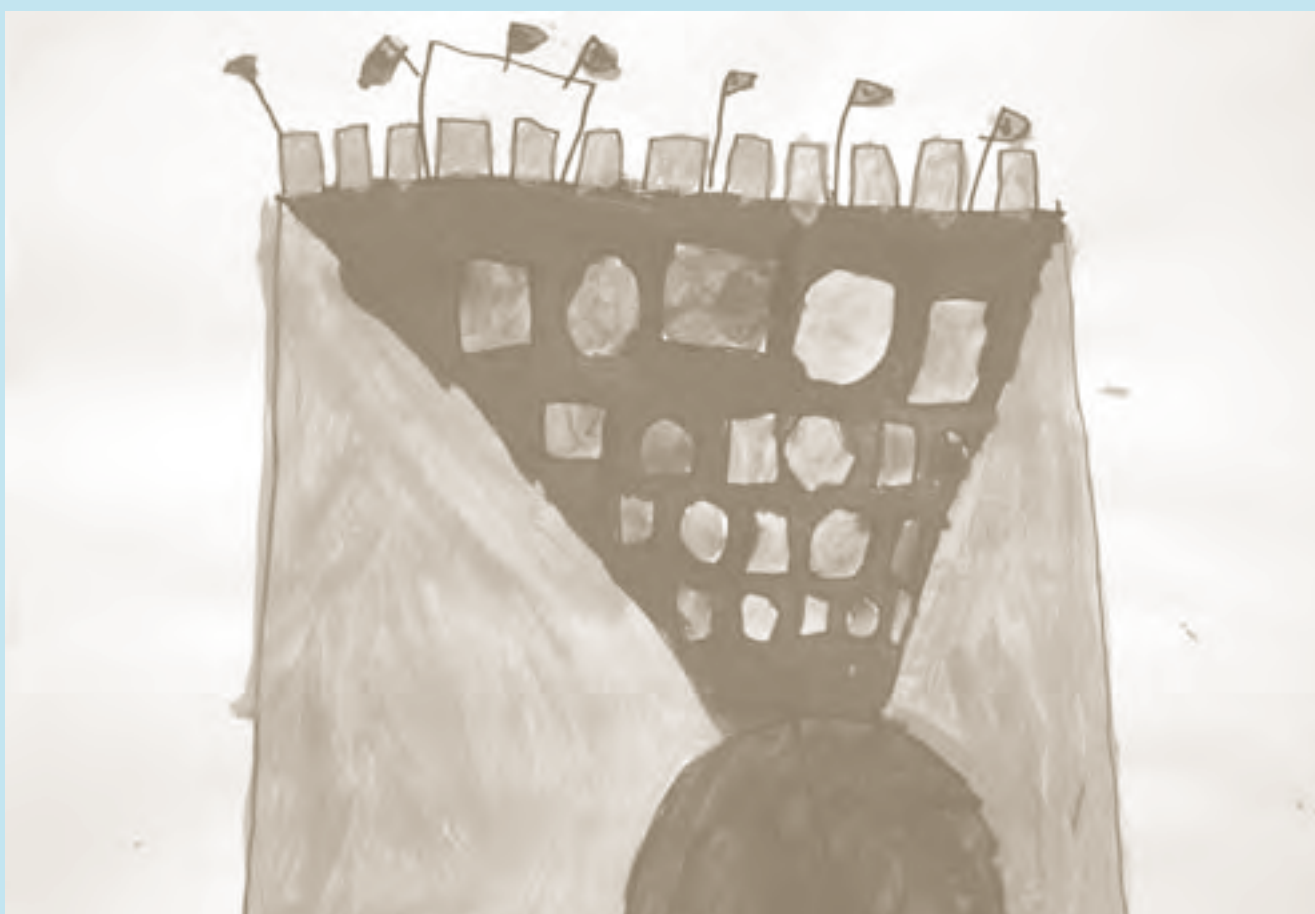
Pri načrtovanju projekta smo upoštevale vse elemente pedagoškega pristopa Reggio Emilia, vendar smo se pozneje odločile, da bomo sledile predvsem trem elementom, in sicer: spodbujanju uporabe vseh čutil, dokumentiranju in participacij na ravni lokalne skupnosti. Pri načrtovanju in izvajanju različnih dejavnosti smo veliko bolj razmišljale, kako otrokom ponuditi možnost, da stvari spoznajo s čim več čutili, zato smo jim nudile dovolj časa za doživljanje in raziskovanje.

Otroci iz skupine prvega starostnega obdobja so se ravno zato, ker so imeli dovolj časa, da stvari spoznavajo in raziskujejo na svoj način in v svojem tempu, zelo odzivali na ponujene dejavnosti. Starejšim otrokom smo ponudile možnost, da isto stvar podoživijo in izražajo na različne načine: staro kamnito hišo fotografirajo, rišejo, slikajo, oblikujejo. Veliko pozornosti smo posvetile temu, kako smo otrokom ponudile projekt, kakšna vprašanja smo jim pri tem postavljale in predvsem temu, da smo njihove odgovore slišale in jim bile pripravljene slediti v nove smeri. Dokumentiranje v obliki fotografiranja in snemanja dejavnosti smo nadgradile še z zapisovanjem izjav in odzivov otrok. Zapisovanje izjav nam je dalo vpogled v način razmišljanja otrok, hkrati pa nam je služilo za nadaljevanje dela v projektu. Za kakovostno in sprotno dokumentiranje sta nujno potrebna najmanj dva odrasla človeka v oddelku, kar pa v naših vrtcih ni vedno izvedljivo. Dokumentiranje je vsekakor pomemben del pedagoškega procesa za poznejšo evalvacijo, nadaljnje načrtovanje in ohranjanje spomina, vendar obstaja nevarnost, da postane samo sebi namen. Naši vrtci so podeželskega tipa in element participacije na ravni lokalne skupnosti je del našega vsakdana. Sodelovanje z lokalno skupnostjo smo do zdaj izvajali predvsem tako, da smo zunanje sodelavce vabili na obisk v vrtec ali pa sami obiskali različne ustanove. Tokrat smo sodelovanje nadgradili tako, da so imeli otroci možnost predstaviti svoje ideje in razmišljanja o določeni temi, saj smo želele da bi bili »slišani« v kraju. Menimo, da nam je to uspelo.

➤ Sežansko okolje ponuja
tudi spoznavanje
zgodovinske arhitekture.

VRTEC PRI OŠ OSKARJA KOVAČIČA ŠKOFIJE

IGRAMO SE S KAMENČKI Škofije

 vključeni otroci	2 oddelka
 starost otrok	1,5–2,5, 2,5–3,5
 trajanje	4 mesece, od marca do konca junija 2010
 izvajanje	Sonja Ferfolja, Ketī Marušič, Karmen Mekota Maja Bubnič, Vlasta Baraga in Tatjana Klobas

➔ *Narava s svojimi lepimi oblikami navdušuje tudi najmlajše.*

NAMEN PROJEKTA

Osnovni namen projekta je bil nadgradnja integracije vrtca v okolje in okolja v vrtec ter razvijanje senzibilnosti strokovnih delavk za potrebe, želje in za posebnosti posameznega otroka. Naš namen je bil tudi preseganje lastnih omejitev glede prostora, časa, načrtovanja in izvedbe projekta.

GLAVNI CILJ

Doživljanje in spoznavanje žive in nežive narave v njeni raznolikosti, povezanosti, stalnem spreminjanju in v estetskih razsežnostih, ob tem pa spodbujanje različnih pristopov k spoznavanju narave.

STRANSKI CILJI

- Otroci odkrivajo in spoznavajo raznovrstne materiale, ki jih spodbujajo k ustvarjalnosti in vztrajnosti.
- Odkrivajo, spoznavajo in primerjajo živo in neživo naravo prek lastne aktivnosti.
- Otroci se postopoma seznanjajo s širšo družbo in kulturo.
- Strokovne delavke dejavnosti dosledno dokumentirajo z različnimi sredstvi na različne načine in nadaljnje delo načrtujejo na osnovi dokumentiranega gradiva.

OPIS DEJAVNOSTI

IGRAMO SE S KAMENČKI

V igralnici smo peskovnik napolnili s kamni, ki so jih otroci skupaj s starši prinesli od doma. Kamne so otipavali, božali, opazovali, jih primerjali med seboj in jih narisali po doživljanju. Na kamne so risali, jih spuščali skozi plastične tulce, z njimi polnili velike posode in jih zlagali v vrsto. Na osnovi dokumentacije in opazovanja otrokovih aktivnosti smo strokovne delavke načrtovale nadaljnje dejavnosti (masaža s kamni, zaporedje po barvi, likovno ustvarjanje s kamenčki in z drugimi naravnimi materiali, peščena ura, igra na čutni poti, ritem s kamenčki ...).

SREČANJE S STARIMI STARŠI

Tokratno srečanje smo posvetili igram nekoč. Noni so nas učili starih iger s kamenčki in nam zaplesali značilen istrski ples. Vsi skupaj smo zapeli nekaj ljudskih pesmi. S harmoniko nas je spremljal Stefano Bembi, učitelj glasbe na naši šoli in član tržaškega gledališča Teatro Miele. Pogostili smo jih s staro istrsko jedjo – polento z marmelado in s suhim sadjem ter jim podarili vrečke s kamenčki.

IZLET NA DEBELI RTIČ

Obiskali smo Zdravilišče in letovišče Debeli rtič, kamor so nas pospremili nekateri starši, stari starši in upokojene strokovne delavke. Zbrali smo se ob obali in v prijetnem okolju zapeli, zaplesali ter se medsebojno obdarili. Terapevti so nam skupaj z otroki in njihovimi starši, ki so bili na letovanju v zdravilišču, pokazali dihalne in terapevtske vaje. Po krajšem programu so nas pogostili, preostali čas smo prebili na plaži, kjer so naši otroci uživali ob igri s kamni, kamenčki in s peskom. Raziskovali so novo okolje in sklepali prijateljstva, v ozadju pa je bilo slišati pomirjajoče šumenje morja.

NARAVOSLOVNI DAN

Na naravoslovnem dnevu so se nam pridružili starši, stari starši, krajani, učiteljica biologije Tamara Čelhar in otroci z vzgojiteljicami iz slovenskega vrtca v Italiji – Boljunec. Izvedli smo delavnice, kjer so otroci raziskovali kal ob vrtcu in opazovali živali v njem. Vodno rastlinje so opazovali s povečevalnim steklom in z mikroskopom. Učiteljica Tamara Čelhar je prinesla paglavce in jih skupaj z rastlinjem dala v akvarij. Otroci so skozi daljše časovno

obdobje spremljali gibanje in razvoj paglavcev. V igralnici metuljev so opazovali sesedanje prsti v vodi in nastajanje zemeljskih plasti.

DRUŽENJE VSEH GENERACIJ

Druženje je bilo izvedeno v sodelovanju z mladinsko televizijsko oddajo Šport Špas. Po uvodnem govoru predstavnika KS, ravnateljice in po predstavitvi obogatitvenih dejavnosti vrtca so se družine odpravile na pohod. Sledili so: gibalne igre na igrišču, meritve krvnega tlaka in ogled razstave fotografij metuljev, ki jo je pripravil in vodil Edi Koren v prostori KS Škofije. Naša kuharica je postregla z zdravo malico.

SODELOVANJE

Sodelovali smo z učiteljem glasbe in s članom tržaškega gledališča Teatro Miele, učiteljico biologije in naravoslovja na oš Škofije in oš Marezige,¹ Mladinskim zdraviliščem in letoviščem Debeli rtič, s slovenskim vrtcem Boljunec v Italiji, Krajevno skupnostjo Škofije, z Društvom za osteoporozo, s Koronarnim društvom, Kulturnim društvom Istrski grmič Škofije, z Društvom upokojencev Škofije in s Primorskimi novicami.

EVALVACIJA

Integracija vrtca v okolje je popolnoma uspela. Starši so aktivno prinašali odpadni, naravni in drugi material za delo. Opazili smo, da nekateri starši otrok naše skupine »dihajo in živijo z nami«; s tem so pokazali visoko stopnjo interesa za sodelovanje pri projektu. S pomočjo pestre ponudbe materialov smo dosegli, da so otroci dajali pobude, ideje, ustvarjali so in raziskovali. S tem jim je bilo omogočeno, da pridejo do novih spoznanj prek lastnih izkušenj. Otroci so bili pri dejavnostih motivirani in s tem dlje časa aktivni. Novi pristopi, delo v manjših skupinah na več lokacijah so omogočali, da so se naši strahovi glede nižje zbranosti in s tem manjše aktivnosti izkazali kot neupravičeni.

Pri izvajanju projekta smo vsebinsko izrabili celoten vrtec in njegovo okolico, dejavnosti smo izvajali tudi v širši okolici našega kraja. Pri načrtovanju, izvedbi in pri dokumentiranju projekta smo imeli na začetku nekaj težav, kajti ugotovili smo, da se na posnetkih in fotografijah veliko več opazi, kot je potrebno. Vsakokrat, ko smo dokumentacijo na novo pregledovali, smo opazili kaj novega, kar smo med izvajanjem dejavnosti spregledali ali preslišali. Opazili smo velik napredek v preseganju lastnih omejitev, »zrhljali« načrtovanje in omogočili večjo participacijo otrok.

¹ Stefano Bembi, Tamara Čelhar

➡ Projekt je pritegnil pozornost staršev, babic in dedkov ter radovednih sokrajanov.

VRTEC ZARJA CELJE

MED VRTCEM IN DRUŽINO Celje

vključeni otroci : 8 oddelkov
 starost otrok : 4–6
 trajanje : celotno šolsko leto 2009/2010

izvajanje : Matejka Kobal, Alenka Korenjak, Barbara Turk, Urška Zalokar,
Nina Gajšek, Marija Grahek, Petra Jesenek,
Urška Mastnak in Katja Trontelj

➔ *Otroška zvedavost seže
tudi preko radijskih valov.*

NAMEN PROJEKTA

Tako kot v vsakdanjem življenju se tudi v vrtcu nenehno srečujemo s težavami, ki jih prinaša prehitro življenjski utrip. Ob prihodu otrok v vrtec velikokrat začutimo nestrpnost in hitenje staršev. Družina in vrtec sta dva socialna sistema, ki se vedno srečata ob otroku, in zato je sodelovanje med starši ter strokovnimi delavci nujno. Ker se zavedamo tega pomena in obenem stremimo k zagotavljanju višje kakovosti dela, spodbujamo vključevanje družin v vzgojni proces. Seveda razvijamo in oblikujemo tiste oblike sodelovanja, kjer so starši pripravljeni sodelovati, kajti le na tak način se krepi medsebojno zaupanje in utrjuje vez med družino in vrtcem.

Ena izmed oblik sodelovanja je tudi izvedba tovrstnega projekta, kjer bomo na osnovi izvajanja aktivnosti s poudarkom na doživljanju meseca kulture med seboj prepletali pestro izbiro dejavnosti, prek katerih bodo otroci razvijali sposobnosti raziskovanja in eksperimentiranja z različnimi izraznimi sredstvi. Ob sodelovanju s starši pa se bodo srečali tudi z različnimi umetniki – z gledališkim igralcem, s slikarjem, plesalcem ali z glasbenikom, ki jim predstavi svojo dejavnost in na njim zanimiv način približa umetnost, jih navduši ter z njimi ustvarja.

GLAVNI CILJ

Doživljanje in spoznavanje umetnosti kot del družbenega in kulturnega življenja s poudarkom na razvijanju sposobnosti izražanja istih doživetij v različnih umetniških jezikih.

STRANSKI CILJI

- Doživljanje in spoznavanje temeljnih umetniških (literarnih, likovnih, glasbeno-plesnih) del.
- Spoznavanje ožjega in širšega družbenega okolja (širjenje spoznanj o krajini in njenih vrednotah ter različnih poklicih).
- Negovanje in razvijanje individualnih ustvarjalnih potencialov otrok v fazah doživljanja, izražanja in uveljavljanja na področju umetnosti.
- Razvijanje sodelovalne kulture med vrtcem in družino ter vpetosti v aktualno družbeno okolje.
- Nudjenje otrokom bogastvo izkušenj prek gibalnih dejavnosti za oblikovanje pozitivne samopodobe.

OPIS DEJAVNOSTI

OBISK SLIKARJA

V mesecu kulture nas je obiskal slikar Jure Cekuta, dedek našega varovanca. Predstavil je svoj poklic in otroke aktivno vključil v igro z barvami. Skupaj so ustvarjali, raziskovali in eksperimentirali. Otroci so spoznali različne načine umetniškega izražanja prek kiparjenja, slikanja na platno ...

OBISK RADIA CELJE

Obiskali smo Radio Celje, kjer smo spoznali poklic snemalca in napovedovalke. Opazovali smo ju pri njenem delu in se imeli možnost tudi sami preizkusiti v napovedovanju ter se poslušati na posnetku. V vrtcu so otroci ustvarjali avdio- in videoposnetke s pomočjo diktafona in kamere. Sodelovali so v natečaju za RTV SLO s prispevkom »Vrtec se predstavi«. Pripravili so tudi razstavo za druge otroke in starše, ki je vključevala otroška likovna dela ter fotografske izdelke skupaj z zvočnimi zapisi – izmišljene pesmi, ustvarjalni in miselni dialogi, gledališka predstava.

V GLEDALIŠČU

Povabljeni smo bili na gledališko predstavo Cesarjeva nova oblačila, otroci pa so si poleg predstave ogledali še druge prostore v gledališču. Pogo-

varjali so se z maskerko, s kostumografinjo in z gledališkim igralcem. Pridobljene izkušnje so nato prenesli v vrtec, kjer so pripravili predstavo za mlajše vrstnike. Otroci so se preizkusili v vlogi igralcev, režiserjev, kostumografov. Samostojno so izdelali sceno, kostume, vstopnice in vabilo na predstavo.

MEDGENERACIJSKO SOŽITJE IN UČENJE – sodelovanje s Folklorno skupino Mestna četrt Slavka Šlandra iz Celja

Tudi letos nas je obiskala Folklorna skupina Mestna četrt Slavka Šlandra iz Celja, ki skupaj plešejo že peto leto. Zaplesali so nam splet koroških in štajerskih plesov. Predstavili so nam različne vrste narodnih noš in skupaj z nami zapeli nekaj ljudskih pesmi. Ob koncu druženja smo vsi zaplesali ob zvokih harmonike, klarineta in lončenega basa. Z igro, s pesmijo in plesom skozi ljudsko izročilo popestrimo dejavnosti v vrtcu. Otrokom želimo približati nekatere elemente ljudskega izročila. Otroke drugega starostnega obdobja, ki jim je bila ta dejavnost še posebno prijetna, smo združili v Otroško folklorno skupino Vrtca Zarja, ki je zelo uspešna.

ZLATI SONČEK

V našem vrtcu smo že nekaj let vključeni v športni program Zlati sonček, zato smo ob koncu šolskega leta pripravili športno popoldne na stadionu Kladivar, kjer so se otroci predstavili z različnimi gibalnimi dejavnostmi in s spretnostmi, ki so jih razvijali in krepili skozi šolsko leto.

SODELOVANJE

Sodelovali smo s slikarjem,¹ snemalcem na RTV Slovenija, z Ljudskim mestnim gledališčem Celje, s celjskim domom, mo Celje – oddelek za kulturne dejavnosti, Galerija Celje, športnim društvom Kladivar, folklorno skupino, z MČ Slavka Šlandra, Ministrstvom za šolstvo in šport, Zavodom za šport Slovenije ter z Radiem Celje.

EVALVACIJA

Poznavanje elementov koncepta Reggio Emilia je pripomoglo k drugačnemu pristopu izvajanja projekta Sodelovanje z okoljem. Vlogo izvajalcev projekta so prevzeli otroci v sodelovanju z zunanjimi sodelavci, odrasli v vrtcu pa smo bili v vlogi koordinatorjev in opazovalcev. Otroci so imeli možnost izražanja vsebin na različne načine, z različnimi pristopi; pridobivali so nove izkušnje in znanja, na osnovi katerih smo načrtovali nadaljnje delo. Odrasli smo bili v projektu pozorni na spoštovanje in spodbujanje aktivne participacije otrok in s tem omogočali otrokom možnost vplivanja na okolje z vidika njihovega videnja sveta.

Osnovni namen participacije otrok v vrtcu je prisluhniti otroški perspektivi, otroškemu gledanju na institucionalno življenje – mislimo, da nam je to dobro uspelo. Otrokom smo omogočili, da vplivajo na življenje in delo v vrtcu. S ponujenimi dejavnostmi smo želeli krepiti otrokovo radovednost, razvijati sposobnosti izkustvenega učenja, razvijanje motivacije in zbranosti ter pridobivanje ustreznih socialnih kompetenc.

¹ Franc Jerebic, Drago Berden, Elizabeta Horvat

➤ *Prisotnost in ustvarjanje umetnika je izjemna spodbuda v procesu otrokovega ustvarjanja.*

.....
LAHKIH NOG NAOKROG oš dr. Jožeta Pučnika Črešnjevec, Vrtec Črešnjevec – Leskovec **36** ČEBELE IN MED Vrtec Črnuče • Enota Ostržek **40** MARIKA V
KROGU OTROK Dvojezična oš Dobrovnik • Vrtec Dobrovnik **44** ZDRAVJE IZ NARAVE Vrtec Galjevica • Enota Orlova **48** KAJ SO ZELIŠČA Vrtec pri oš Kanal **52**
IGRIŠČE NA NOVO Vrtec Rogaška Slatina • Enota Izvir **56** MODNA REVIJA VVZ Slovenj Gradec • Enoti S8 in Podgorje **60** ČUTNE POTKE Vrtec Mladi rod **64**
.....

B

Skupno upravljanje je organizacijska in kulturna oblika, ki jo uporabljamo za zajetje vseh procesov sodelovanja, demokracije, skupne odgovornosti, pregledovanja problemov in možnosti, ki so del vsake institucije (...), to samo po sebi je projekt, ki sovpliva na projekt vrtca (...). Vedno obstaja »implicitno« sodelovanje družine, ki lahko pridobi vse, s tem ko postane »eksplicitno«, javno, soudeleženo na vseh ravneh vse tja do ravni vodenja.

• **Loris Malaguzzi**, pedagog

ZNAČILNOSTI LOKALNEGA OKOLJA

Sanja Berčnik

Sodelovanje s posamezniki, starši, starimi starši, z znanimi ljudmi in ljudmi z raznovrstnimi poklici ter s tem povezava z gospodarstvom, prevladujočem v posameznem lokalnem okolju, sta v tem poglavju prepoznana predvsem skozi otroško odkrivanje širšega sveta zunaj domačega (vrtčevskega) okolja. Vrtci so skozi projekte spoznavali značilnosti okolja, ki so pomembne za lokalno skupnost, in pri tem izhajali iz načela sodelovanja z okoljem, ki so ga skozi vpetost v lokalno skupnost nadgradili z razvijanjem občutka pripadnosti vrtcu in skupnosti, v kateri se vrtec nahaja.

Skozi spoznavanje posameznikov, ki so pomemben del vrtčevskega lokalnega okolja, so se otroci seznanjali z najrazličnejšimi poklici in gospodarstvom svojega okolja, pri čemer so vzpostavili stik z naravo, družbenim okoljem in s starši, ki so z vrtci sodelovali v vseh korakih.

Iz projektov vijejo izvirne ideje, kako lahko otroci doživijo in občutijo vpetost v lokalno okolje. Večkrat sta se združila gibanje in spoznavanje kraja, ko so otroci na sprehodih in pohodih spoznavali naravne in tudi družbene značilnosti okolja, s poudarkom na spoznavanju funkcij družbenega okolja – poklicev. Prek spoznavanja svojega kraja so spoznali tudi pomembne ljudi in njihov prispevek k prepoznavnosti lokalne skupnosti širšemu okolju. Tudi ob preoblikovanju lastnega vrtčevskega okolja se je čutila povezanost s krajem, saj so otroci skozi aktivno spremljanje celotnega procesa spoznali posamezne faze načrtovanja in posameznike, ki so v teh fazah nepogrešljivi.

Povezanost s posamezniki in z lokalnim okoljem se skozi projekte Vrtcev Črešnjevec – Leskovec, Kanal, Galjevica Ljubljana, Črnuče Ljubljana, Rogaška Slatina, Mladi Rod Ljubljana, Dobrovnik in vvz Slovenj Gradec čuti tudi v sklepnih prireditvah, ki so bile pogosto namenjene širšemu okolju in so še dodatno pripomogle k prepoznavnosti vrtca v lokalnem okolju in razvijanju občutka obojestranske pripadnosti.

OŠ DR. JOŽETA PUČNIKA ČREŠNJEVEC,
VRTEC ČREŠNJEVEC - LESKOVEC • ENOTA ČREŠNJEVEC

LAHKIH NOG NAOKROG

Slovenska Bistrica

 vključeni otroci	40 otrok, 2 oddelka dveh starostnih obdobij
 starost otrok	1-4, 4-6
 trajanje	4 tedne, od aprila 2010 do maja 2010
 izvajanje	Darija Ovčar, Petra Ozmec, Katja Trtnik in Mirka Repnik

➔ *Narava kot večna
inspiracija vsem
generacijam.*

NAMEN PROJEKTA

S projektom smo želeli otrokom nuditi nove, drugačne možnosti ozaveščanja pomembnosti gibanja in skrbi za naše zdravje in okolje. Skozi igro in najrazličnejše dejavnosti smo jim želeli prikazati pomen zdrave prehrane, čistoče, osebne higiene in gibanja za zdravje ter jim hkrati z gibalnimi aktivnostmi omogočiti spoznavanje kraja z bližnjo okolico.

GLAVNI CILJ

V skrbi za zdrav način življenja otrokom približati pohodništvo ter spoznavati naš kraj z bližnjo okolico.

STRANSKI CILJI

- Spoznavati vlogo narave in čistega okolja v povezavi z gibanjem v naravi.
- Ozavestiti, da na naše zdravje vpliva okolje in mi sami.
- Seznaniti se z delom planinskega mentorja in vodnika.
- Spoznati znanega alpinista.
- Spoznati značilnost okolja (eko kmetije), ki je pomembna za lokalno skupnost.

OPIS DEJAVNOSTI

DELOVNA AKCIJA IN ZASADITEV DREVESA

Očistili smo okolico vrtca in osnovne šole ter na bližnji jasi posadili jablano.

TRŽNICA »RAD SEM ZDRAV«

Pripravili smo tržnico zdrave prehrane, na kateri so se otroci preizkusili v vlogi prodajalcev, pokuševalcev in kupcev različne zdrave prehrane, ter jim ponudili različne kotičke, ki so jim omogočali poglobljanje znanj o zdravju in zdravem načinu življenja (igre vlog – zdravnik, natakar v restavraciji zdrave prehrane, listanje brošur in knjig o zdravju, družabne igre na temo zdravja, iskanje internetnih vsebin, gibalne minute ter igre sproščanja).

OBISK PLANINSKEGA MENTORJA IN VODNIKA PLANINCA

Obiskala sta nas planinski mentor in vodnik. Spoznavali smo njuno delo in pripomočke, ki jih pri svojem delu uporabljata. Ogledali smo si fotografije in opremo ter se dogovorili za skupni izlet. Izdelali smo načrt izleta, se dogovorili za čas in pot oz. smer ter dorekli še, katera oblačila in obutev potrebujemo za pot ter kaj je primerno vzeti s seboj v nahrbtniku (hrana in pijača).

DRUŽENJE Z ALPINISTOM

Spoznali smo delo in aktivnosti alpinista, ki nam je v šolski telovadnici ob projekciji posnetkov svojih podvigov in opremi predstavil svojo naklonjenost do gora. Otroci so imeli možnost zastavljanja vprašanj, pomerjanja opreme ter urjenja v različnih načinih plezanja (plezalna stena, drog, lestev, vrvi). Z ustrezno opremo in zaščito ter z upoštevanjem vseh potrebnih varnostnih pravil nam je alpinist prikazal primer reševanja v gorah. Otroci so z navdušenjem sodelovali pri »reševanju« in se prepustili alpinistu pri spuščanju po vrveh.

LAHKIH NOG NAOBKROG PO ČREŠNJEVCU Z OBISKOM EKO KMETIJE

Skupaj s starši smo se pod vodstvom planinskega mentorja odpravili na pohod po Črešnjevcu. Nadelimo smo planinske kape, ki smo jih dali sešiti posebej za to priložnost. Naš pohod smo zaključimo z obiskom eko kmetije, kjer so nam lastniki predstavili svojo dejavnost in nas pogostili s krlji suhega sadja in domačim jabolčnim sokom.

SODELOVANJE

Sodelovali smo s starši, ravnateljico oš, strokovnimi delavci vrtca in šole ter tehničnim osebjem vrtca (kuharico in hišnikom), s planinskim mentorjem, vodnikom planincem ter alpinistom.¹ Sodelovali smo tudi z Osnovno šolo dr. Jožeta Pučnika Črešnjevec, Drevesnico Putar d. o. o., Šiviljstvom Vinter sport d. o. o., Eko kmetijo Podgrajšek ter Planinskim društvom Slovenska Bistrica.

EVALVACIJA

Vnašanje konceptov Reggio Emilia v naše delo in v izvajanje projektov je pripomoglo k tesnejšemu sodelovanju vseh strokovnih delavk, saj smo delo vedno načrtovale skupaj, se o vsem pogovarjale in dogovarjale ter se naučile delo dokumentirati na najrazličnejše načine (fotografije, zapisi izjav, dogodkov, snemanje ...). Takšna oblika dela nam je hkrati omogočala, da smo lažje načrtovale nove dejavnosti in sledile idejam in zamislim otrok.

Velik pomen smo namenile urejenosti igralnic in pestrosti ter raznolikosti kotičkov, ki smo jih ponujale in urejale same, nekaj pa skupaj z otroki po njihovih zamislih in idejah. Hkrati je takšen način dela omogočal otrokom aktivnejše udejstvovanje v procesu življenja v vrtcu, saj smo vedno poslušali in upoštevali njihove zamisli. Pri otrocih smo se trudile zbuditi radovednost, domiselnost in jim omogočiti izražanje na različne načine. Tako smo skupaj, z roko v roki stopali po poti življenja, skupaj smo raziskovali, spoznavali, doživljali, pridobivali izkušnje, se drug od drugega učili ter se zavedli, da skupaj zmoremo veliko.

¹ Ivan Šturm, Mirka Repnik, Matej Horvat, Lidija Milošič.

➔ *Otroci se z veseljem preizkušajo tudi v zahtevnejših načinih osvajanja narave.*

VRTEC ČRNUČE • ENOTA OSTRŽEK

ČEBELE IN MED

Ljubljana Črnuče

vključeni otroci

36 otrok, 2 oddelka

starost otrok

2–3, 4–5

trajanje

3 mesece, od marca do maja 2010

izvajanje

Nada Golob, Klavdija Hrastovec, Špela Novak, Marjanca Vergilas,
in Marjeta Omahen

➔ *Soočanje otrok z
domovanjem čebel v
njihovem naravnem
okolju.*

NAMEN PROJEKTA

V skupini otrok se je pojavil strah pred čebelami, zato smo iskali načine, kako odpraviti ta strah. Ob spoznavanju življenja čebel in njihove pomembne vloge za človeka in naravo smo poskušali otroke seznaniti z zdravilnimi učinki medu in s tem povečati uživanje medu in medenih izdelkov.

GLAVNI CILJ

Želeli smo, da bi otroci spoznali čebele in koristnost medu za zdravje ljudi ter bi tako izgubili tudi strah pred njimi.

STRANSKI CILJI

- Spoznavanje medu in drugih čebeljih izdelkov (vosek, propolis, matični mleček ...).
- Spoznavanje dela čebelarja in čebelarstvo.
- Seznanjanje s čebelami in nevšečnostmi, ki jih lahko povzročijo.
- Ustvarjalno izražanje na temo čebele in medu.

OPIS DEJAVNOSTI

OPAZOVANJE ČEBEL IN ZBIRANJE INFORMACIJ

Na sprehodih smo opazovali čebele, njihovo gibanje, nabiranje medu, oglašanje. Informacije o čebelah smo iskali v knjižnici in se pogovarjali z otroki o njihovih izkušnjah s čebelami.

SEZNANITEV Z RAZVOJEM ČEBELE

Ogledali smo si dokumentarni in animirani film o razvoju čebel. Ogledali smo si tudi knjige s fotografijami posameznih razvojnih stopenj čebele.

ISKANJE DOMOVANJA ČEBEL IN OBISK PRI ČEBELARJU

Na sprehodih v bližnjo okolico smo iskali čebelnjake. Otroci so bili pri iskanju zelo motivirani. Spoznali smo tudi bližnjega čebelarja, ki nam je predstavil delo s čebelami in uporabo pripomočkov.

SPOZNAVANJE MEDENIH IZDELKOV IN MEDU

Pri zajtrkih smo se seznanili z medom in njegovimi lastnostmi. Med smo dodajali tudi v tekočine (npr. čaj, voda ...) in izdelovali piškote iz medenega testa. V Čebelariskem muzeju Slovenije smo se seznanili z različnimi okusi medu in različnimi medenimi proizvodi (vosek – zvijanje svečk, propolis ...).

USTVARJALNE DELAVNICE NA TEMO ČEBEL IN MEDU

V skupinah so potekale tudi ustvarjalne delavnice na vseh umetniških področjih. Otroci so se izražali plesno, oblikovno, likovno, glasovno ... Določene delavnice smo izvajali v sodelovanju s starši. Izdelke smo razstavili v prostorih četrtne skupnosti ob zaključku projekta.

SODELOVANJE

Sodelovali smo z organizatorko prehrane, kuharicami, čebelarjem, starši, mizarjem, strokovno delavko vrtca ter izdelovalko dražgoških kruhkov.¹ Prav tako smo sodelovali s Čebelariskim muzejem Slovenije iz Brda pri Lukovici, Knjižnico Črnuče, Četrtno skupnostjo Črnuče ter podjetjem Medex.

EVALVACIJA

Otroci so se aktivno vključevali v načrtovanje in izvedbo posameznih dejavnosti. Največ zanimanja so pokazali pri dejavnostih, povezanih z vsemi čutili (npr. spoznavanje medu s tipom, okusom, vonjem), kadar pa čutila niso bila dovolj vključena, je zanimanje otrok upadlo. Celoten projekt je bil uspešen tudi zaradi sodelovanja z okoljem. Na začetku smo obiskali knjižnico, Čebelariski muzej Slovenije ter obisk nadgradili z obiskom čebelarja,

kjer smo poleg njegovih pripomočkov in dela lahko tudi neposredno opazovali čebele. V vrtcu nas je obiskala gospa Ana Selan, ki nam je predstavila in omogočila izdelavo dražgoških kruhkov, ki so iz medenega testa, pripravljenega po posebnem receptu, sami smo se preskusili tudi v oblikovanju medenih piškotov in zvijanju sveč iz voska. V projekt smo vključevali starše, ki so se nam pridružili pri ustvarjalnih delavnicah, nam prinašali recepte ter različne informacije v povezavi s čebelami, medom. Likovni izdelki otrok so bili razstavljeni v prostorih četrtne skupnosti Črnuče, na ogled smo povabili starše in ostale sorodnike ter skupine iz vrtca.

Projekt je ves čas potekal timsko, kar je omogočalo lažje dokumentiranje dogodkov in dejavnosti. V dejavnosti smo vključevale raziskovanja in spoznavanja z vsemi čutili, otroci so postali bolj sproščeni in aktivnejši že v začetnih stopnjah dejavnosti, od načrtovanja dalje. Ob dejavnostih projekta so se tudi znebili strahu pred čebelami, tako da je bil naš cilj dosežen.

¹ G. Košir, ga. Eva Sarvari, ga. Ana Selan.

⇒ Otroške risbe na najrazličnejše načine odražajo otrokove izkušnje z brenčječimi bitji.

DVOJEZIČNA OŠ DOBROVNIK • VRTEC DOBROVNIK

MARIKA V KROGU OTROK Dobrovnik

 vključeni otroci	21 otrok, 1 oddelek
 starost otrok	4–6
 trajanje	4 tedne, od aprila do maja 2010
 izvajanje	Edit Varga in Ksenija Varga Zadravec

⇒ Svetovna zmagovalka, ponos kraja, navdušuje otroke za zdravo športno življenje.

NAMEN PROJEKTA

V mesecu marcu smo imeli dejavnosti na temo Moja vas, kar je bilo odlično izhodišče za načrtovanje projektne naloge. Želeli smo, da otroci spoznajo, kako pomembno je, da se trudimo ter smo delavni, saj je tudi naša svetovna prvakinja dosegla svoje dosežke z veliko truda in treningov, kar bo tudi sama povedala otrokom in jim predstavila s pomočjo posnetkov. Ob spoznavanju svetovne prvakinja Marike Kardinar so/bodo otroci pridobivali izkušnje, da je za doseg vrhunskih rezultatov v športni karieri (tudi v vsakodnevnem življenju) potrebno vložiti veliko truda in dela. Ga. Marika Kardinar je z mnogimi dosežki postala znana osebnost našega kraja in naše države ter tako ponesla ime Dobrovnik in naše države po mnogih deželah sveta.

GLAVNI CILJ

Želeli smo, da otroci spoznajo znano osebnost Mariko Kardinar skozi njeno športno pot.

STRANSKI CILJI

- Otrok ima možnost razvijati sposobnosti in načine za vzpostavljanje, vzdrževanje in uživanje v odnosu s svetovno prvakinja.
- Otrok dobi konkretne izkušnje o dojemljanju iste stvari iz različnih perspektiv.
- Otrok se seznaja z različnimi funkcijami bližnjega družbenega okolja (poklic športnika).
- Spoznavanje športne zvrsti – kegljanje.
- Otrok spozna besedo, knjigo, svetovni splet in časopis kot vir informacij.

OPIS DEJAVNOSTI

ISKANJE PODATKOV O MARIKI KARDINAR

V lokalnih časopisih in na spletu smo iskali podatke in fotografije o Mariki Kardinar. Otroci so od doma prinašali članke in fotografije, ki so jih zbirali skupaj s starši. V vrtcu smo prebrali članke, si ogledali fotografije ter se pogovarjali o njih, nato smo izdelali plakat iz zbranih člankov in fotografij.

SPOZNAJMO IN SE DRUŽIMO S SVETOVNO PRVAKINJO

Izdelali smo vabilo za športnico, ki smo ga poslali po pošti. Obiskala nas je Marika Kardinar, ki se nam je predstavila ter nas seznajala s kegljanjem in športnimi rekviziti, kot so keglji, kegljaška žoga in kegljaška steza. Športnico smo obiskali na domu, kjer smo si ogledali razstavo priznanj, medalj in pokalov. V šolski telovadnici smo telovadili s svetovno prvakinja ter ob koncu tedna naredili skupno evalvacijo in refleksijo o izvedenih dejavnostih.

SEZNANIMO S DOSEŽKI MARIKE KARDINAR MALČKE IN STARŠE

V skupnem prostoru vrtca smo pripravili razstavo o Mariki Kardinar ter si ogledali skupaj z malčki videoposnetke s tekem svetovnega prvenstva in treningov. Izdelovali smo keglje s tehniko kaširanja. Družili smo se s svetovno prvakinja, malčki in starši v skupnem športnem popoldnevu, ki smo ga pričeli s pohodom, nadaljevali s tekmovanjem med družinami v kegljanju in ga zaključili s podelitvijo medalj, ki jih je podelila svetovna prvakinja.

KEGLJAŠKI DAN V VRTCU

Na dvorišču vrtca smo pripravili kegljaško stezo in se nato zabavali in urili v kegljanju. Ob zaključku projekta smo pripravili kegljaški dan v vrtcu, kjer so vsi otroci, ki obiskujejo vrtec, tekmovali v kegljanju.

ZAKLJUČEK PROJEKTA

Izvedli smo sklepno evalvacijo in refleksijo ob nastalih plakatih in zbranih podatkih razstavljenih na razstavi.

SODELOVANJE

Sodelovali smo s svetovno prvakinja Mariko Kardinar, starši ter Pomurskim vestnikom in časopisom Népszerűség.

EVALVACIJA

Na pobudo otrok smo izbrali znano osebo našega kraja – športnico, ki jo poznajo doma in po svetu. V projekt smo aktivno vključili starše otrok, ki so otrokom pomagali iskati fotografije, članke, zanimivosti o športnici. Otroci so spoznali sodobne informacijske medije (splet) in skupaj s starši ugotavljali, kje in katere informacije lahko najdemo na svetovnem spletu. Med potekom projekta so aktivno sodelovali vsi otroci našega oddelka, njihovi starši – domači, športnica Marika Kardinar ter vzgojiteljici. V sodelovanje smo povabili tudi otroke prvega starostnega oddelka, njihove starše in vzgojiteljice. Otroci so aktivno sodelovali pri načrtovanju in izvedbi dejavnosti, kot so izdelava plakata, vabila, izdelovanje kegljev, medalj ...). Vzgojiteljici sva vse zamisli otrok združili ter natančno in dosledno načrtovali v dejavnosti štiritedenskega poteka projekta. Tako se je še okrepilo in strokovno nadgradilo najino timsko sodelovanje.

☞ *Tudi šport nudi navdih za razvoj odličnih idej.*

VRTEC GALJEVICA • ENOTA ORLOVA

ZDRAVJE IZ NARAVE

Ljubljana

 vključeni otroci	1 oddelek
 starost otrok	4–6
 trajanje	mesec in pol
 izvajanje	Barbara Jakopin in Polona Zajc

➔ *Narava v vseh pojavnih oblikah otroke spodbuja k želji po njenem razumevanju.*

NAMEN PROJEKTA

Zdravilna moč rastlin je prisotna že, odkar človek zavedno ali nezavedno izkorišča njihove koristne sestavine za ohranjanje in povrnitev zdravja ter dobrega počutja. Nekoč, v časih neokrnjene narave, so naše babice nabirale zdravilne rastline in zelišča, s katerimi so si lajšali bolečine oziroma različne vrste obolenj. Vse je bilo na naravni bazi zdravljenja, z veliko tekočine ter zelišči, ki so blagodejno vplivala tako na duha in telo. Danes je to nadomestila kemična industrija. Vse manj posegamo po zdravilnih zeliščih, običaji, znanje in modrost, ki so jo posedovale naše babice, pa počasi izginja. S projektom smo želeli izboljšati kakovost našega življenja s poznavanjem zdravilnih rastlin, želeli smo se naučiti zdraviti bolezni in varovati svoje zdravje z uživanjem pripravkov iz zdravilnih zelišč. Ob spoznavanju, da so zelišča rastline, ki so nam v veselje, smo želeli poudariti, da nam tudi koristijo in hkrati pomagajo navezovati tesnejši stik z naravo. Posebej smo želeli izpostaviti tudi učenje skupaj z otroki.

GLAVNI CILJ

Želeli smo spoznati odvisnost ljudi od narave in povezanost z njo.

STRANSKI CILJI

- Spoznavajo različna zdravilna zelišča in njihove zdravilne učinke ter se seznaniijo z njihovo uporabo in pridobivanjem, učijo se nabirati, sušiti, shranjevati zdravilna zelišča in izdelati herbarij.
- Spoznavajo užitnost posameznih delov zdravilnih zelišč, zdravilna zelišča doživljajo s čutili (opazujejo, vonjajo, tipajo, okušajo).
- Seznaniijo se z uporabo zdravilnih zelišč: za zdravljenje, v kozmetiki, prehrani, v gospodinjstvu, spoznavajo pripravo sirupov, sokov, krem, namazov, dišečih vrečk, kopeli in kuhanje čajev iz zdravilnih zelišč.
- Odkrivajo življenjski prostor (različna rastišča) zdravilnih zelišč (travniki, gozd, vrt, skalnjak, posode ...).
- Pri raziskovanju in učenju uporabljajo različne medije in vire (računalnik, spleto, fotoaparato, DVD, CD, poučno literaturo, članke ...) in se jih navajajo samostojno uporabljati.

OPIS DEJAVNOSTI

OBISK BOTANIČNEGA VRTA

Obiskali smo botanični vrt, kjer smo opazovali, prepoznavali in poimenovali zdravilne rastline. Otroci so skupaj s svojimi starši, babicami in dedki zbirali različne vire (priročnike, recepte, članke v časopisih, revijah ...) in jih prinašali v vrtec.

ZELIŠČNI VRTIČEK

V sodelovanju z vzg. Martino smo skrbeli za zeliščni vrtiček v atriju vrtca (zalivanje, puljenje plevela); v naravi smo nabirali primerke posameznih zdravilnih zelišč, jih sušili in izdelali herbarij (zraven smo vpisali ime rastline, njeno rastišče, zdravilni učinek in uporabo); prepoznavali njihovo rastišče (travnik, gozd, zeliščni vrt) in obliko rasti (kot rože, grmi, drevesa); pripravili sirup iz smrekovih vršičkov, regratov sirup in bezgov sok; okušali izdelke iz zdravilnih zelišč; zeliščne bombone in žvečilne gumije (kopriiva, bezeg, smrekovi vršički, meta, melisa), sirup iz smrekovih vršičkov, bezgov in regratov sirup; se »mazali« s kremami iz zdravilnih zelišč (ognjičeva, materina dušica, sivkina).

TURISTIČNA KMETIJA

Na turistični kmetiji smo pekli kruh z zelišči, pripravili zeliščne namaze in čaj, nabrali čemaž, gospodinjo nam je skuhala čemaževo juho. Zdravilna zelišča smo spoznavali z vrtnarko Natašo in s čarovnico Lenčko (lutka kot

motivator); doživljali smo zdravilna zelišča s čutili – opazovanje, tipanje, vonjanje, okušanje.

KEKČEVA DEŽELA

Ogledali smo si film Srečno, Kekec ter šli na izlet v Kekčevo deželo, kjer nam je teta Pehta pokazala shranjena zdravilna zelišča in postregla s pehtranovim pecivom in z zeliščnim čajem.

KNJIŽNICA POD KROŠNJAMI

Otroci so uigibali uganke o zdravilnih zeliščih, poslušali pogovore o zdravju, v knjižnici »Pod krošnjami« (smreka) so si izmišljali zgodbe, likovno ustvarjali (risanje rastlin, izdelovanje iz odpadne embalaže, izdelovanje čarovnice Lenčke iz blaga, izdelovanje dišečih sivkinih vrečk) in izvajali naravoslovne poskuse (opazovanje posameznih delov rastlin skozi povečevalna stekla in pod mikroskopom), spoznavali so lastnosti čajev (sestava, barva, okus, vonj) ter pripravo, mešanje snovi med seboj in raztapljanje (sladkor, med, limona).

SODELOVANJE

Sodelovali smo z Botaničnim vrtom Ljubljana, z gospodarjem in gospodinjo Turistične kmetije Tavčar ter vrtnarko na Debelem rtiču.¹

EVALVACIJA

Otroci so pokazali veliko zanimanje za delo ter vedoželjnost. Skozi celoten projekt so dajali pobude in ideje za dejavnosti, zbirali so materiale in se odločali, kaj z njimi početi. Aktivno so raziskovali z vsemi čutili, preizkušali, primerjali, ustvarjali, opazovali, opisovali, razlagali, eksperimentirali, reševali fizikalne in matematične probleme in iskali lastne poti pri reševanju problemov. Govorili so o svojih izkušnjah, namerah, domnevah in idejah. Vseskozi je bila prisotna pozitivna socialna interakcija med otroki in odraslimi. Bilo je veliko sodelovalnega učenja in skupinskega dela. Učno okolje smo iz igralnice prenesli v naravo (travnik, gozd, vrt). Tako so si otroci v interakciji z neposrednim okoljem nabirali izkušnje. Pri načrtovanju in izvedbi projekta sem izhajala iz otrokovih interesov in želja, spoštovala sem njihov način razmišljanja in metode dela ter jih spodbujala, da so izkušnje opisovali. Otroke sem ves čas pozorno in aktivno poslušala in jih hkrati navajala na aktivno poslušanje drug drugega in odrasle osebe. Sodelovanje s starši in okoljem je bilo konstruktivno in zelo poučno. Tudi sama sem se zelo veliko naučila. Učila sem se skupaj z otroki. Rezultate dela smo predstavili staršem in strokovnim delavcem vrtca.

¹ Pavle Dolenc, Nataša Mikuž, Milena Kržišnik.

➡ *Otroci z nič manjšo radovednostjo ne posegajo po sodobnih tehnologijah.*

VRTEC PRI OŠ KANAL

KAJ SO ZELIŠČA Kanal

 vključeni otroci	2 oddelka, drugega starostnega obdobja
 starost otrok	3-4, 4-5
 trajanje	3 mesece, od marca do junija 2010
 izvajanje	Bratina Tonica, Dugar Valentina, Konjedic Veronika, Markič Majda in Černe Blanka.

➡ *Ko je še hladno, dobro dene zeliščni čaj.*

NAMEN PROJEKTA

Vrtec Kanal je bil v šolskem letu 2009/2010 vključen v projekt »Ekologija«, zato smo se v okviru tega odločili za projekt »Kaj so zelišča«. S tem smo želele otrokom najprej predstaviti rastline, ki so za nas zdravilne, pa tudi spoznati njihovo pomembno vrednost in možnost raznovrstne priprave različnih prehrabnih pripravkov. Poleg tega smo spoznali veliko ljudi, ki so kakorkoli povezani z zelišči in so nam lahko pomagali pri oblikovanju in ustvarjanju našega zeliščnega vrta.

GLAVNI CILJ

Ozavestiti otroke o pomenu zdravilnih rastlin, ki jih najdemo v naravi, in s tistimi, ki jih gojimo, ter o njihovi uporabnosti. Ob tem otrok doživlja raznolikost in uporablja vsa čutila, poleg tega pa razvija pravilen, spoštljiv in odgovoren odnos do narave.

STRANSKI CILJI

- Otrok preko čutil zaznava in doživlja rastline v naravi in bližnji okolici.
- Otrok spoznava imena rastlin, njihovo uporabnost ob literaturi.
- Otrok na podlagi opazovanj naredi načrt za vrt in ob pomoči odraslih ureja in skrbi za vrt (pogoji za rast, vrtno orodje).
- Otrok spozna postopek izdelave herbarija, sirupov (regratov, bezgov in trpotčev), zeliščne omlete, čajev, namaza, regratove solate, zeliščnega obešalnika.
- Otrok doživlja živo naravo v njeni raznolikost ter stalnem spreminjanju.

OPIS DEJAVNOSTI

SPREHOD Z OPAZOVANJEM TRAVNIŠKIH RASTLIN (trobentice, vijolice, regrat, pljučnik, drobnjak)

Med sprehodom smo nabirali rastline z uporabo vseh čutil (vid, vonj, okus, tip, sluh), jih primerjali glede na barvo, velikost, liste; štetje rastlin in razvrščanje, ogledovali pod mikroskopom, iskali rastline v literaturi ter jih primerjali s slikami, se seznanjali z imeni in uporabo delov rastline v prehrabne namene, spoznavali užitne in neužitne dele rastlin, se pogovarjali o zdravilstvu in prešli rastline.

OBISK DOMAČEGA VRTA PRI OTROKU.

Po ogledu vrta smo preko pogovora, risanja skic in izdelovanja maket oblikovali naš zeliščni vrt. Obiskali smo kmetijsko trgovino in nakupili sadike ter s pomočjo vrtnarja in staršev izdelali zeliščni vrt in kompostnik ter zanj skrbeli.

OPAZOVANJE ZELIŠČ V VRTCU IN V NARAVI

Nabirali smo regratove liste za pripravo solate, iz drobnjaka pripravili zeliščni namaz, iz rmana zeliščne omlete (firtalja), regratovi in bezgovi cvetovi so služili pripravi sirupa za pijačo, iz trpotca smo pripravili sirup proti kašlju, zelišča, kot so vijolica, vratič, sivka, rožmarin, citronka, kamilica, lipa, meta, pa smo sušili na zraku in v biosušilniku, iz mešanice zelišč skuhalimo čaj, suha zelišča pa shranjevali tehtali in opazovali pod mikroskopom.

IZDELOVANJE RAZLIČNIH IZDELKOV

Izdelali smo herbarij, knjižico o zdravilnih zeliščih in receptih, zeliščni obešalnik, plakate, panoje s slikami, razstave v igralnicah in hodnikih, izdelovali smo lutke, peli pesmice, zbirali uganke o užitnih rastlinah, brali zgodbe. V trgovini so nam podarili plastične obešalnike, ki smo jih uporabili za osnovo pri polnjenju dišečih zeliščnih obešalnikov.

OBISK ZELIŠČARKE IN ZAKLJUČNI IZLET

Ogledali smo si zeliščni vrt, sušilnice in shrambe, Pehtin laboratorij, pokušali zeliščne čaje, kruh in sirupe.

SODELOVANJE

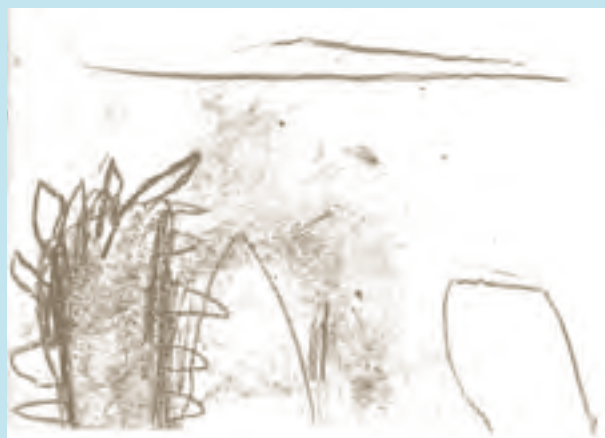
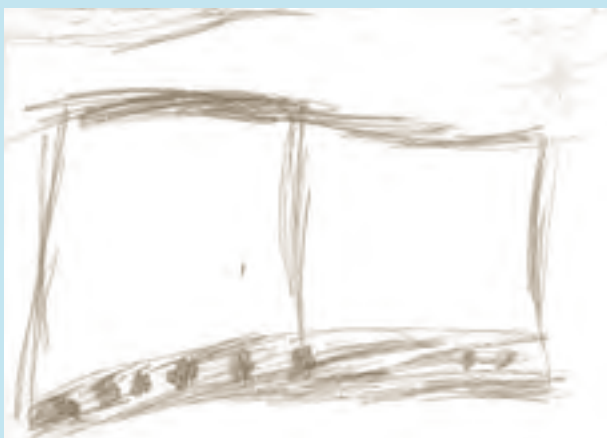
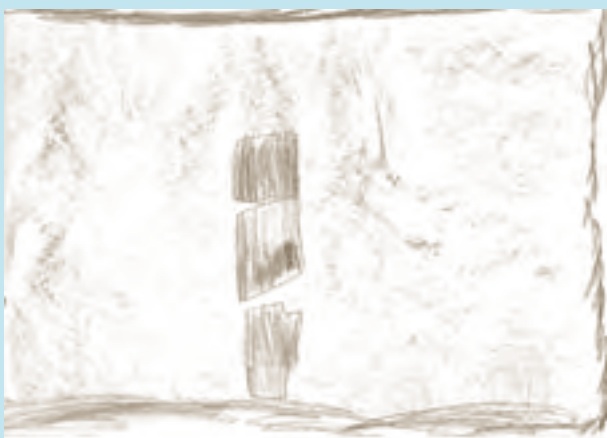
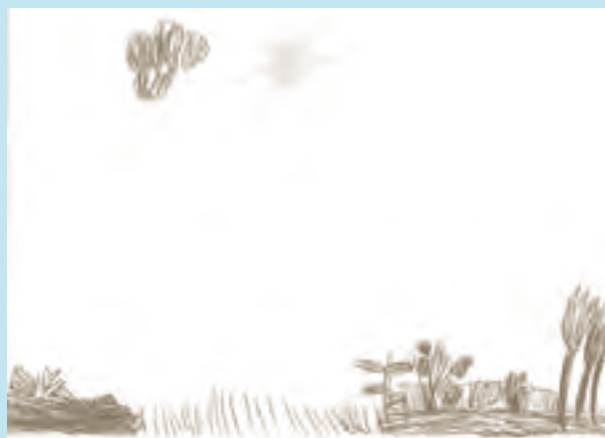
Sodelovali smo s starši in starimi starši, vrtnarjem, zeliščarko, kuharico, trgovko, hišnikom, novinarko ter igralci iz filma o Kekcu.

EVALVACIJA

Projekt so dobro sprejeli tako strokovne delavke kot otroci in njihovi starši ter stari starši, pa tudi vsi, ki so nam pri tem priskočili na pomoč. Načrtovanje za daljše časovno obdobje in dnevno evalviranje projekta nas je združevalo in spodbujalo k skupnemu cilju. Veliko smo dokumentirali, sodelovali z drugimi strokovnimi delavci, zunanjimi sodelavci in širšo lokalno skupnostjo. Pestrost naših dejavnosti nam je omogočila prav uporaba vseh čutil. Navdušenje otrok nad delom in izdelki so vse sodelujoče napolnili z velikim veseljem in začudenjem nad ustvarjalnostjo in domiselnostjo tako majhnih glav. Zeliščni vrt, ki smo si ga uredili, bo tudi mlajšim otrokom nudil prostor, ob katerem bodo lahko spoznavali in se učili o pomenu in uporabi zelišč.

➤ *Risbe kot vedno odražajo
otrokovo doživetje in
spoznanje.*

VRTEC ROGAŠKA SLATINA • ENOTA IZVIR

IGRIŠČE NA NOVO

Rogaška Slatina

vključeni otroci : 6 oddelkov drugega starostnega obdobja
 starost otrok : 3–6
 trajanje : 15 mesecev, od marca 2009 do junija 2010

izvajanje : Darija Hohnjec, Mateja Jus, Majda Plavčak, Marjana Šrimpf,
Vera Ancelj, Monika Bukšek, Tamara But, Martina Černogoj,
Metka Fenko, Melita Horak, Darja Hrup, Polona Krumpak,
Slavica Novak, Mateja Popit Prah, Damijana Sisinger,
Erna Škodič in Estera Vreš

➔ *Otrok izrazito uživa v vlogi načrtovalca, ki mu je bila omogočena s strani odraslih.*

NAMEN PROJEKTA

Spodbujanje kompetentnosti otrok, ki ob načrtovani in premišljeni podpori strokovnih delavcev in zunanjih strokovnjakov vodi v aktivno participacijo in osmišljeno delovanje s konkretnimi učinki pri načrtovanju novega vrtčevskega igrišča, otrokom krepí zavedanje o lastnih zmožnostih in njihovem pomenu za sovpivanje na svet okoli sebe.

GLAVNI CILJ

Omogočiti otrokom možnost načrtovanja novega igrišča in udeležanje njihovih idej v sodelovanju z ožjim in širšim družbenim okoljem.

STRANSKI CILJI

- Spoznavanje prostora okoli sebe in pridobivanje izkušenj z enostavnimi linijskimi, ploskovnimi in voluminoznimi oblikami, z izrazitimi razlikami med velikostmi in strukturami površin.
- V sodelovanju z arhitektom reševanje prostorskih problemov ter ob podpori iskanje in ustvarjanje različnih izvedbenih možnosti novega igrišča.
- Seznanjanje z različnim fazami gradbenih del in pridobivanje priložnosti za pogovore ter diskusije z izvajalci.
- Spoznavanje različnih načinov zbiranja, shranjevanja, prenosa informacij in idej ter njihove predstavitve, v katerih otroci tudi sodelujejo.
- Seznanjanje ožje in širše lokalne skupnosti z učinki participacije otrok pri izgradnji novega igrišča.

OPIS DEJAVNOSTI

ZAZNAVANJE, OPAZOVANJE IN RAZISKOVANJE OBSTOJEČEGA IGRIŠČA IN IGRAL

Otroci so predvsem preko tipanja raziskovali igrala na igrišču (nakloni, reliefne teksture, smeri spenjanja uporabljenih elementov, nihajoči elementi ...), s plezanjem na višja igrala so opazovali zunanji prostor, se orientirali, raziskovali namen igral, njihovo sestavo in obliko. Obstoječa igrala so zunaj prostoročno skicirali. Otroci so v manjših skupinah gibalno uprizorjali vide na igrala, s svinčnikom izražali ekspresivne strukture svojih občutij ob skokih v globino, vožnji po toboganu, vzpenjanju v višino, plazenju pod igrali, hoji po gibajočih elementih, guganj na gugalnici ter verbalno komentirali.

NAČRTOVANJE NOVEGA IGRIŠČA

Otroci so se seznanili s poklicem arhitekta, ki smo ga povabili v skupino, opazovali in komentirali njegove načrte, demonstracijo risanja načrta, vstopali v interakcije z arhitektom. Z ravnili, prostoročno in v računalniškem programu Slikar so posamezno in v manjših skupinah risali lastne načrte novega igrišča in se igrali v kotičku »Pisarna arhitekta«. Z načrtnimi aktivnostmi, razstavami nastalih načrtov, maket so imeli otroci priložnost pojasnjevanja svojih idej, razlage lastnih vizij novega igrišča, dodajanja morebitnih novih idej, hkrati pa so pridobili možnost uvida v ideje vrstnikov, jih primerjali s svojimi, iskali podobnosti in razlike. Strokovni delavci smo na ta način pridobili pomembne informacije, ki smo jih zapisali, otrokom pa posredno pokazali, da njihova snovanja spoštujemo in jemljemo resno.

OPAZOVANJE IN DOKUMENTIRANJE IZVAJANJA GRADBENIH DEL

Otroci so opazovali dogajanje na igrišču, tj. nastanek gradbišča in posebnega režima, ki ga to zahteva, opazovali so branje načrtov gradbenikov na terenu, talno markiranje trase novega igrišča in predvidevali nadaljnja dela ter izvedbene rešitve. Del dogajanja so otroci digitalno dokumentirali. Izdelovali so kopače iz različnega odpadnega materiala, reševali tehnične probleme (gibljivost, gosjenica ...), izdelovali makete gradbišča igrišča, se

igrali z mivko v peskovniku v oddelku in na prostem (gradbišče igrišča, oblikovanje mivke, preizkušanje njene oblikovalne lastnosti glede na dano vodo), se ustvarjalno igrali z dodatnimi materiali (cevi, deske).

RAZSTAVA NAČRTOV, MAKET IN FILMA O POTEKU PROJEKTA

Strokovni delavci in otroci smo skupaj pripravili pregledno razstavo nastalih načrtov, maket, likovnih del in fotografij projekta »Kakšno igrišče bi želeli imeti«. Na razstavo smo povabili starše, arhitekta, strokovne sodelavke, vodstvo vrtca in lokalne medije. Skupaj smo si ogledali tudi kratek film, ki je nastal ob spremljavi projekta.

OTVORITEV NOVEGA IGRIŠČA

Otroci so aktivno sodelovali pri pripravi otvoritve novega igrišča (izdelovanje priložnostnih darilc iz gline, izdelovanje plakatov, urejanje prostora za otvoritev, priprava cvetličnih aranžmajev ...) in pri sami otvoritvi (kulturni program). Na otvoritev smo povabili tudi otroke iz bližnje šole, ki so ravno tako aktivno sodelovali v prvi fazi projekta. Otvoritveni trak je slavnostno prerezal župan občine in se z gosti ter otroki sprehodil po novem igrišču.

SODELOVANJE

Sodelovali smo z arhitektom, gradbenimi delavci, varnostnim inženirjem, starši in vodstvom vrtca. Ravno tako pa smo sodelovali tudi z gradbenim podjetjem, marketingom za prodajo gradbene mehanizacije, samostojnim podjetnikom za izvajanje zemeljskih del, II oš Rogaška Slatina, Občino Rogaška Slatina. Sodelovali so tudi mediji: lokalni časopis Rogaške Novice, strokovna revija Vzgojiteljica ter radio Štajerski val.

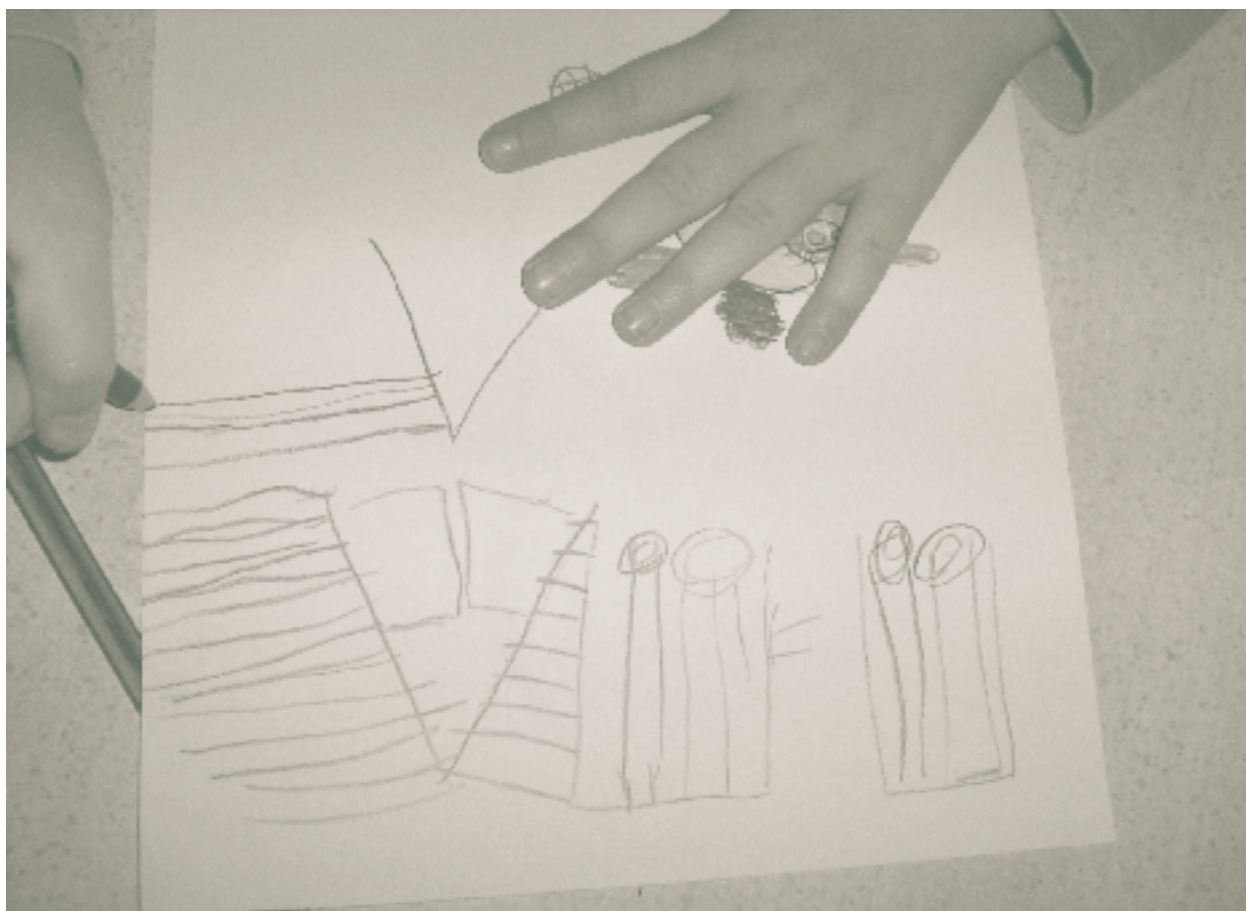
EVALVACIJA

Zavedamo se, da ima izvedbeni kurikulum, bodisi načrtovan ali nenačrtovan, svoje učinke, ki segajo v sedanost in sooblikujejo prihodnost posameznikov, ki so nam zaupani, s tem pa tudi družbe v širšem kontekstu.

Spoštovanje in spodbujanje aktivne participacije otrok ob upoštevanju njihove perspektive in razvijanje kompetentnosti vodi otroka k prepričanju, da sme in zmore vplivati na svoje bivanjsko okolje ter ga oblikovati ali do njega zavzemati kritičen odnos. Dejanja, razmišljanja, predlogi otrok zato niso zgolj platonski, temveč ob ustrezni podpori odraslega zaživijo v polni meri. Timski pristopi na različnih ravneh znotraj vrtca, ki smo jih v projektu izvajali, so k temu dodatno pripomogli.

Upoštevanje in prepričanje v omenjena dejstva so nas vodila, da smo skupaj z otroki aktivno pristopili k iskanju izvedbenih rešitev novega igrišča pred vrtcem. V ospredje smo postavili zavedanje pomena omogočanja različnih oblik izražanja, ki so lastna različnosti posameznikov, sodelujočih v procesih načrtovanja novega igrišča.

Ponuditi otrokom v razmislek in načrtovanje, kaj je tisto, kar si na igrišču želijo, nam je ob kakovostni interakciji in komunikaciji omogočilo razpoložljiv prostor, v okviru danih finančnih možnosti pa osmislo na način, ki je ravno zaradi aktivne vloge otrok blizu njihovim dejanskim potrebam in željam.

➤ *Otrokovo prostorsko načrtovanje.*

VVZ SLOVENJ GRADEC • ENOTI S8 IN PODGORJE

MODNA REVIIJA

Slovenj Gradec

vklučeni otroci : 4 oddelki
starost otrok : 1–6
trajanje : 3 tedne v maju 2010

izvajanje : Edita Hajnže, Irena Pijovnik, Mateja Pirkmajer, Ivica Vaukan
Dejan Gutman, Simona Jamnikar Pukl, Maja Mirkac, Poldika
Praprotnik in Martina Rebernik

➔ Razumevanje procesa
otroku omogoča
ustvarjalne in estetske
individualne izkušnje.

NAMEN PROJEKTA

Pri otrocih smo želeli z ustvarjalnostjo, iznajdljivostjo in lastno izkušnjo prebuditi navdih, da lahko z majhnimi spremembami pri oblačilih in dodatkih vnesemo svežino ter popestrimo vsakdanje oblačilo. Z malo spretnosti lahko kos garderobe dopolnimo z dodatkom, ki smo si ga zamislili in izdelali sami. Naš namen pri izvajanju projekta je bil, da smo upoštevali vsakega posameznika, ga spodbujali in mu omogočili udeležiti njegov talent in potencial. Vizijo smo predstavili drugim strokovnim delavcem in na ta način k sodelovanju pritegnili druge skupine otrok. V zavodu smo pričeli spodbujati, uvajati in razvijati timsko delo, ki je temeljilo na vzporednem spodbujanju refleksivnosti pedagoških delavcev. Z upoštevanjem participacije vseh otrok je nastala potreba po vključevanju še ostalih in zunanjih sodelavcev. Vpetost vrtca in lokalne skupnosti v projekt se je čutila v širšem okolju.

GLAVNI CILJ

Otrok ima možnost razvijati sposobnosti in načine za vzpostavljanje, vzdrževanje in uživanje v prijateljskih odnosih z enim otrokom ali z več otroki (kar vključuje reševanje problemov, pogajanje in dogovarjanje, razumevanje in sprejemanje stališč, vedenja in občutja drugih, menjava vlog, vljudnost v medsebojnem komuniciranju).

STRANSKI CILJI

- Sproščeno izvajanje naravne oblike gibanja (hoja).
- Otrok doživlja ritem besed, glasbe in pesmi.
- Spodbujanje splošne ustvarjalnosti pri pripravi, organizaciji in uporabi sredstev in prostora.
- Razvijati vedoželjnost, doživetje, veselje ob pridobivanju spoznanj po poti raziskovanja.
- Otrok razvija zanimanje in zadovoljstvo ob odkrivanju širšega sveta zunaj domačega okolja.

OPIS DEJAVNOSTI

KOVČEK PRESENEČENJA

Kovček z različnimi oblačili, čevlji in modnimi dodatki je bil naše skupno izhodišče. Otroci so se nanj različno odzvali. Nekateri so bili opazovalci, večina pa jih je pričela raziskovati vsebino in pri tem iskati različne poti do rešitve: kako obleči hlače, pulover, zapeti zadrgo, gumb, zavezati vezalko. Pri tem so starejši otroci pomagali mlajšim, spretnejši pa manj spretnim. Ob igri so spoznavali lastnosti blaga in njegovo teksturo z različnimi čutili. Pri ureditvi našega modnega kotička so pomagali starši, ki so doma skupaj z otrokom poiskali njegovo najljubšo oblačilo. Nekateri so izdelali obleke, drugi napisali pesmi ...

OBLIKOVANJE MODNIH DODATKOV

Prisluhnili smo zanimanju otrok in pripravili različne delavnice za oblikovanje modnih dodatkov. Z oblikovalko nakita so otroci po svojih zamislih izdelovali nakit, pri katerem so uporabljali različne materiale: vrvice, kroglice, ostanke usnja, žice, nitke, igle ... Po svojih predlogih in idejah so oblikovali tudi klobuke, kravate, torbice, pasove in lasne dodatke. Izdelki so nastajali iz odpadnih materialov, nogavic, ostankov blaga, usnja, elastike, kar je otrokom predstavljalo dodaten izziv. Med nastajanjem so dodatke preizkušali, pomerjali, se ogledovali, komentirali svoje in prijateljeve izdelke.

POGOVOR O MODNI REVIJI

Ob pogovoru, kaj vse je potrebno pripraviti za izvedbo modne revije, so starejši otroci predlagali izdelovanje vstopnic, plakatov in vabil. Skupaj

smo sestavili besedilo za plakat, ki so ga otroci samostojno napisali in likovno opremili. Mlajši otroci so pri tem sodelovali s prepisovanjem črk in likovno opremo. Vstopnice so samostojno porisali z različnimi motivi. Vabila smo poslali vsem vrtcem, županu mo Slovenj Gradec, svetnikom občinskega sveta, predsednikom vaških skupnosti in ostalim javnim zavodom v občini.

OBISKI, POGOVORI IN IGRA Z ZUNANJIMI UDELEŽENCI

Starši so bili sproti obveščali o dejavnostih v vrtcu z zapisi na oglasnih deskah, fotografijami, risbami, razstavljenimi izdelki otrok v garderobah, o dejavnostih pa so jih seznanjali tudi otroci. Starši so tudi aktivno sodelovali. Mamice frizerke so ponudile urejanje pričesk, obiskali smo trgovino Fantazija, kjer smo kupili material za izdelavo nakita, pridružila se nam je oblikovalka nakita. Spontano je nastal pester program z glasbenimi točkami, ki smo jih vključili v izvedbo modne revije.

MODNA REVIJA

Sklepno prireditve, ki jo je povezovala mama enega izmed otrok, smo izvedli v dvorani gasilskega doma v Šmartnem, udeležili so se je vsi otroci skupaj s starši in starimi starši, predstavniki lokalne skupnosti in drugi gosti. Prireditve je povezovala mama, na instrumente pa so igrale starejše sestre in dedek. Plesna skupina iz Podgorja se je predstavila s svojo plesno točko. Hišnik je prevzel ozvočenje, snemanje prireditve, ki je bila predstavljena na KTV Slovenj Gradec, pa dedek. Dvorano so pripravili gasilci iz Gasilskega društva Šmartno. Vsaka skupina otrok se je pri predstavitvi svojega prvega manekenskega nastopa predstavila na svoj način (ploskanje, mahanje, pošiljanje poljubčkov ...), ob sklepu projekta pa so starši zapisali svoja mnenja o projektu.

SODELOVANJE

Sodelovali smo s starši, starimi starši, šiviljo, oblikovalko nakita, frizerkami, hišniki, glasbeniki in fotografom. Sodelovali smo tudi z zunanjimi enotami, Glasbeno šolo, Osnovno šolo Podgorje, prodajalno Fantazija, Gasilskim društvom Šmartno ter mediji: Koroški radio Slovenj Gradec, KTV Slovenj Gradec, Koroški napovednik, Primafoto.

EVALVACIJA

Otroke smo vključevali kot enakovredne in kompetentne partnerje, nosilce projekta. Med nami je potekala vsakodnevna komunikacija tako s skupino, posameznikom kot tudi med izvajalci projekta. Razvijali smo prijateljske odnose, se medsebojno dogovarjali, reševali probleme, se pogajali, sprejemali stališča drugih in razvijali vljudnostno komunikacijo. V projektu smo se odrasli učili skupaj z otroki. Tim je deloval na temelju pozitivne odvisnosti, da bi oblikoval in dosegel skupne cilje, ki jih posameznik v oddelku ne bi mogel realizirati. Proces spodbujanja in razvijanja timskega dela je temeljil na vzporednem spodbujanju refleksivnosti pedagoških delavcev. Dosegle smo zastavljeni cilj, vrtec pa je postal prostor, kjer smo se družili otroci, starši, vzgojitelji in zunanji sodelavci. Upoštevali smo kompetentnost otrok, zato so otroci v projektu radi sodelovali, počutili so se pomembni sooblikovalci projekta. Bili so aktivni v procesu pridobivanja in konstruiranja znanja. V projekt smo pritegnile veliko sodelavcev, postali smo še bolj prepoznavni v našem kraju in menimo, da je zaključna prireditve pustila pečat.

➤ Zakulisje nastajanja
modne revije.

VRTEC MLADI ROD

ČUTNE POTKE Ljubljana

 vključeni otroci 	52 otrok, 3 oddelki
 starost otrok 	1-2, 1-3, 5-6
 trajanje 	celoletni projekt, od septembra 2009 do avgusta 2010
 izvajanje 	Olga Ambrožič, Maruša Buletinac, Tadeja Mohar, Nives Aljančič, Bajić Nevena in Majda Stergar Hauptman

➔ *Prostor kot tretji vzgojitelj.*

NAMEN PROJEKTA

Zaradi nefunkcionalnosti in razpadajoče infrastrukture smo z otroki sprejeli odločitev o preoblikovanju igrišča, da bi se otroci učili spoštovanja dela drugih, hkrati pa omogočili otrokom aktivno sodelovanje pri ohranjanju »dediščine« starih otrok in prenašanje znanja starejših na mlajše otroke. Opazovanje, raziskovanje in izkustveno učenje preko premagovanja različnih ovir na čutnih potkah v vseh letnih časih je otrokom nudila nešteto možnosti za razvijanje gibalnih, čutnih, vizualnih in estetskih užitkov z vsemi čutili.

GLAVNI CILJ

Pomembnost prostora kot tretjega učitelja, ki otroku omogoča samostojni in samoiniciativni pristop k reševanju nastalih situacij v sodelovanju z drugimi otroki in odraslimi.

STRANSKI CILJI

- Omogočanje časa za svobodno reševanje problemov in razvijanje idej.
- Negovanje in spodbujanje bogatega ter razgibanega čutnega odzivanja na notranji in zunanji svet.
- Usklajeno delovanje posameznikov v skupini otrok s pomočjo svobodne participacije in grajenja pozitivnih medsebojnih odnosov.
- Odkrivanje in negovanje individualnih ustvarjalnih potencialov v fazah doživljanja, zamišljanja, izražanja, komuniciranja in uveljavljanja na vseh področjih otrokovega čutnega zaznavanja.
- Odkrivanje, spoznavanje in primerjanje dogodkov v življenju pri sebi, sovrstnikih, naravi in okolju.

OPIS DEJAVNOSTI

PRIPRAVE IN IZDELAVA POTK (5–6 LETNI OTROCI)

Želja otrok po spremembi dela igrišča v gibalno naravoslovne izzive za otroke vseh starosti je pripeljala do začetka akcije prenavljanja igrišča. Obrnili smo se na arhitektko in na izvajalce gradbenih del, ki so prispevali materiale in svoje znanje. Otroci najstarejše skupine so s starši, predstavniki izvajalcev in celotnega vzgojnega osebja začeli vgrajevati materiale v del igrišča za vrtcem. V delavnicah so se seznanjali z delom arhitekta, z izdelavo načrta in makete, z različnimi obdelavami tal, merjenjem, preizkušanjem materialov, izdelavo potk, sajenjem rastlin v cvetlične gredice in na zeleno potko.

ROKOVANJE Z MATERIALI V IGRALNICI IN ZUNAJ NA POTKAH (1–2 LETNI OTROCI)

Ko so potke »zaživele«, se je raziskovanja čutnih potk lotila tudi najmlajša jaslična skupina. Najprej so raziskali materiale in potke v notranjosti, nato pa so se odpravili izven ograjenega atrija na izlet okrog vrtca do čutnih potk. Otroci so se raziskovanja potk lotevali vsak po svoje in, kljub premagovanju orientacijskih, ravnotežnostnih, vremenskih in koordinacijskih ovir, popolnoma samostojno iskali rešitve ter jih tudi uspešno našli brez velike pomoči odraslih.

NARAVA V IGRALNICI IN NA POTKAH SKOZI LETNE ČASE

Skozi vse leto so otroci tudi v igralnici s pomočjo vidnih in tipnih zaznav aktivno spremljali celoten postopek kaljenja, rasti, cvetenja in razvoja plovca ter na svojstven način izražali svoja doživljanja preko likovnih, plesnih in gibalnih aktivnosti. Otroci so rastline v vrtičkih in potkah nežno božali, vonjali in jih občudovali. Skoraj pri vsakem ogledu so odkrili nekaj novega, rastlino, ki je vzklila, ali moko mivko, ki je bila drugačna od suhe ali travo, ki je zrasla med kamni.

POLŽKOV VRT

Vrtički med potkami so otrokom tako prirasli k srcu, da je nastala ideja za oblikovanje polžkovega vrta, ki so ga oblikovali otroci skupaj s starši. V avtomobilske gume, pobarvane z ustreznimi barvami, so posadili različne dišavnice, ki so primerne tudi za uživanje. V eno izmed gum so dodali sekance in iz zamaškov izdelali okrasno ograjo na uti. Otroci so že pri nastajanju aktivno sodelovali; pretresali zemljo, prinašali sadike dišavnic in jih vsajali v zemljo, rahljali, zalivali in poimenovali dejavnosti, ki so jih izvajali.

UPORABA POTK

Skozi vse leto so med seboj sodelovali otroci vseh starostnih skupin. Pripravljali so različne raziskovalne delavnice in se igrali igrice, ki so omogočale sodelovalno učenje tako od odraslih, kakor tudi od otrok. Zaključek šolskega leta je bil organiziran na potkah. Otroci so skupaj s starši raziskovali, se igrali in uživali ter s pomočjo fotografij vrtičkov, posnetih en mesec prej, iskali vrtičke, ki so se v mesecu dni spremenili. Ob tem so otroci razvijali logično razmišljanje, različne tehnike iskanja, opazovanja in primerjanja. Predvsem pa so delali na temeljni ideji – učenje je zabavno. Vsak je na svoj način raziskoval in iskal rešitve. Dejstvo je, da se otroci se učijo od odraslih, ne smemo pa pozabiti, da se prav tako odrasli učimo od otrok. Potke in vrtički zdaj otroke spodbujajo k ustvarjalni igri in raziskovanju na prostem. Gibanje povezano z naravo, tudi v mestu, je projekt zasnovalo otrokom in naravi prijazno.

SODELOVANJE

Sodelovali smo z arhitektko,¹ izvajalci gradbenih del in polagalci potk: Iljanotech, Imont, Podjetje KPL, Mineral, Ostrovihar, Prehod, PGM Hotič, Trajnice Strgar, Termit, Wienerberger.

EVALVACIJA

Osnovni cilj »prostor kot tretji učitelj« nam je bil neprestano pred očmi, zato ni bilo težko razvijati projekta, saj so se pojavljali vedno novi izzivi, ki so omogočali otroku prepustiti svobodo in možnost za samostojno raziskovanje. Otroci so se kljub mladosti zelo hitro znašli in dejansko raziskovali prostor v nesluteni razsežnosti s stoterimi jeziki. Kakovost timskega dela se izražala v dogovarjanju, medsebojnem sodelovanju, izmenjavi mnenj in znanj, predvsem pa je bila izpostavljena strokovnost in srčnost pri izvajanju vseh dejavnosti in projektov. Postaviti raziskovalno učenje pred poučevanje je bila ena izmed težjih nalog. Težave so se pojavile predvsem pri v situacijah, ko je bilo potrebno obrniti mišljenje v glavi in dejansko otroku prepustiti učenje preko poskusov in napak. Dovoliti sebi, da otroku ne sugeriraš, ga ne usmerjaš in uvidiš, da je otrok sposoben obvladati dano situacijo. Soočanje z neredom in njegovo koordiniranje, da se ustvarjalni nered ne spremeni v neobvladljiv kaos, je bil velik izziv za vse sodelujoče. Otroci niso le opazovali, komentirali in primerjali naravo in urbano okolje, ampak so imeli možnost aktivne participacije v spreminjanju, negovanju, ohranjanju in raziskovanju sveta okrog sebe. Vsake dejavnosti so se lahko lotili aktivno z vsemi čutili in jih izražali preko stotih jezikov, ki so v tej starosti še kako živi. Otroci so razvijali koordinacijo in skladnost gibanja v raznolikih okoljih, z različnimi materiali tako v igralnici kot na prostem, v različnih vremenskih razmerah. Imeli so možnost aktivnega učenja preko »poskusov in napak.

➤ *Soočanje z naravnimi materiali in njihova vizualizacija.*

.....

KONCERT OTROŠKEGA ZBORA KAMENČKI OŠ *Lenart* • *Enota Vrtec* **70** CEPETAVČEK BRALČEK OŠ *Mirna Peč* • *Vrtec Cepetavček* **74** SPREMENIMO ČRNO V ZELENO *Vrtci Občine Moravske Toplice* • *Enota Moravske Toplice* **78** LONEC NAŠE BIŽNONE *Vrtec Mornarček Piran* • *Enoti Mornarček in Barčica* **82** KAKO NASTANE KNJIGA *Vrtec Ptuj* • *Enota Trobentica* **86** BRALNI PALČEK *Vrtec Čebelica Šentjernej* **90** GOZDNE SKRIVNOSTI *Vrtec Trebnje* **94**

.....

Vsak od nas lahko občuti, da ***raste nekaj novega*** in se pretekle izkušnje (ki smo jih sami doživeli), povezujejo z novimi stvarmi, da sam odloča in da se izrazijo skozi bogatejše načine, spodbudnejše načine, z odprto izmenjavo in s ***širšo solidarnostjo***.

• ***Loris Malaguzzi, pedagog***

KULTURA IN EKOLOGIJA

Monika Ivančič Fajfar

Kulturo (umetnost) ter naravo (ekologijo) lahko v tem poglavju združimo pod geslom spoznavanja, spoštovanja, vrednotenja, ohranjanja in soustvarjanja kulturne in naravne dediščine.

Projekti vrtcev se osredotočajo na primerjanje kulture nekoč in danes, na spoznavanje kulturne dediščine manjšin ter na medgenarcijsko prenašanje kulturnega izročila. Sledeč načelom Reggio Emilia poleg pasivnega sprejemanja in poustvarjanja kulture okolja poudarjajo aktivno soustvarjanje kulture kraja. To se zrcali v želji, da se aktivno vključujejo v kulturno dogajanje kraja z razstavami, koncerti, javnimi predstavitvami projektov ipd. Pri tem skušajo čim boljše spoznati svoje kulturno okolje (kulturne ustanove, posameznike, ki delujejo na področjih umetnosti in kulture, medijske hiše ipd.) ter se z njim aktivno in ambiciozno povezovati. To sodelovanje se v projektih pokaže na različne načine: otroci se seznanjajo z delom ustanov in posameznikov, ki se ukvarjajo z umetnostjo in kulturo, soustvarjajo kulturni program posameznih ustanov ali uporabljajo njihovo infrastrukturo.

Spoznavanje, osveščanje in spoštovanje naravne dediščine ter skrb za zdravo naravno okolje se izrazi v raziskovalnih in ustvarjalnih projektih z ekološko oziroma naravoslovno vsebino. Tu izstopa aktivno sodelovanje z lokalnimi komunalnimi in reciklažnimi podjetji, hoteli, turističnimi organizacijami ter posameznimi strokovnjaki. Projekti so pogosto usmerjeni v interakcijo z družinskimi člani, pri čemer otroci prevzemajo vlogo aktivnih akterjev pri osveščanju vseh generacij.

Temi narava in kultura se stakneta na točki, ko se rezultati ekoloških ali družbenih raziskovalnih projektov usmerijo v ustvarjalne refleksije – pri likovnih, literarnih, lutkovnih ali dramaturških interpretacijah posameznih problemov. Končni rezultati projektov se večkrat zlijejo v predstavitvene dogodke, namenjene ožji ali širši javnosti. Včasih so razstave, koncerti, predstave in zaključne predstavitve projektov omejene na prostor vrtca, pogosto pa so zasnovane tako, da iščejo stik z lokalnim okoljem in želijo doseči širšo publiko. Takšni dogodki predstavljajo pomemben izraz interakcije in komunikacije vrtca z lokalnim okoljem. Predstavljeni projekti Vrtca oš Lenart, Vrtca Trebnje, Vrtca Čebelica Šentjernej, Vrtca Cepetavček Mirna Peč, Vrtca Ptuj, Vrtca Mornarček Piran in Vrtca Občine Moravske Toplice predstavijo načine, kako lahko vrtci zavzemajo vlogo aktivnih sooblikovalcev in varuhov vrednot kulture in narave svojega okolja.

OŠ LENART • ENOTA VRTEC

KONCERT OTROŠKEGA ZBORA KAMENČKI

Lenart

 vključeni otroci	35 otrok, 2 oddelka
 starost otrok	5–6
 trajanje	7 mesecev, od oktobra 2009 do aprila 2010
 izvajanje	Nataša Mlinarič, Kristina Travnekar in Mojca Žnuderl

➡ Že deset let bogatimo kulturni utrip našega kraja.

NAMEN PROJEKTA

Otroški zbor vrtca v Lenartu deluje že 10 let in vsako leto pripravi večji letni koncert, na katerega povabimo starše, krajanke, predstavnike lokalne skupnosti in druge. 10. obletnico delovanja zbora smo sklenili zaznamovati malo drugače. Pri organizaciji koncerta smo želeli združiti otroke, delavce vrtca, starše in lokalno skupnost. Z druženjem in s sodelovanjem smo želeli povezati vse udeležence v vzgojnem procesu tudi medgeneracijsko.

GLAVNI CILJ

Omogočiti otrokom, da prek lastnih izkušenj in interakcij z drugimi tudi sami ustvarjajo kulturo kraja, v katerem živijo.

STRANSKI CILJI

- Omogočiti izražanje in komuniciranje z likovno in glasbeno umetnostjo. Razvijati sposobnost večje diferenciranosti glasbenih struktur (doživeto petje, natančnejša reprodukcija).
- Dvigniti kakovost interakcije med otroki ter med otroki in odraslimi.
- Izboljšati informiranje in sodelovanje s starši.
- Ustvariti pogoje, ki motivirajo za vzajemno povezanost vseh v lokalni skupnosti.

OPIS DEJAVNOSTI

SODELOVANJE Z LOKALNO SKUPNOSTJO

Ideje za koncert smo skupaj z otroki začeli iskati že dva meseca pred izvedbo koncerta. Otroci so nizali želje, ideje in predloge ter jih z vzgojiteljicami in zborovodkinjo zapisovali. Želeli smo dobiti podporo lokalne skupnosti, zato so otroci predlagali, da bi šli k županu. Odpravili smo se na Občino Lenart, kjer so otroci z županom določili datum koncerta in se dogovorili za najem dvorane. Na občini so nam priskrbeli snemalca iz SIP TV ter fotografa. Pokrili so stroške najema prostorov in fotoalbuma. Župan je bil vesel, da je dobil vabilo osebno iz rok otrok. Vzel si je čas za sproščen klepet z otroki ter jih pogostil.

SODELOVANJE Z USTANOVAMI, S PODJETJI IN POSAMEZNIKI

Z otroki smo šli k šivilji. Tam so imeli možnost izbire barv blaga in kroja za majico. Izbrali so štiri različne barve blaga. V Domu sv. Lenarta so starejši občani ponudili pomoč otrokom pri izdelavi rož iz papirja. Otroci so trikrat v manjših skupinah sodelovali v njihovi delavnici. Obiskali smo tudi osnovno šolo, da so otroci k sodelovanju povabili učitelje. Odzvala sta se učitelj Gregor Zorko, ki igra na harmoniko, in učenec devetega razreda Žan Serčič, ki je s kitaro spremljal petje otrok.

SODELOVANJE S STARŠI

K sodelovanju smo povabili starše otrok, ki se ljubiteljsko ukvarjajo z glasbo. Pri programu so sodelovali s petjem pesmi, z igranjem na glasbila in instrumentalno spremljavo pevskega zbora Kamenčki. Drugi starši so pomagali pri pogostitvi – spekli so pecivo, prinesli pijačo, zaseko, kruh različnih vrst in zeliščne namaze. S starši smo veliko komunicirali ustno pa tudi prek pisnih obvestil. Dobrote so starši prinesli v vrtec na dan koncerta, tehnični delavci vrtca pa so jih s pomočjo vzgojnega osebja odnesli v center Slovenskih goric, kjer so pripravili bogato obložene mize in jih okrasili z zastavicami s številko 10, ki so jih izdelali otroci. Tako je bilo vse v znamenju 10. obletnice otroškega zbora.

SODELOVANJE Z OBČANI

Koncertni program je povezovala profesionalna napovedovalka Romana Fekonja. Povabili smo tudi krajanko Paulino Vazquez Miranda, ki prihaja iz Mehike. Zapela in zaplesala je njihovo ljudsko pesem in tudi eno slovensko, ki jo je sama napisala. S svojim nastopom je koncert obogatila s posebno energijo.

SODELOVANJE Z MEDIJO

K sodelovanju smo povabili lokalne medije, da so promovirali dogodek in vrtec. Pred koncertom je bila najava dogodka objavljena v dnevniku Večer, v lokalnem časopisu Ovtarjeve novice ter na Radiu Slovenske gorice. Po koncertu je lokalna televizija SIP TV predvajala posnetek koncerta, v Večer in Ovtarjevih novicah pa je bil objavljen članek.

SODELOVANJE

Sodelovali smo z županom Občine Lenart, oš Lenart, Javnim skladom za kulturne dejavnosti RS, Območna enota Lenart, domom starejših občanov Dom Sv. Lenarta, s Cvetličarno Almaja in Šiviljstvom Lamba in Nada ter s fotografskim studiom Foto Tone. Pri izvedbi koncerta so sodelovali starši otrok in drugi občani.¹ Sodelovali smo z mediji Radio Slovenske gorice Lenart, dnevnik Večer, mesečnik Ovtarjeve novice in SIP TV.

EVALVACIJA

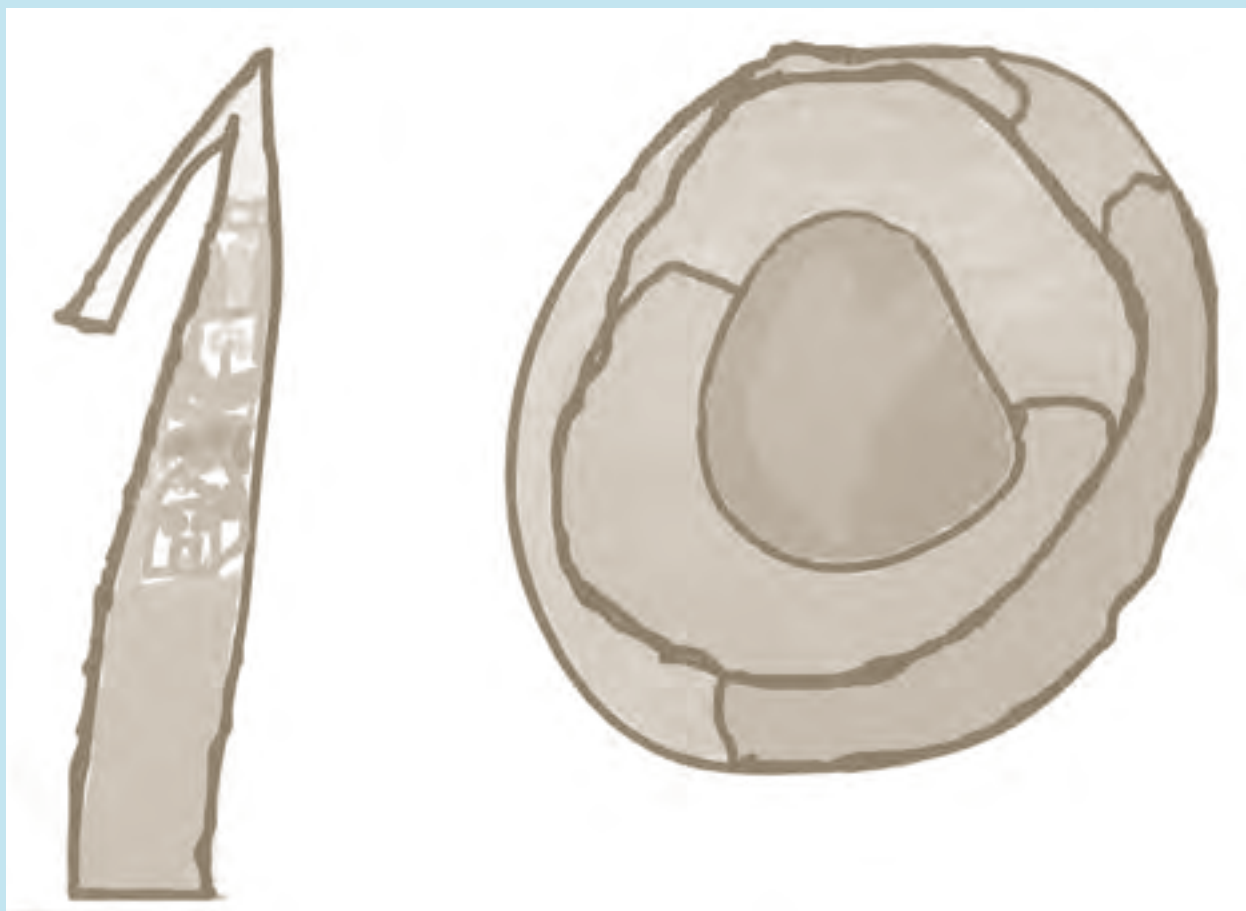
Otroci so sodelovali z lokalnim okoljem, vplivali nanj, ga oblikovali in spreminjali. Bili so aktivni udeleženci v procesu priprav in izvedbe koncerta. Tako so imeli možnost razvoja svoje identitete prek občutja sprejetosti drugih otrok v vrtcu in odraslih. Z vključevanjem v dejavnosti vrtca so krepili občutke pripadnosti in samozaupanja. Otroci pevskega zbora so sodelovali z mlajšimi, tako da so hodili na obiske v igralnice, jim prepevali pesmi in igrali na glasbila. Mlajši so izražali hvaležnost na svoj način – z objemi, božanjem, s kazanjem in prigovarjanjem »še poj, še, še!«.

Pri različnih aktivnostih so sodelovale vse generacije: starši, dedki, babice in starejši ljudje iz doma za starostnike. To sodelovanje je obogatilo medgeneracijsko sožitje. Vezi so se okrepile – otroci večkrat na sprehodu mimo doma starostnikov zavijejo v avlo in jih pozdravijo, poklepetajo z njimi in jim tako polepšajo dan.

Med izvedbo projekta so otroci krepili radovednost, imeli so možnost razvijanja sposobnosti izkustvenega učenja in pridobivanja ustreznih socialnih kompetenc, ki so potrebne za življenje v skupnosti zunaj družinskega okolja. S pomočjo otrok nam je bilo lažje premagovati ovire pri pridobivanju partnerjev za sodelovanje.

Ob 10. obletnici otroškega zbora Kamenčki nam je priznanje podelil Javni sklad za kulturne dejavnosti, ker z vsakoletnimi koncerti bogatimo kulturno življenje kraja Lenarta.

¹ Mag. Janez Kramberger, Mateja Smonkar, Maja Vauda, Polona Meke Ožinger, Nataša Petek, Romana Fekonja, Irena Sabler, Paulina Vazquez Miranda, Maks Kurbus

➤ Pevski jubilej v likovni podobi.

OŠ MIRNA PEČ • VRTEC CEPETAVČEK

CEPETAVČEK BRALČEK

Mirna Peč

vključeni otroci : 100 otrok, 6 oddelkov
 starost otrok : 1-3, 2-4, 3-6
 trajanje : od oktobra 2009 do aprila 2010

izvajanje : Milka Klobučar, Andreja Rafeq Obrekar, Vida Tomšič,
Majda Jarc, Zinka Kregel, Anica Krese, Marta Lužar,
Marija Mikec, Urška Pene in Lucija Tomič

➡ Pravljice nas povezujejo
in razveseljujejo.

NAMEN PROJEKTA

Predšolsko obdobje je najpomembnejši čas za razvoj govora. Jezikovna dejavnost vključuje široko polje sodelovanja in komunikacijo z odraslimi in otroki ter otroke seznanja s pisnim jezikom. Otroci se v tem obdobju učijo izražati izkušnje, čustva, misli in razumeti sporočila drugih. Ker se vzgojitelji zavedamo pomembnosti obojestranske participacije, smo želeli, da starši postanejo naši aktivni sodelavci pri razvijanju jezikovne dejavnosti.

GLAVNI CILJ

Poslušanje, razumevanje in doživljanje jezika ter spodbujanje jezikovne zmožnosti.

STRANSKI CILJI

- Ob poslušanju in pripovedovanju pravljic ter drugih literarnih del razvijati zmožnosti domišljajske rabe jezika spoznavati moralno-etične dimenzije in se identificirati s književno osebo.
- Ob knjigi doživljati ugodje, veselje, zabavo in pridobivati pozitiven odnos do knjige.
- Naučiti se samostojno pripovedovati in poslušati vrstnike.
- Spoznavati, kako je zgrajena družba, se seznanjati z različnimi poklici in ustanovami ter z javnimi prostori v svojem kraju.
- Ustvarjati in predstaviti likovni izdelek po vsebini izbrane knjige.

OPIS DEJAVNOSTI

OBISK ŠOLSKE KNJIŽNICE IN IZPOSOJA KNJIG

Obiskali smo šolsko knjižnico, spoznali prostor, knjižničarko in poslanstvo knjižnice. Knjižničarka je za otroke pripravila pravljino uro. Prvič so si otroci izbrali in izposodili knjigo. Izposoja je nato potekala ob petkih; tako so otroci brali doma skupaj s starši. V osebnih knjižnicah, ki smo jih izdelali skupaj v vrtcu, so otroci risali po vsebini knjig, starši pa so zapisovali komentarje otrok. Otroci so vsebino izposojene knjige predstavljali v vrtcu v svoji skupini in drugih skupinah. Za predstavitev knjig smo pripravili posebne knjižne kotičke. Nekateri starejši otroci so pripovedovali pravljice mlajšim, drugi pa so želeli pripovedovati le vzgojiteljici. V skupini smo ustvarjali likovne izdelke po izbrani knjigi, ki smo jo kupili za skupino.

OBISK IN PRIMERJAVA KNJIŽNICE IN KNJIGARNE V NOvem MESTU

Obiskali smo Knjižnico Mirana Jarca v Novem mestu ter spoznali prostore otroškega oddelka in knjižničarko. Ogledali smo si slikanice in druge poučne knjige. Knjižničarka je pripravila pravljino uro. Pozneje so obiskali še knjigarno. Otroci so ugotovili, da si tu knjige ne morejo izposoditi, lahko pa jo kupijo. Izbrali so eno, ki je postala knjiga skupine. Potovala je od otroka do otroka, po vsebini pa so doma s starši ustvarjali.

RADIO 1 NAM PODARI 100 KNJIG

Bili smo izbrani v akciji Radia 1 in ta je našemu vrtcu podaril 100 knjig. Obiskali so nas predstavniki Radia 1 in nam predali knjige. Novinarji so z otroki in s strokovnimi delavci opravili intervju. Otroci so imeli priložnost spoznati delo radijskih delavcev. Darilo je bilo velika pridobitev za vrtec, saj smo tako obogatili vrtčevsko knjižnico. Večja izbira knjig je pomenila dodatno motivacijo otrokom, staršem in strokovnim delavcem.

OBISK KNJIŽNIČARKE IZ KNJIŽNICE MIRANA JARCA IZ NOVEGA MESTA V VRTCU

V vrtec smo povabili knjižničarko iz Knjižnice Mirana Jarca iz Novega mesta. S seboj je prinesla zanimive in raznovrstne knjige. Predstavila je nekaj novih knjig, ki so jih lahko otroci »brali«.

ZAKLJUČEK PROJEKTA CEPETAVČEK BRALČEK V KULTURNEM DOMU V MIRNI PEČI

Ob zaključku projekta smo v Kulturni dom v Mirni Peči povabili vse otroke, starše, strokovne delavce, druge sodelujoče, župana Občine Mirna Peč ter druge predstavnike lokalne skupnosti. V kulturnem programu sta sodelovala animatorja Mojca in Kaličopko, ki sta v zabavni nastop vtkala pomembnost knjige in branja. Ob koncu programa so otroci za sodelovanje v projektu prejeli diplomu Cepetavčka bralčka.

SODELOVANJE

V projektu so poleg otrok, strokovnih delavcev vrtca in staršev sodelovali knjižničarki iz šolske knjižnice in Knjižnice Mirana Jarca iz Novega mesta, knjigarka, predstavniki lokalne skupnosti in Radio 1. Sklepno prireditev sta vodila profesionalna animatorja. Občinsko glasilo je poskrbelo za medijsko odmevnost dogodka.

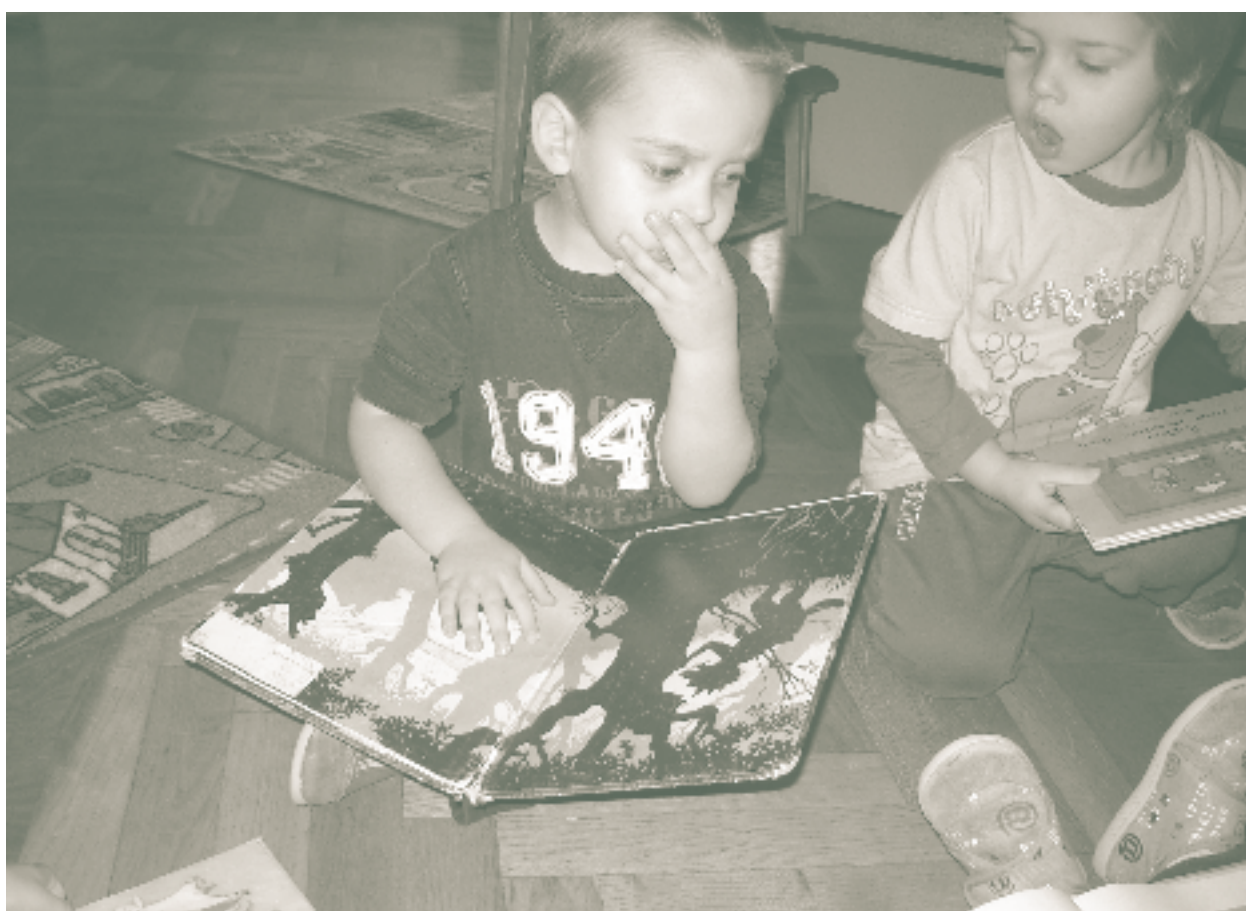
EVALVACIJA

Projekt Cepetavčka bralčka je potekal v vrtcu že več let, tokrat pa smo ga nadgradili z novimi elementi koncepta Reggio Emilia: več smo sodelovali z lokalno skupnostjo, strokovne delavke smo načrtovale in sodelovale timsko, vključevale smo starše, veliko smo dokumentirali in arhivirali, skupine v vrtcu so boljše sodelovale med seboj, uredili smo tudi bralne kotičke, da so lahko otroci pripovedovali v manjših skupinah. Otroci so poslušali pravljice, nato pa tvorili besedila z besednim in nebesednim jezikom, pri čemer so uporabljali vsa čutila. Izražali so se besedno, likovno, plesno in dramsko. Učili so se poslušati sebe in sodelavce ter slišati, kaj pripovedujejo prostor in sredstva v njem. Tako smo vključevali sto jezikov, značilnih za pedagoški koncept Reggio Emilia.

Med potekom projekta smo zaznali velik napredek otrok na govornem področju in samozavesti. Najmlajši otroci so se s knjigo najprej seznanjali, nebesedno komunicirali, izgovarjali prve smiselne zloge, gibalno uprizarjali in spontano prihajali do prvih besed. Pri starejših otrocih smo opazili velik razvoj besedišča. Začetna zadržanost pri javnem nastopanju je ob koncu projekta izginila, saj je večina otrok pripovedovala brez zadržkov. Pozitivno smo bili presenečeni tudi nad uspešnimi in samozavestnimi predstavitvami knjig v drugih skupinah vrtca.

V pristopu Reggio Emilia ima pomembno mesto spremljanje, dokumentiranje in arhiviranje gradiv, ki nastajajo v vzgojnem procesu otrok. Dokumentarna gradiva smo uporabili za razumevanje otrok, strokovne diskusije med strokovnimi delavci vrtca ter za komunikacijo s starši. Strokovni delavci smo poskušali biti tudi učenci in raziskovalci.

☞ *Knjige so očitno
prekrasno darilo tudi
najmlajšim.*

VRTCI OBČINE MORAVSKE TOPLICE • ENOTA MORAVSKE TOPLICE

SPREMENIMO ČRNO V ZELENO

Moravske Toplice

 vključeni otroci	18 otrok
 starost otrok	4–6
 trajanje	5 tednov, od aprila do junija 2010
 izvajanje	Suzana Benčec, Simona Kaučič in Martina Lipaj

➔ *Ekologija je poučna in zabavna.*

NAMEN PROJEKTA

Naš namen je bil vzgojiti otroke za primeren odnos do lepote narave in zdravega, čistega okolja pod sloganom »Čistoča in urejenost je človeku v veselje«. Izhajali smo iz ugotovitve, da se ljudje sicer vedno bolj zavedajo škodljivosti odpadkov in posledično tudi pomena ločevanja odpadkov, a da je »navada železna srajca«, ki jo je zelo težko spremeniti. Že najmlajše smo želeli naučiti ločevanja odpadkov. Prav tako smo otroke želeli srečati s problematiko divjih odlagališč, zato smo se odločili, da se pridružimo projektu »Spremenimo črno v zeleno«, ki ga je izvajala Občina Moravske Toplice.

GLAVNI CILJ

Razvijanje naklonjenega, spoštljivega in odgovornega odnosa do narave.

STRANSKI CILJI

- Pridobivati izkušnje, kako dejavno prispevati k čisti naravi in skrbeti zanjo.
- Izražati svoja čustva in občutja s pomočjo likovne umetnosti.
- Razvijati predstavo o nastajanju odpadkov ter pomenu in možnosti predelave teh odpadkov.
- Spoznavati, da vsi ljudje pripadamo družbi, da smo pomembni in si med seboj pomagamo.
- Aktivno sodelovati pri pripravi, poteku in pri sklepu projekta.

OPIS DEJAVNOSTI

SPOZNAVANJE IN LOČEVANJE ODPADKOV

V igralnici smo našli veliko črno vrečo, polno mešanih odpadkov, in se pogovarjali o tem. Ogledali smo si ekološke otoke v bližini vrtca in smetišče v Puconcih, v podjetju CERO Puconci pa se seznanili s procesom zbiranja in predelave ločenih odpadkov. Za naše igralnice smo izdelali poslikane koše za ločevanje odpadkov. Reciklirali smo odpadne materiale, tako da smo iz njih izdelovali igrače. Pridružili smo se vseslovenski čistilni akciji.

SPOZNAVANJE POMENA ČISTE NARAVE IN PROBLEMATIKE DIVJIH ODLAGALIŠČ

Na sprehodih po vasi smo odkrivali odlagališča smeti in jih fotografirali. Od doma smo prinašali fotografije in slike divjih odlagališč iz revij ter se o tej problematiki pogovarjali tudi v vrtcu. Za natečaj Term 3000 smo izdelali plakat »Štrk Viki je okolju prijazen«. Izdelali smo table z napisi Ne hodi po travi, ne meči odpadkov, ne trgaj rož ... ter jih namestili na igrišču in pred vrtcem. Prebrali smo zgodbo Pepi in njegovo gnezdo ter iz časopisa in barvnega papirja izdelali štrka Pepija, ki smo ga podarili podjetju CERO Puconci. Igrače, ki smo jih naredili iz odpadnih materialov, smo razstavili v vrtcu in Hotelu Vivat. V sodelovanju s TIC Moravske Toplice smo pripravili ekomalico v naravi.

SPOZNAVANJE POMENA ČISTE VODE

S pomočjo lončkov in filtrirnega papirja smo filtrirali umazano vodo. Otroci so spoznali proces filtracije. Na prireditvi Šport – špas smo si ogledali igrico Mlaka ni odpad. V bližini vrtca smo si ogledali mlako in življenje v njem. Otroci so spoznali živali, ki živijo v mlaki (žabe, ribe, vodni pajki ...) in ob mlaki (kačji pastirji, pajki, mravlje, pikapolonice, čebele ...). V mlaki smo opazili tudi odvrženo kolo. Pogovarjali smo se tem in iskali način, kako bi kolo odstranili iz mlake. Otroci so svoja podoživljanja prenesli tudi na papir. Slikali so v tehniki mokro na mokro na temo mlaka. Slike smo razstavili v vrtcu.

Z ROŽAMI JE SVET LEPŠI

Obiskali smo cvetličarno in spoznali poklic cvetličarja. Kupili smo rože in zemljo, na obisk v vrtec pa smo povabili vrtnarja, ki nam je pomagal pri saditvi rož. Ob delu so otroci spoznali poklic vrtnarja in se naučili marsikaj zanimivega o skrbi za rože. Okrog vrtca smo posejali travo. Otroci so slikali rože in risali najdenega polža na lončku. O vsem tem smo se veliko pogovarjali, v skupino pa smo povabili tudi ravnateljico, s katero smo se dogovorili o načinu predstavitve projekta.

PREDSTAVITEV PROJEKTA

Zadnji teden so potekale priprave na javno predstavitev projekta. Z otroki smo oblikovali in izdelali vabilo. Izbrali smo likovne izdelke, ki so nastali v projektu. Obiskali smo Hotel Vivat, si ogledali prostor in v njem pripravili razstavo likovnih izdelkov. Projekt smo s pomočjo projekcije predstavili staršem, strokovnim delavcem in zunanjim sodelavcem. Otroci so pri tem aktivno sodelovali s pripovedovanjem. Za nagrado ob uspešno izvedenem projektu smo si na koncu predstavitve ogledali predstavo Pepi in njegovo gnezdo.

SODELOVANJE

V projektu so sodelovali otroci, njihovi starši in zaposleni v vrtcu (vzgojno osebje, hišnik, ravnateljica), cvetličarka in vrtnar.¹ Sodelovali smo tudi z ustanovami in podjetji: Občina Moravske Toplice, TIC Moravske Toplice, Terme 3000 Moravske Toplice, CERO Puconci – Center za ravnanje z odpadki Puconci, Zavod VISTA in oš Fokovci. Fotografije in članke smo objavili v revijah Ringaraja in Lipnica.

EVALVACIJA

V okviru projekta smo razvijali otrokove sposobnosti za dejavno vključevanje v fizično in družbeno okolje. Prek različnih dejavnosti so otroci ozavestili pomen čiste narave. Bili so aktivni, radovedni, samostojni in ustvarjalni sodelavci v vzgojno-izobraževalnem delu, strokovni tim pa je bil partner, ki je skrbel za otroke in jih vodil skozi projekt. Med procesom je bilo veliko dogovarjanja med otroki in vzgojitelji, starši in lokalno skupnostjo.

Okolje je kot »tretji vzgojitelj« otrokom predstavljalo neizčrpen vir inspiracije in motivacije za ustvarjanje na področju umetnosti. Vse, kar so videli v okolju, so želeli povohati, otipati, poskusiti. Pri ustvarjanju so lahko pokazali svojo izvirnost. Spoznavali in uporabljali so različne materiale in tehnike. Iz odpadnega materiala so naredili izvirne umetnije in igrače. Linije in barve na slikah so izražale različne okuse in vonje iz narave. Tako so otroci skozi umetnost predstavljali svoja čustva in počutja, izražali so svoj intimni svet ter komunicirali spontano, neposredno in individualno. Imeli so možnost, da prek dejavnosti spoznajo odnos do sebe, okolice in do časa, v katerem živijo. Tako so samozavestno doživljali svojo vlogo v skupnosti.

¹ Roman Zelenko, Simona Kaučič, Sabina Gospod, Matija Rogarč

☞ *Lepa narava vedno osrečuje.*

VRTEC MORNARČEK PIRAN • ENOTI MORNARČEK IN BARČICA

LONEC NAŠE BIŽNONE Piran

 vključeni otroci 	71 otrok, dve enoti
 starost otrok 	3–6
 trajanje 	skozi celotno leto s krajšimi prekinitvami
 izvajanje 	Damijana Blaško, Lavra Bregar, Jana Šajn Marta Matevlič, Renata Novak
 sodelavci 	Klementina Butina, Edita Debeljak, Metka Furlanič, Suzana Nussdorfer, Marija Radojkovič, Vera Školaris, Emanuel Vok in Maja Vujovič

➡ *Bižnonin lonec nikoli ne ostane brez velike žlice olivnega olja.*

NAMEN PROJEKTA

Z izvedbo projekta smo želeli skupaj z otroki, s starši in starimi starši raziskati in spoznati istrsko in sredozemsko kulinariko kot del naše kulturne in naravne dediščine. Spoznati smo želeli tudi druge običaje, povezane s prehranjevanjem v slovenski Istri, ter primerjati kuhanje nekoč in danes. Hkrati smo spoznali tudi prehransko kulturo drugih narodnosti, saj je naš vrtec kulturno zelo raznolik. Z izvajanjem projekta smo želeli spodbuditi odprtost vrtca v okolje ter sodelovanje z ustanovami v okolju in s strokovnjaki drugih strok.

GLAVNI CILJ

Spoznavanje značilnosti okolja in ustvarjanje pogojev za aktivno sodelovanje s širšim okoljem.

STRANSKI CILJI

- Spodbujati medgeneracijsko sodelovanje in pretok informacij.
- Pridobivati navade zdravega in raznolikega prehranjevanja.
- Dojemati čas in pridobivati izkušnjo o zgodovinskih spremembah.
- Spodbujati čutno doživljanja ter odzivanje na notranji in zunanji svet.
- Doživljati umetnost kot del družabnega in kulturnega življenja.

OPIS DEJAVNOSTI

SPOZNAVANJE OLJKE V NAŠEM OKOLJU

Pri Lininih starih starših smo si ogledali oljčnik, nabirali olive in spoznali postopek priprave oliv za prehrano. V vrtcu smo okušali olivno olje, ki ga je prinesel Luka, in iskali informacije o njegovih zdravilnih učinkih ter nepogrešljivi vlogi pri pripravi sredozemske prehrane. Otroci so pripovedovali o svojih izkušnjah pri nabiranju oliv doma. V Tonini hiši v Sv. Petru smo si ogledali torkljo. Obiskali smo tudi Galerijo Hermana Pečariča, kjer je kustosinja otrokom pokazala slikarske upodobitve oljčnih gajev in istrskih običajev. Potem ko so otroci »prisluhnili« umetninam, so skušali svoja občutja likovno izraziti po svoje. Ustvarjanje so nadaljevali v vrtcu.

RAZISKOVANJE ARHITEKTURNIH ZNAČILNOSTI, POSODE IN KUHINJSKIH PRIPOMOČKOV NEKOČ

Otroci so v kuharskem kotičku igralnice odkrili star aluminijast lonec in nekaj starih obrabljenih kahalnic. Nekateri so se spomnili, da so videli podobnega lonca pri noni v kleti in s tem spodbudili vrstnike k odkrivanju in raziskovanju teh predmetov. Ob igri z njimi so nekateri kuhinjski pripomočki oživel in nastale so izvirne zgodbe. Kakšna je bila notranjost kuhinje nekoč, smo videli v Tonini hiši. Otroke je pritegnilo ognjišče s kuhinjskimi pripomočki. Ugotavljali so, da se stara kuhinja zelo razlikuje od njihove kuhinje doma. Po ogledu notranjščine so se posedli pod murvo pred hišo in risali skice pročelja Tonine hiše. V vrtcu so risbe dokončali in izdelali mozaike istrske hiše, ki so bili z drugimi izdelki ob zaključku projekta razstavljeni v Pečaričevi galeriji.

PRIMERJANJE PRIPRAVE ŽIVIL NEKOČ IN DANES

Ogledovali in tipali smo različne vrste moke, okušali različne vrste kruha in kuhanih žit. Kako se pripravljajo praznični kruhi, so otroci spoznali s kuharico Emilijo Pavlič. Otroci so doma skupaj s starši in starimi starši kuhali jedi, značilne za kulturo njihove družine. Vsak dan so v vrtec prinašali domače recepte in s plakati ponazorili potek priprave jedi ter jih tako predstavili vrstnikom. Ker je naš kraj stičišče različnih kultur in narodnosti, se je to odražalo tudi v raznolikosti receptov.

DOŽIVLJANJE BARV, VONJEV IN OKUSOV ISTRE

Otroci so dišavnice in druge obmorske rastline raziskovali in nabirali v neposredni okolici vrtca in doma. Spoznali so njihove vonjave in uporabnost, izdelovali zeliščno sol in herbarij ter tako razvijali svoja čutila. Najbolj značilne dišavnice (origano, timijan, baziliko, majaron) smo posejali in uredili zeliščni kotiček. Ugotovili smo, da lahko iz zemlje izdelamo tudi barvo. V okolici vrtca in doma smo zbirali različne barve prsti. Drobili smo jo s tolkačem, presejali, dodali vodo in z njo slikali. Značilne okuse Istre je otrokom predstavil predsednik društva za trajnostni razvoj. Na videopredstavitvi so spoznali tipične in že pozabljene rastline slovenske Istre in okušali kulinarične spominke, kot sta figov hlebček in pesto Piranese.

SPOZNAVANJE ISTRSKE NOŠE IN USTNEGA IZROČILA

Obiskali smo Folklorno društvo Val, kjer nam je folkloristka predstavila istrsko in solinarsko nošo. Ob tipanju so otroci spoznali, da se materiali oblačil razlikujejo od današnjih. V vrtcu so si ogledovali slikovno gradivo o istrskih nošah in jih tudi narisali. Istrske plesne so otroci spoznali na plesnih delavnicah ter jih na sklepni predstavitvi v občinski avli predstavili staršem in širši lokalni skupnosti. Izdelali so si staro istrsko glasbilo, nuncalo, ki so ga uporabljali pastirji na paši. O ustnem izročilu nam je veliko povedala lutka nona Vanca. Pela nam je istrske pesmi in nas naučila smešne izštevanke, kakršne je njo učila njena nona.

SODELOVANJE

Sodelovali smo s številnimi posamezniki¹ in tudi z ustanovami in društvi, kot so: Mestna knjižnica Piran, Obalne galerije, Pomorski muzej Sergeja Mašera Piran, Društvo za trajnostni razvoj Istre, Folklorno društvo Val Piran ter kulturni občasnik Svetilnik.

EVALVACIJA

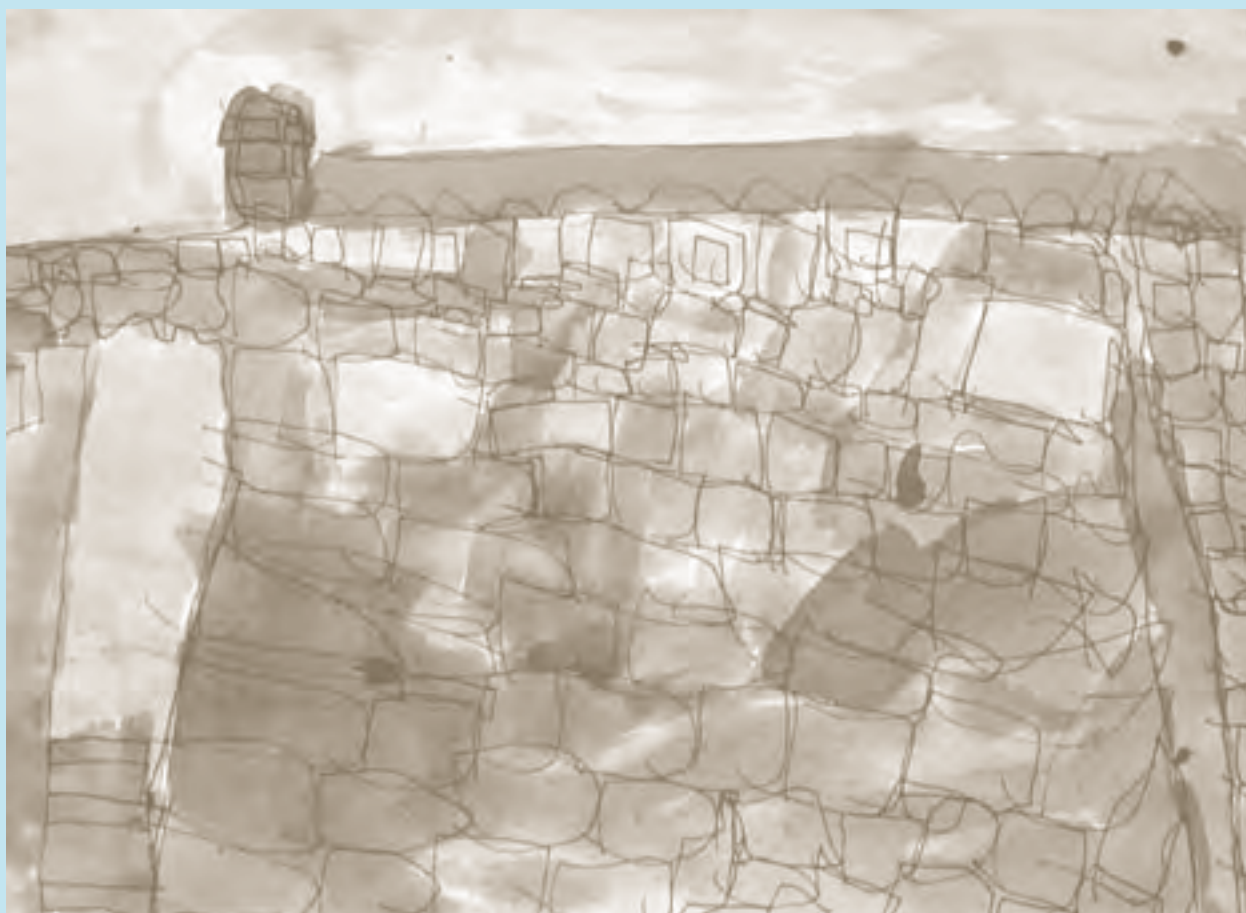
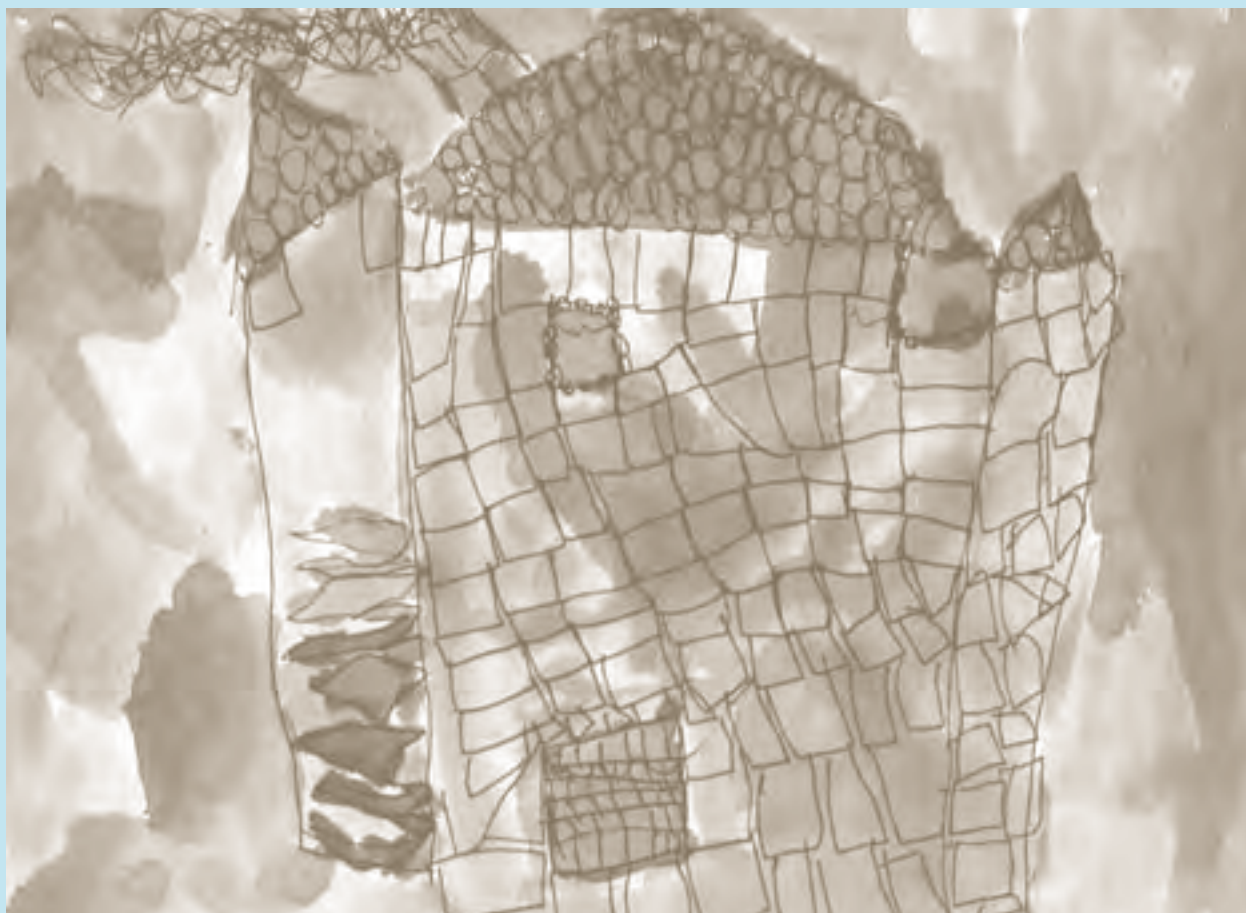
Vrtec Mornarček Piran je nosilec Unescovega nacionalnega projekta Naš kraj – njegova kulturna in naravna dediščina. Z izvajanjem projekta krepimo vez med vrtcem in lokalnim ter širšim okoljem, saj se v projekt vključi veliko zunanjih sodelavcev pa tudi drugi slovenski zavodi Unesca. Za uspešno izvajanje projekta je potrebno nenehno dogovarjanje, usklajevanje z vsemi delavci vrtca in zunanjimi sodelavci, kar nas spodbuja k timskemu delu. Pomembno vlogo pri izvajanju projekta imajo starši in stari starši, ki tako prispevajo k medgeneracijskemu pretoku informacij ter se aktivno vključujejo v dejavnost vrtca.

Otroci so med projektom svoja doživetja in spoznanja izražali v različnih izraznih jezikih ter z različnimi dejavnostmi razvijali vsa čutila. Pri izbiri in načrtovanju dejavnosti smo upoštevali pobude otrok. Kadar je interes otrok v projektu upadel, smo poiskali nove možnosti za motiviranje. Omogočili smo jim, da samostojno iščejo rešitve in odgovore. Postopno iskanje rešitev in preverjanje domnev sta bila pogoja za ohranjanje radovednosti, ki sta otroke pripeljala do novih izzivov.

¹ Marija Bažec, oskrbnica Tonine hiše, Nives Marvin, kustosinja galerije, Emilija Pavlič, kuharica in avtorica knjige Za otroke kuhajmo zdravo, Valter Pikel, predsednik društva za trajnostni razvoj Istre.

➤ Izročilo kraja nudi bogata
in raznolika doživetja.

VRTEC PTUJ • ENOTA TROBENTICA

KAKO NASTANE KNJIGA Ptuj

 vključeni otroci 	33 otrok, 2 oddelka
 starost otrok 	2-3, 2-4
 trajanje 	april 2010
 izvajanje 	Marija Blažek, Barbara Pralija in Danica Trafela.

➡ *Tako so pisali in ilustrirali
nekoč.*

NAMEN PROJEKTA

Otrokom smo želeli predstaviti pozitiven odnos do knjig ter knjigo kot vir informacij in razgledanosti. Spoznali naj bi, kako knjiga nastane in se seznanili s poklici, ki so pomembni za nastajanje knjig in njihovo uporabo. Med projektom smo sledili pobudam otrok, ki so predlagali različne dejavnosti.

GLAVNI CILJ

Seznanimi otroke z nastajanjem knjig, njihovo pomembnostjo in s poučnostjo za ljudi.

STRANSKI CILJI

- Spoznavati različne knjige in omogočiti konkretno izkušnjo z nastajanjem knjige.
- Naučiti se pravilnega ravnanja s knjigo in pozitivnega odnosa do knjig.
- Spoznavati besedo in knjigo kot vir informacij.
- Seznaniti se z značilnimi okolji, ki so pomembni za lokalno skupnost.
- Seznaniti se z različnimi poklici, delovnimi in s kulturnimi okolji.

OPIS DEJAVNOSTI

SPOZNAVANJE KNJIGE

Seznanimi smo se z nastajanjem knjig skozi čas. Izvedeli smo, da so včasih pisali na lesene plošče, potem s peresi, ki so jih namočili v tuš. Sledili so pisalni stroji in računalniki. Otroci so ustvarjali s peresi in tušem. Ukvarjali smo se tudi z razmerjem med zgodbo in ilustracijo ter primerjali barvne in črno-bele ilustracije. Ugotovili smo, da ilustracije ponazarjajo dogajanja v zgodbi. Ugotavljali smo, da se ilustracije od avtorja do avtorja razlikujejo.

OBISK TISKARNE POLAJŽER

Odpravili smo se v Tiskarno Polajžer, kjer smo si ogledali, kako poteka tiskanje knjig. Otroci so videli tiskalni stroj, tiskovne člene in aparaturo za nastavitev tehničnega dela oblikovanja formata. Spoznali so, da mora tiskar obvladati tehnološki proces nastavitve stroja za potek papirja skozi tiskarski člen in poskrbeti za pripravo barv, ki jih zmeša po receptu ali izdelava sam. Tiskar mora celoten potek nadzorovati in po končanem delu očistiti tiskovne člene. Otroci so spremljali tudi vezave knjig; natančneje so si ogledali spiralno vezavo.

OBISK KNJIŽNIČARKE V VRTCU IN OGLED KNJIŽNICE

V vrtec smo povabili knjižničarko, ki je otrokom predstavila knjige različnih avtorjev. Knjige so se razlikovale po velikosti, barvi in po vsebini. Spoznali smo, da je knjiga pomembna, saj z njeno pomočjo dobimo veliko novih informacij in znanj. Skupaj s starši smo se odpeljali na obisk knjižnice mladinskega oddelka. Spoznali smo poklic knjižničarke. Predstavila nam je ureditev knjig po abecednem redu in področjih. Ugotovili smo, da so obstajajo različne knjige za različne starosti. Ogledali smo si tudi pravljčno sobo, ki je opremljena z udobnimi sedeži ter jo obdaja veliko otroških knjig in slikanic. Tu smo prisluhnili pravljici Trije razbojniki, ki jo je pripovedovala pravljčarka. Po vrnitvi v vrtec smo vsebino pravljice narisali in ilustracije sestavili v slikanico z naslovom Trije razbojniki. Otroci so se ustvarjalno igrali knjižnico tudi v vrtcu. Pripravili so police in nanje razvrščali knjige. Razdelili so si vloge: knjižničarka, knjižničar, član. Z znaki, ki so si jih izmislili sami, so zapisovali izposajo in vračilo knjig.

OGLED KNJIGARNE

Obiskali smo knjigarno Mladinska knjiga in knjižni oddelek v centru Mercator. Prodajalka nam je predstavila slikanice. Namen obiska je bil, da otroci spoznajo razliko med knjižnico, v kateri si knjigo izposodiš, in knjigarno, kjer knjigo kupiš in je tvoja last.

IZDELOVANJE KNJIG

Skozi celoten projekt so otroci poslušali različne vsebine pravljic. Izbrane zgodbe so ilustrirali tudi sami in ilustracije sestavili v knjigo. Knjigo so speli s preprosto spiralno vezavo. Skupaj so izdelali tudi knjigo ugank in rim ter pesmarico.

SODELOVANJE

V projektu smo sodelovali s posamezniki – s starši, tiskarjem, knjižničarko, prodajalko knjig ter z ustanovami in s podjetji – Tiskarno Polajžer, Knjižnico Ivana Potrča Ptuj, trgovino Mercator, knjigarno Mladinska knjiga in s fotokopirnico Sončna pot.

EVALVACIJA

Več pozornosti smo namenili dokumentiranju ter poskrbeli za fotodokumentacijo in zapise izjav otrok med dejavnostmi. V projektu smo želeli poudariti pomen prostora kot tretjega vzgojitelja, zato smo vrtec in igralnico opremlili s plakati. Otroci so imeli ves čas na dosegu rok različne knjige, papir in pisala.

Skozi projekt smo dali prednost učenju pred poučevanjem in nudili otrokom možnost spraševanja, raziskovanja in opazovanja procesa nastajanja knjige. Upoštevali smo različnost otrok, jih spodbujali in jim omogočali različne oblike izražanja.

V projektu je bila poudarjena vpetost vrtca v kulturo okolja, saj so otroci spoznali različne ustanove (tiskarna, knjižnica, knjigarna). Prav tako smo bili pozorni na sodelovanje s starši. Zelo pomembna sta se nam zdela zbliževanje s knjigo ter zgodnje navajanje na kulturo branja in poslušanja.

Otroci so se učili jezika ob poslušanju vsakdanjih pogovorov in pripovedovanju literarnih besedil, poslušanju glasnega branja odraslih, s pripovedovanjem, z opisovanjem, v različnih socialnih igrah, s pravljicami, z izštevankami, rimami in z ugankami.

Veliko je bilo timskega dela, saj smo dopolnjevale, usklajevale in analizirale dejavnosti.

☞ Tudi naše knjige
potrebujejo ilustracije.

VRTEC ČEBELICA ŠENTJERNEJ

BRALNI PALČEK

Šentjernej

 vključeni otroci	79 otrok, 5 oddelkov
 starost otrok	1-2, 1-3, 2-3, 3-5, 4-5
 trajanje	celotno šolsko leto, od septembra 2009 do junija 2010
 izvajanje	Mira Hrovat, Slavica Novak, Barbara Rangus, Urška Rožman, Jurij Baznik, Barbara Fink, Petra Kastrevec, Mirjana Komes, Anica Srpčič in Alenka Škrubej

➔ *Knjižnica nudi privlačno okolje otrokom.*

NAMEN PROJEKTA

S projektom smo želeli prispevati k razvoju jezikovne kompetence pri otroku ter h kakovostnejšemu sodelovanju vrtca s starši in širšo lokalno skupnostjo. Ugotovili smo, da imajo danes starši za otroke na voljo veliko različne otroške literature, tudi manj primerne, zato smo želeli s projektom ozavešiti starše, da ponudijo otrokom kakovostnejše gradivo. Želeli smo spodbuditi družinsko branje, ki omogoča kakovostnejše sobivanje otrok in staršev doma. Otroci naj bi se učili pravilnega ravnanja s knjigo, pridobivali veselje do branja, razvijali bralne navade in nabirali izkušnje iskanja informacij.

GLAVNI CILJ

Ozavešiti otroke in starše o pomenu zgodnjega branja.

STRANSKI CILJI

- Razvijati predbralne in predpisalne sposobnosti in spretnosti.
- Pridobiti veselje do branja knjig.
- Spoznati knjižnico in knjižničarko.
- Se ustvarjalno izražati po vsebini zgodb.
- Doživljati in sporočati svoja doživljanja ob leposlovju za predšolske otroke.

OPIS DEJAVNOSTI

BRANJE KNJIG IN RAZSTAVA LIKOVNIH IZDELKOV

V vrtcu smo organizirali knjižnično izposojlo. Otroci so izposojene knjige doma brali skupaj s starši in ustvarjali likovne izdelke, povezane z vsebino knjig. Izdelke (risbe, slike, predmete, lutke ...) smo razstavili najprej v prostorih vrtca, pozneje pa še v knjižnici Šentjernej.

OBISK KNJIŽNICE IN IZPOSOJA KNJIG

Otroci so redno obiskovali lokalno knjižnico in si izposojali gradivo za lastne potrebe in potrebe oddelka. Na povabilo knjižničark so obiskovali tudi druge knjižnice – šolsko knjižnico v oš Šentjernej in Knjižnico Mirana Jarca v Novem mestu. Tako so se srečevali z različnimi prostori in s slogi pripovedovanja pravljic. Skupaj z vzgojitelji ali s starši so prebirali izposojene knjige in se učili primerne ravnanja z njimi. Ko so knjige vrnil, so knjižničarki povedali svoje mnenje o prebrani knjigi.

DRAMATIZACIJA PRAVLJICE PALČEK POHAJALČEK

Pripravili smo kostume in sceno, se igrali in dogajanje snemali s kamero. Otroci so svoje znanje, želje in ustvarjalnost so izražali na spontan način v igri. Pri ogledu posnetkov so otroci opazovali sebe in svoje gibanje, izražali mnenja in komentirali dogajanja. Na predstavitvi posnetkov so starši opazovali svojega otroka v različnih vlogah in njegov napredek iz meseca v mesec.

PREDSTAVA ZAJČKOVA HIŠICA

Starši skupine Žvrgolišče so izrazili željo, da bi otrokom zaigrali predstavo. Ob sodelovanju in pomoči vzgojiteljic so napisali scenarij, pripravili glasbeno spremljavo, kostume, sceno in nato vadili. Ustvarili so odlično predstavo z naslovom Zajčkova hišica, s katero so se otrokom in staršem, predstavnikom lokalne skupnosti in drugim občanom premierno predstavili v Kulturnem centru Primoža Trubarja. Predstava je bila deležna številnih odličnih kritik, zato je dramska skupina na povabilo sosednjih občin uprizorila še več ponovitev v drugih krajih.

SKLEPNA PRIREDITEV BRALNI PALČEK

Odgovorna skupina strokovnih delavcev za sklepno prireditev Bralnega palčka je oblikovala in organizirala celoten potek zaključka projekta v Kulturnem centru Primoža Trubarja Šentjernej. Poskrbeli so za tehnično izvedbo, pripravo scene, povabilo sodelujočih skupin, gostov in medijev ter za pogostitev. Zbirali so fotografije vseh skupin vrtca pri izvajanju projekta Bralni palčke in s pomočjo projekcije predstavili vse sodelujoče. S to prireditvijo se je vrtec zahvalil staršem in otrokom za sodelovanje in projekt predstavil širši javnosti.

SODELOVANJE

V projektu smo sodelovali s starši, knjižničarkami, z ravnateljico, županom, vodjo in s tehničnim osebjem Kulturnega centra Šentjernej, fotografi in z novinarji. Sodelovali smo z ustanovami, kot so: Kulturni center Primoža Trubarja, občina, knjižnica oš Šentjernej, Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto ter z društvi in s skupinami, kot so: plesna skupina Harlekin, Športno-kulturno društvo Hopla, pevski zbor vrtca ter plesna in folklorna skupina vrtca.

EVALVACIJA

Strokovni delavci in tudi starši smo naredili velik napredek v razumevanju predbralnega obdobja. Dokazali smo, da je zanimanje za knjigo tudi pri mlajših otrocih, starih do treh let, lahko veliko in iskreno. Ob bralnih spodbudah različnih slikanic se je razvijala bralna in knjižna kultura ter se prepletala z ljubeznijo do slovenskega jezika. Povečalo se je zavedanje pomembnosti jezikovnih spodbud za otrokov razvoj in vedenje, da je jezikovne primanjkljaje težko nadomestiti, če niso pravočasno opaženi. Kakovost skupnega preživljanja prostega časa se je dvignila, navdušenje ob branju pa dokazuje tudi bogata zbirka najrazličnejših izdelkov, ki so nastajali ob prebiranju zgodbic in pravljic. Otroci so razvijali domišljijo, čustveno inteligenco in številne druge kompetence. Pozitivno je na otroke vplivala tudi dramatizacija staršev.

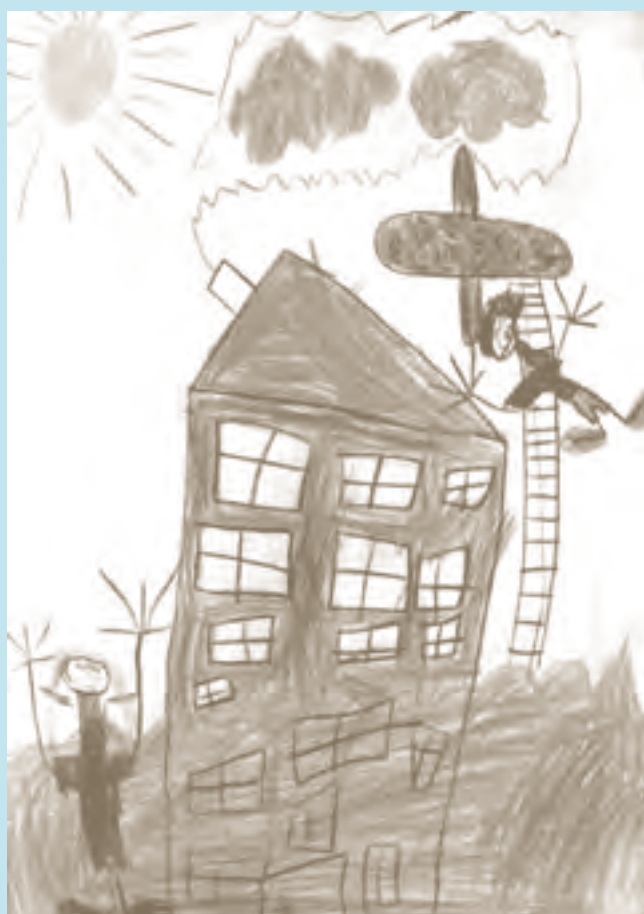
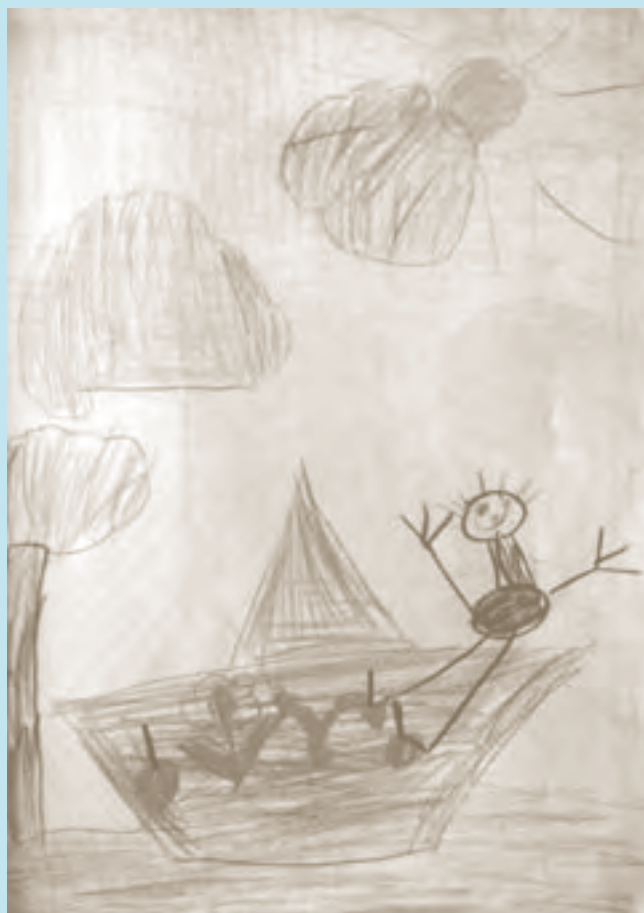
Za uspešno realizacijo projekta, pri katerem smo upoštevali elemente koncepta Reggio Emilia, je bilo odločilnega pomena timsko delo strokovnih delavcev, otrok in staršev. Veliko je bilo dogovarjanja, usklajevanja, dopisovanja in dokumentiranja. Ugotovili smo, da smo prav s pomočjo snemanja in fotografiranja lahko najučinkoviteje in najdoslednejše spremljali, v kakšni meri smo realizirali cilje in koliko so napredovali otroci, kako sta se razvijala njihov govor in besedišče.

Prav tako smo spoznali, da z javno predstavitvijo našega dela dosežemo naklonjenost okolja, v katerem živimo in delujemo. S tem pa lahko otrokom zagotovimo veliko novih možnosti za učenje. Dosegli smo tudi velik napredek pri sodelovanju z lokalno knjižnico, ki nas zdaj spontano vabi na svoje ure pravljic in tako še bolj postaja prostor, kjer se lahko stikata vrtec in družina.

➤ Pravljica, ujeta v risbo.

VRTEC TREBNJE

GOZDNE SKRIVNOSTI Trebnje

 vključeni otroci 	22 oddelkov
 starost otrok 	1–6
 trajanje 	od septembra 2010 do aprila 2011
 izvajanje 	Jožica Bevec, Tanja Fius in Andreja Stegenšek
 sodelovanje 	preostale strokovne delavke v oddelkih

➔ *Gozd je naša igralnica,
učilnica in ustvarjalnica.*

NAMEN PROJEKTA

Projekt Gozdne skrivnosti in sklepni razstavi dogodek smo želeli nadgraditi z aktivnejšim vključevanjem staršev, lokalne skupnosti, romske skupnosti in celotnega kolektiva. Želeli smo spodbuditi različne oblike otrokovega izražanja, s poudarkom na umetniških in naravoslovnih dejavnostih. Z upoštevanjem otroških idej, predlogov in potreb smo želeli prikazati različnost in individualnost otrok.

GLAVNI CILJ

Organizirati prireditev, na kateri se otroci predstavijo v lokalnem okolju.

STRANSKI CILJI

- Načrtno porazdeliti zadolžitve članov tima – timsko delo.
- Povezovati se s starši in z lokalnim okoljem.
- Spodbujati in omogočiti različne oblike otrokovega izražanja.
- Vključevati romsko skupnost.

OPIS DEJAVNOSTI

NAČRTOVANJE TIMA ZA RAZSTAVO

Tim za razstavo je določil dejavnosti v projektu in si načrtno razdelil zadolžitve. Izdelali smo časovni, medijski, tehnični in finančni načrt ter razmišljali o ureditvi razstavnega prostora in poteku dogodka ob odprtju. Člani tima so prevzeli odgovornost za posamezna področja ter se na sestankih posvečevali, usklajevali in poročali o poteku priprav.

NAČRTOVANJE SODELOVANJA S STARŠI, ROMSKO SKUPNOSTJO IN LOKALNO SKUPNOSTJO

K sodelovanju smo povabili starše, stare starše, umetnike, predstavnike društev in medije. Dogovorili smo se, da nam s svojim znanjem in spretnostmi pomagajo pri nastajanju izdelkov in izvedbi prireditve. Starši romskih otrok so sodelovali z razstavo užitnih gob in zdravilnih rastlin v romskem naselju Hudeje, prevajali slovenske pesmi v romski jezik, nekaj pa jih je prevzelo aktivno vlogo v programu prireditve. Z župnikom smo se dogovorili za brezplačen najem Baragove galerije, ki deluje v sklopu župnišča v Trebnjem. S snemalcem smo se dogovorili za profesionalno snemanje sklepne prireditve ter povabili k sodelovanju lokalno televizijo in tiskane medije.

RAZISKOVANJE GOZDA IN IZRAŽANJE OTROK

Želeli smo, da razstava pokaže raznolikost otroške ustvarjalnosti. Otrokom smo omogočili veliko čutnih izkušenj iz gozda. Gozd je postal tudi naša naravoslovna učilnica. Opazovali smo odzive otrok pri raziskovanju in jim zagotovili različne materiale za ustvarjanje. Tako so nastali: likovni izdelki, instalacije iz naravnih materialov, plesne koreografije, gledališke uprizoritve, uganke in zgodbe. Otroke smo spodbujali k izražanju v več jezikih, skušali smo izhajati iz otrok in v posameznih oddelkih razvijali ideje za skupinske izdelke. V proces nastajanja izdelkov smo povabili otroškega ilustratorja Petra Škerla, ki nam je z idejami in likovnimi delavnicami pomagal pri oblikovanju scene za sklepno prireditev.

POSTAVITEV RAZSTAVE

Pri postavitvi razstave smo želeli ustvariti iluzijo gozda. Ob vstopu v razstaveni prostor smo zaslišali ptičje petje in zavohali vonj po iglavcih. Ustvarili smo naravni kotiček z mahom, borovnicami, gozdnimi vetrnicami, s čemažem, z grmičevjem in drevjem. Osrednji razstaveni prostor smo tematsko razdelili na živali, rastline, raziskovalne kotičke in na družabne igre, s fotografijami smo prikazali potek dejavnosti v projektu.

Izkoristili smo vsak kotiček razstavnega prostora: tla, mize in panoje ter tako ponazoriti prostor gozda – kaj se skriva pod zemljo, kaj na tleh, kaj v krošnjah ...

ODPRTJE RAZSTAVE

S programom ob odprtju smo želeli obiskovalce popeljati v skrivnostni svet gozda. V ta namen smo oblikovali program, v katerem so sodelovali otroci s plesno točko Gozdne skrivnosti, predšolski pevski zbor Mavrica Vrtca Trebnje se je predstavil s pesmicami o gozdu, mamica gozdna vila nas je povabila v zeliščni kotiček, očka, oblečen v gozdnega škratka, je bil povezovalac prireditve, rogista iz Lovske družine Novo mesto pa sta naznanila začetek prireditve. Sodelovala je tudi gledališka skupina staršev s krajšo uprizoritvijo igre Zelena jopica. Romski oddelek se je predstavil z rajalno igro ob spremljavi harmonike, ki jo je igral oče enega izmed otrok. Povabljeni sta pozdravila ravnateljica Vrtca Trebnje in župan Občine Trebnje.

SODELOVANJE

V projektu smo sodelovali s starši in starimi starši otrok, z romsko skupnostjo ter se povezovali tudi z drugimi posamezniki,¹ ustanovami in z društvi, ki so nam pomagali pri pripravi, izvedbi in pri dokumentiranju prireditve: Župnijski urad Trebnje – Baragova galerija, JSKD Trebnje, Lovska družina Novo mesto, Zdravstveni dom Trebnje in Mercator center Trebnje. Za medijsko promocijo prireditve so poskrbeli: Lokalni časopis Cajtnog, Občan, Žurnal in tv Vaš kanal.²

EVALVACIJA

Ugotavljali smo, da Kurikulum za vrtce že vključuje elemente, ki jih poudarja koncept Reggio Emilia. Potrebna je le naša odprtost pri poglabljanju načrtovanja, poslušanju in pri opazovanju otrok. Na osnovi njihovih interesov in spoznanj smo skupaj nadgradili dejavnosti. Naša druženja so bila sproščena, zabavna, aktivna in odprta. Pri projektu smo poudarili sodelovanje s starši, z ožjim in s širšim okoljem, z romsko in lokalno skupnostjo. Našo predstavitev v lokalnem okolju ocenjujemo kot dobro izkušnjo. Pozitivno se je odzval župan; veliko obiskovalcev, ki še ne poznajo dela v vrtcu, je bilo navdušenih in presenečenih nad ustvarjalnostjo in pestrostjo otroških izdelkov in idej. To nam je dalo nov zagon, da se še naprej predstavljamo v okolju.

Z aktivnim vključevanjem staršev v delo v romskem oddelku ter s posebnimi delavnicami zanje smo dosegli večje razumevanje pomena predšolske vzgoje v skupini. Skušali smo ozavestiti proces nastajanja izdelka ter tako poudariti vrednoto ustvarjanja in vrednost izdelka. Starši romskih otrok so pokazali veselje do raziskovanja in ustvarjanja; aktivno so sodelovali pri projektu. Zanimanje za delo v vrtcu so pokazali tudi z obiskom razstave ob odprtju in nanjo povabili tudi romske svetnike iz drugih občin. Zadovoljni smo, da smo znali narediti korak k romski skupnosti, ki se je pozitivno odzvala.

¹ Marko Šalehar, Jože Rajer, Helena Rogelj, Janez Hočevar, David Oltzl, Peter Škerl

² Snemalec prireditve Tomaž Pavkovič

➤ V gozdu smo našli navdih
za razstavo.

SODELUJOČI

predstavitev urednic

dr. Tatjana Devjak

Zaposlena je na Pedagoški fakulteti v Ljubljani, Univerze v Ljubljani. Je izredna profesorica za področje predšolske pedagogike in docentka za področje teorije vzgoje, predstojnica Centra za nadaljnje izobraževanje in usposabljanje in raziskovalka na Inštitutu za znanstveno-raziskovalno in umetniško delo na Pedagoški fakulteti v Ljubljani kot nosilka ali sodelavka na raziskovalnih projektih.

Magistrirala in doktorirala je s področja etične in državljanske vzgoje. Je avtorica knjig, učbenikov, priročnikov, delovnih zvezkov ter znanstvenih in strokovnih prispevkov s področja edukacije, etične, državljanske in predšolske vzgoje v revijah, monografijah in drugih publikacijah doma in v tujini.

Sanja Berčnik

Zaposlena je na Pedagoški fakulteti v Ljubljani, Univerze v Ljubljani. Je asistentka za področje predšolske pedagogike in teorije vzgoje ter raziskovalka na Inštitutu za znanstveno raziskovalno in umetniško delo na Pedagoški fakulteti v Ljubljani kot sodelavka na raziskovalnih projektih.

Diplomirala je na Filozofski fakulteti v Ljubljani s področja motenj hranjenja in preventive v šolskem prostoru in je doktorska študentka Filozofske fakultete v Ljubljani, smer pedagogika, s temo vezano na področje sodelovanja s starši. Je sourednica monografij ter avtorica in soavtorica prispevkov s področja edukacije in predšolske vzgoje v revijah, monografijah in drugih publikacijah doma in v tujini.

Monika Ivančič Fajfar

Diplomirala je na Filozofski fakulteti v Ljubljani na smereh umetnostna zgodovina in sociologija kulture. Dodatno se je izobraževala na področjih kuratorstva in likovne kritike ter pedagogike in andragogike. Ukvarja se z zasnovo in vodenjem kulturnih dogodkov in delavnic, pisanjem spremnih tekstov in poučevanjem.

Sodelovala je/sodeluje z različnimi kulturnimi ustanovami, nevladnimi organizacijami in medijskimi hišami (Radio Študent, Narodna galerija v Ljubljani, Mednarodni grafični bienale v MGLC Ljubljana, Galerija Rika Debenjaka Kanal, Društvo Ars Bovec, Javni sklad RS za kulturne dejavnosti, Združenje slovenska izseljenska matica, Pedagoška fakulteta v Ljubljani in različna razstavišča v Sloveniji). Vpisana je v razvid samozaposlenih v kulturi na Ministrstvu RS za kulturo kot samostojna kustosinja, likovna kritičarka in pedagoginja v kulturi.

A Aljančič Nives
Ambrožič Olga
Ancelj Vera
Anderlič Može Maja

B Baraga Vlasta
Baznik Jurij
Benčec Suzana
Beribak Andrej
Bevec Jožica
Blaško Damijana
Blažek Marija
Božeglav Nadja
Bratina Tonica
Bregar Lavra
Bubnič Maja
Bukšek Monika
Buletinac Maruša
But Tamara
Butina Klementina

Č Čadež Mateja
Černe Blanka
Černogoj Martina

D Debeljak Edita
Dobovšek Mojca
Dugar Valentina

F Fenko Metka
Ferfolja Sonja
Fink Barbara
Fištravec S. Marija
Fius Tanja
Fridrih Simona
Furlanič Metka

G Gajšek Nina
Golob Nada
Gomilšek Anita
Gošek Irena
Grahek Marija
Grilc Stanka
Gutman Dejan

H Habjan Marija
Hajnže Edita
Hohnjec Darija
Horak Melita
Horvat Slavica

Grastovec Klavdija
Hrovat Mira
Hrup Darja

J Jakopin Barbara
Jamnikar Pukl Simona
Janežič Lidija
Jarc Majda
Jesenek Petra
Jus Mateja
Juvan Vida

K Kastrevec Petra
Kaučič Simona
Klobas Tatjana
Klobučar Milka
Kobal Matejka
Komes Mirjana
Konjedic Veronika
Koren Bernarda
Korenjak Alenka
Kosec Milena
Kosec Slavica
Krajnc Vera
Kranjc Marija
Kregel Zinka
Krese Anica
Krumpak Polona

L Les Darja
Lipaj Martina
Lužar Marta

M Markič Majda
Martinjak Suzana
Maruša Reketje Barbara
Marušič Ketī
Mastnak Urška
Matevljič Marta
Mekota Karmen
Meško Marjeta
Mikec Marija
Mirkac Maja,
Mlinarič Nataša
Mohar Tadeja

N Naglič Irena
Nevena Bajič
Novak Renata
Novak Slavica

Novak Špela
Nussdorfer Suzana

O Omahen Marjeta
Orel Jelka
Ovčar Darija
Ozmec Petra

P Pene Urška
Pijovnik Irena
Pirkmajer Mateja
Plavčak Majda
Plohl Hilda
Plohl Janja
Popit Prah Mateja
Poplašen Ines
Pralija Barbara
Praprotnik Poldika

R Radojkovič Marija
Rafeq Obrekar Andreja
Rakuša Mateja
Rangus Barbara
Ravnikar Miroslava
Rebernik Martina,
Repnik Mirka
Rožman Urška

S Sisinger Damijana
Sobočan Metka
Srpčič Anica
Stegenšek Andreja
Stergar Hauptman Majda

Š Šajn Jana
Šimunič Renata
Škodič Erna
Školaris Vera
Školiber Milena
Škrubej Alenka
Šrimpf Marjana
Štok Pavlin Jana

T Tinko Darinka
Tomič Lucija
Tomšič Vida
Tonkovič Jožica
Trafela Danica
Travnekar Kristina
Trontelj Katja

Trstenjak Petra
Trtnik Katja
Turk Barbara

V Vajda Mihelca
Varga Edit
Varga Zadavec Ksenija
Vaukan Ivica
Vegilas Marjanca
Vočanec Mihaela
Vok Emanuel
Vöröš Simona
Vreš Estera
Vrhovnik Matijaž
Vujovič Maja

Z Zajc Polona
Zalokar Urška
Zmerznikar Martina
Zorman Nataša
Zver Tanja

Ž Žnuderl Mojca

VRTEC IN LOKALNO OKOLJE PRIROČNIK

urednice Tatjana Devjak, Sanja Berčnik, Monika Ivančič Fajfar
slovenski jezikovni pregled Darija Skubic, Tomaž Petek

izdala in založila Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani
za izdajatelja Janez Krek, *dekan*

likovna urednica Breda Jontes
oblikovanje in prelom Anja Delbello
likovni izdelki in fotografije arhivi vrtcev
fotografije urednic Marko Turk

strokovno-tehnični sodelavec Otokar Kerševan

tisk Littera Picta d.o.o., Ljubljana
naklada 500 izvodov

.....

KNJIGO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA IZ EVROPSKEGA SOCIALNEGA
SKLADA TER MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT.